TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

NOVEMBER 2022

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

---

Objava na spletnem naslovu www.rtvslo.si/varuh: 19. 1. 2023
Končna redakcija: 19. 1. 2023
Pripravili: Marica Uršič Zupan in Katja Karlin Musulin

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za november 2022

Med novembrskimi odzivi občinstva so bili, pričakovano, v ospredju prispevki in oddaje, povezani s predsedniškimi in lokalnimi volitvami (13. in 20. novembra) ter tremi referendumi (27. novembra). Nanje so se z veliko občutljivostjo, pogosto tudi čustveno, odzivali zlasti gledalci TV Slovenija, v manjšem številu poslušalci radia.

Največ odzivov (48) se je nanašalo na oddaje o referendumih. Enajstim gledalkam in gledalcem, ki sta jih zmotila izbor in število gostov televizijskih soočenj, je varuhinja pojasnila, da je RTV Slovenija dolžna na soočenja povabiti vse, ki se za referendumsko kampanjo prijavijo Državni volilni komisiji. 25 odzivov se je nanašalo na vodenje soočenj. Voditeljici soočenja o zakonu o vladi so gledalci očitali, da ni obvladala gostov, voditeljicama ostalih soočenj pa pristranskost. Varuhinja je opravila presoje oddaj in zapisala mnenja, pri dveh sklopih soočenj pa tudi priporočila. Posebej podrobno je preučila soočenja o zakonu o RTV Slovenija, na katera se je pritožil eden od udeležencev referendumske kampanje.

Varuhinja je zaključila tudi presojo petih oddaj RTV Slovenija danes in jutri, ki so jim gledalke in gledalci prav tako očitali pristranskost vodenja, vsebinsko zasnovo in izbor gostov, in tudi zanje zapisala mnenje s priporočilom.

Varuhinja je mnenje s priporočilom med drugim zapisala še o zamujanju oddaj, mnenje pa o izbiri gostov v dveh oddajah Odmevi, poročanju z volitev v Izraelu, neprimerni uporabi slikovnega gradiva na rtvslo.si in sklanjatvi ženskih priimkov.

Med 268 odzivi jih je bilo kar 141 na TV Slovenija, med njimi tudi pohvala oddaji Spomini, zahvala Tedniku, vprašanja in pripombe na kviz Vem! in Popevko 2022.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA 5

I. INFORMATIVNI PROGRAM 5

Dnevnik, 2. 11.: Poročanje o volitvah v Izraelu: so stranke res nacionalistične? 5

Dnevnik, 13. 11.: Na 7. volitvah nismo izbirali 7. vodje države 6

Dnevnik, 18. 11. : Prispevek o lokalnih volitvah - obravnava političnih akterjev 7

Slovenska kronika, 21. 11.: napaka pri geografski umestitvi občin 9

Odmevi, 6. 11.: Primernost sogovornikov 9

Odmevi, 10. 11.: Pripombe na izbor gostov 10

Odmevi, 21. 10. in 3. 11.: gosta izrekla napačen priimek kandidatke za predsednico 13

Soočenje pred predsedniškimi volitvami, 3. 11.: vprašanje o izbiri voditeljice 14

Oddaje o zakonodajnih referendumih 16

Neenakomerno porazdeljen čas vsem trem zakonodajnim referendumom 16

Zakaj tak izbor gostov v predreferendumskih oddajah? 17

Oddaji o noveli Zakona o RTV Slovenija 14. in 17. 11.: očitek o pristranskih zasnovi in vodenju oddaj ter neenakopravna predstavitev mnenj 21

Predstavitev mnenja dr. Mateja Avblja v predreferendumski oddaji 17. 11. 2022 30

Podpisovanje gostov v oddaji 32

Zakaj vsa soočenja o noveli Zakona o RTV Slovenija vodi Vida Petrovčič? 33

Oddaja o noveli Zakona o dolgotrajni oskrbi 15. 11.: Je bila voditeljica res pristranska? 33

Oddaja o noveli Zakona o vladi 24. 11. –»Voditeljica ni obvladovala gostov« 37

Pohvali 40

Drugo – prekinitev oddaje z oglasi 40

RTV Slovenija danes in jutri: Javna razprava o delovanju RTV Slovenija 40

RTV Slovenija danes in jutri, 27. 9., 4. 10., 11. 10., 18. 10. in 25. 10. 2022 40

»Kje so se izgubila mnenja in vprašanja, naslovljena na javnost@rtvslo.si?« 47

Pohvala 47

Tednik: Zahvala za odlično vlogo RTV Slovenija, ki ogreje srce 48

Kritike na voditelje Dnevnika 49

Kritika na voditeljico zadnjega soočenja predsedniških kandidatov, 10. 11. 50

Kritika na voditelja oddaje Odmevi 50

Kritike na oddajo Arena 51

7. 11. 2022 51

21. 11. 2022 52

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM 52

Spomini: Matija Malešič – pestro dogajanje po oddaji 52

III. RAZVEDRILNI PROGRAM 54
Popevka 2022: Zakaj uvrstitve tekmovalnih skladb niso bile prikazane v prenosu? 54
»Pravila v kvizu Vem! so jasna.« 56
Zakaj toliko ponovitev kviza Vem! 57
Kritike 57
Kviz Joker 57
Sobotno popoldne 57
IV. ŠPORTNI PROGRAM 58
Zakaj 26. novembra ni bilo prenosa smučanja? 58
Predlog gledalca 58
Kritike 58
Komentiranje tekme SP v športni gimnastiki za ženske 58
Brez prenosa finalne prireditve Evropskega ženskega prvenstva v rokometu 58
Športni komentatorji 59
V. SPLOŠNO 59
Uporaba pokrivnih kadrov brez dovoljenja avtorjev 59
Odmevi: nestabilna programska shema 61
Avizo pred Dnevnikom: Zakaj avtomobili vozijo po levi strani? 62
Zadnja beseda 62
Pričevalci in Studio City: primerjava gledanosti obeh oddaj 63
Nezadovoljstvo zaradi ukinjenih oddaj in drugih programskih sprememb 66
RADIO SLOVENIJA 68
I. RADIO PRVI 68
Odzivi gledalcev na pojasnilo o izbiri gostov v oddaji Intelekta 4. 10. 68
Pobudi: vsaj ena narodnozabavna na dan in po potrebi daljši Svetovalni servis 68
VI. VAL 202 69
Petkova centrifuga, 11. 11.: Očitek avtorici glede objektivnosti in pristranskosti 69
Kritika pristranskemu navijanju za referendum 70
MMC 71
I. NOVINARSKE VSEBINE 71
»Bombastičen članek z zavajajočo fotografijo« 71
Neprimerna fotografija ob članku 71
Kdo ima prav: pogozdovanje ali umetna obnova gozda? 73
Napaka v kazalu na teletekstu 74
VII. UPORABNIŠKE VSEBINE 75
Kdo lahko nastopi v spletni klepetalnici o referendumu 75
VIII. STORITVE 76
''Dodatno'' zaračunavanje ogleda vsebin iz lastne produkcije 76

»Zakaj v arhivu RTV 365 ni naloženih zadnjih oddaj Tarča?« ... 77
RTV 365: Kako najlažje poiskati želeno vsebino ... 77
Težave z ogledom informativnih vsebin TV Slovenija ... 78
RTV SLOVENIJA ... 79
I. JEZIKOVNA KULTURA ... 79
Jezikovne dileme v oddaji Narodni park Kiskunság ... 79
Oglas za Trentino: dopustna in primerna raba angleščine ... 81
»Zakaj se na RTV SLO odločate za napačno rabo ženskega priimka v neimenovalniških sklonih?« ... 82
Tuji govorci: RTV Slovenija je dolžna imeti vse vsebine v slovenskem jeziku ... 84
Izgovorjava voditeljice Dnevnika in kuharice v oddaji Šef doma ... 85
Nerazločna izgovorjava voditeljice Dnevnika ... 85
Oddaja Šef doma: izgovorjava ljubiteljske kuharice ... 85
IX. OGLAŠEVANJE ... 86
»Božič ni v Mercatorju« ... 86
X. TEHNIČNE ZADEVE ... 88
Na območju, kjer živim, ne morem spremljati vseh programov RTV Slovenija ... 88
XI. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM ... 88
XII. VARUHINJA ... 88
Želja, naslovljena na varuhinjo ... 88
Demokracija enakih možnosti: Predlog sprememb Zakona o RTV Slovenija ... 89
XIII. SPLOŠNO ... 89
Se RTV Slovenija res financira izključno iz RTV-prispevka? ... 89
Raven komunikacije in odnos do sodelavcev ... 91
Priponka ''38'' ... 92
STATISTIKA ... 93

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Dnevnik, 2. 11.: Poročanje o volitvah v Izraelu: so stranke res nacionalistične?

Gledalca **M. K.** je zmotilo poročanje novinarja o volitvah v Izraelu, kar je opisal v odzivu:

> »Vaši "novinarji" info programa so res specialisti. Primer poročanja iz Izraela - volitve. Dan pred tem so omenjali "desničarske stranke", na drugi strani pa z zmernim izrazom leve stranke. Danes so celo omenili nacionalistične stranke. Ali je potrebno v vsaki izjavi podati svoje prepričanje? /…/«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM**:

> »Vaše pripombe in mnenja sem, brez vaših osebnih podatkov, posredovala novinarju TV Slovenija **Nejcu Krevsu**, ki je v začetku novembra poročal o volitvah v Izraelu. Posredujem vam njegov odgovor:
>
> > »Tokratne volitve niso bile vprašanje desnice ali levice, temveč ali se bo vodja desne stranke Likud Benjamin Netanjahu znova zavihtel na oblast ali ne. Naj samo omenim zadnje uradne podatke, da se v **Izraelu za levičarje opredeljuje le 11 % prebivalstva**, ostalo zajema desni in sredinski pol. Kar se je izkazalo tudi na letošnjih volitvah ter v prepričljivi zmagi Benjamina Netanjahuja in njegovega nacionalističnega bloka.
> > Sicer pa: poročal sem o dveh taborih:
> >
> > I. nacionalistični/desni blok strank pod vodstvom Benjamina Netanjahuja (v njem so bile desnosredinska stranka Likud, obe ortodoksno verski stranki in skrajno desna populistična frakcija Itamarja Ben Gvira in Bazelela Smotricha).
> > **Zakaj nacionalistični? Ker ga je tako poimenoval sam Benjamin Netanjahu**. Želel je s tem jasno ponazoriti, da bo vanj vključil stranke, ki v ospredje dajejo patriotsko noto ter se zavzemajo za varnostno, versko in gospodarsko močan predznak judovske države. Torej: ne gre za moje mnenje ali prepričanje, temveč za besede, ki jih je uporabil vodja omenjenega bloka.
> > II. drugi tabor je vodil aktualni premier in vodja sredinske stranke Ješ Atid (Je prihodnost) Jair Lapid. Ta je imel med svojimi zavezniki dve levi in dve desni stranki. Naj omenim samo desni del: (Yisrael Beiteinu oziroma Izrael je naš dom – Avigdorja Libermana in desnosredinska Nacionalna enotnost Benija Ganca, Gadija Eisenkota in Gideona Saara. Slednji je bil nekdanji tesni sodelavec Benjamina Netanjahuja).
> > **Za omenjeni blok nisem niti enkrat uporabil izraz <u>zmerne leve stranke ali nasploh levi blok</u>, saj nasprotni tabor <u>ni bil</u> sestavljen le iz levih strank.**

Izrael je razvita demokracija, kjer že davno niso več delitve le na leve in desne, temveč na to, kdo bo s kom sodeloval ali ne.
Na tej točki bi prosil opravičilo za lažne obtožbe, saj je sama pritožba popolnoma neutemeljena. Verjamem, da bo gledalec ali gledalka v prihodnje bolj pozoren ali pozorna na moje poročanje.«

Menim, da je novinar zelo podrobno pojasnil in utemeljil politične razmere in imenovanja strank v Izraelu, pa tudi, zakaj je imenovanje tam drugačno kot v Sloveniji in zakaj je primerjava enakih oznak v Sloveniji in v Izraelu neustrezna. S tem je tudi pojasnil, da z imenovanji strank z imeni, s katerimi se te same imenujejo, ni v ničemer izražal lastnih političnih mnenj ali prepričanj, kar bi bilo pri poročanju seveda neprimerno.
Razumem vas, da smo v Sloveniji glede imenovanj in konotacij oznak političnih strank na to zelo občutljivi in prav je tako. Morda bi bilo primerno to še dodatno izpostaviti v prispevkih, čeprav se je iz mnogih poročanj to dalo razbrati. Pri čemer so politična razmerja in oznake res v vsaki državi posebna in gledalci, ki se na politične nianse v vsaki državi seveda ne moremo spoznati tako podrobno kot novinar, ki temeljito spremlja samo eno ali nekaj držav, si nehote tolmačimo razmere v tuji državi tudi skozi domača razmerja. Prav je, da se tega zavedamo, preden novinarju očitamo pristranskost. In v primeru, ko se prenaglimo, novinarju tudi opravičimo. Kot velja tudi obratno – da se novinar opraviči gledalkam ali gledalcem, ko stori napako.«

Dnevnik, 13. 11.: Na 7. volitvah nismo izbirali 7. vodje države

Gledalka R. R. se je odzvala na poročanje Ane A. Gajič v Dnevniku 13. 11. 2022 na TV SLO 1:

»13. 11. 2022, na dan volitev za predsednika/predsednico republike, sem ob 19. uri gledala TV Dnevnik in poslušala javljanje novinarke Ane Gajič, ki je podala napačno informacijo.
In kaj je bilo napačnega? Dvakrat je povedala: "da izbiramo že 7. vodjo države". Ko je to povedala prvič, sem bila prepričana, da gre za lapsus, ko je čez minutko ponovila iste besede, sem bila zgrožena, saj se je izkazalo, da ne ve, o čem govori. Upam, da veste, kje je napaka. Volili smo namreč 5. predsednika/predsednico republike Slovenije in ne 7; je pa res, da gre za 7. mandat. Ne razumem, kako si javna TV, za katero še vedno verjamem, da je to TV, ki mora podajati verodostojne informacije, ob takem dogodku privošči tako neprofesionalnega novinarja. Še posebej pa, da se to zgodi ob dejstvu, da na rezervni klopi ostajajo suvereni, verodostojni in strokovno močno podkovani novinarji.
Naj ob tem dodam še to, da se je videlo, da Gajičeva ni bila kos nalogi, ki ji je bila zaupana, saj je bil celoten njen prispevek voden neprofesionalno. Zagotovo je potrebno tudi mlajšim dati priložnost, a naj bo to narejeno postopoma in pod pogojem, da gredo skozi izobraževanja tistih, ki so za to poklicani, predvsem pa usposobljeni.«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM in PRIPOROČILOM**:

»Vašo pripombo sem brez vaših osebnih podatkov poslala vodji Službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje TV Slovenija **Barbari Müller**, ki je odgovorila:

»Gledalka ima prav in take rabe jezikovno ni mogoče utemeljiti. Pred Natašo Pirc Musar smo imeli štiri predsednike in ona je peta po vrsti. Če bi na vsak način želeli poudariti, da gre za sedmi mandat in ne za peto osebo po vrsti v funkciji predsednika države, bi lahko rekli, da smo **sedmič izbirali vodjo države**, pri čemer bi se vrstilni števnik »sedmič« nanašal na sedme zaporedne predsedniške volitve.
Za primer lahko navedem ameriškega predsednik Franklina D. Roosevelta, ki je bil 32. predsednik ZDA z rekordnimi tremi zaporednimi mandati (1933-1945). Nasledil ga je 33. predsednik Truman.«

Glede na odgovor ugotavljam, da **novinarka ni spoštovala točke 1.1 Poklicnih pravil in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki od novinarjev v informativnih programih zahteva natančnost in primerno jezikovno skrbnost**: »Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično. Novinarji morajo pozorno zbirati podatke, jih skrbno preverjati in skrbeti za primerno izražanje v slovenskem knjižnem jeziku in jezikih narodnih skupnosti.«

Glede angažiranja novinark in novinarjev za poročanje s predsedniških volitev je potrebno poudariti, da so vsake volitve za TV Slovenija (podobno je tudi na radiu) velik organizacijski in kadrovski zalogaj. Letos jeseni, oktobra in novembra, smo imeli poleg predsedniških tudi lokalne volitve, za katere so bili večinoma angažirani isti novinarji (med drugim za 14 soočenj mestnih občin v prvem krogu in dodatno še več soočenj pred drugim krogom), zato kaj dosti novinark in novinarjev na »rezervni klopi« ni ostajalo, prej obratno, »rezervna klop« je bila še prekratka in so bili mnogi novinarji preobremenjeni. V vsa poročanja o volitvah so zaradi obsega poročanj in časovne zgostitve nujno vključeni tudi novinarke in novinarji, ki se sicer ne ukvarjajo s temi temami. Zato sem uredništvu Informativnega programa priporočila, **da v primerih volitev in podobnih dogodkov, ki terjajo vključevanje najširšega kroga novinarjev, tudi tistih, ki se na določeno tematiko manj spoznajo, opravi s temi novinarji predhodno izmenjavo ključnih informacij, načina dela, morebitnih pasti in možnih napak**.«

Dnevnik, 18. 11. : Prispevek o lokalnih volitvah - obravnava političnih akterjev

Gledalca **I. H.** je v Dnevniku 18. 11. 2022 na TV SLO 1 zmotil prispevek o lokalnih volitvah; meni namreč, da politični akterji niso bili obravnavani enakovredno:

»Danes ne je zmotil prispevek o lokalnih volitvah v osrednjem TV dnevniku pri pregledu, katere stranke imajo kandidate za župana in liste v občinske in mestne svete. Prispevek je obravnaval vse tri vladne stranke in največjo opozicijsko stranko. Videli smo tudi izvršbe prvakov koalicije in izjavo opozicijskega poslanca g. Logarja. Izpuščeni sta bili dve parlamentarni stranki NSi in SLS. Ni bilo niti izjave njunih prvakov. Slednja ima status parlamentarne stranke, saj je zastopana v parlamentu Evropske unije z g. Bogovičem.
Prepričan sem da se dela velika krivica s strani javne RTV. Ne obravnava vseh političnih akterjev z istimi vatli. Obe stranki imata izredno močno in razvejano lokalno mrežo po celi Sloveniji.«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM**:

»Pripombo sem brez vaših osebnih podatkov poslala uredniku dopisništev **Janu Novaku**, ki je odgovoril:

> »Na ta dan, pred volilnim molkom, ki je nastopil v petek, 18. 11. ob 24.00, se je naša ekipa sredi dneva odpravila v središče Ljubljane, kjer so stranke še na zadnji dan pripravljale promocijske aktivnosti pred nedeljskimi volitvami. Prispevek je bil narejen v žanru reportaže, posneli smo vse, kar se je tisti trenutek v središču Ljubljane dogajalo. Na zadnji dan smo posneli tudi izjavo Tanje Fajon, SD, ob koncu kampanje in predsednika Gibanja Svoboda v Novi Gorici, kjer je potekala njihova zaključna konvencija. Odzvali smo se na dogodke, ki so se na ta dan odvijali.«

Menim, da je urednik primerno pojasnil razloge za takšen prispevek. Temu dodajam, da poročanje v informativnih oddajah v volilnem času določa točka 3 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Ta ločuje televizijska soočenja, v katerih mora biti na voljo enak čas za vse kandidate in stranke in med njimi tudi primerno uravnotežen, in ostale redne informativne oddaje. V slednjih, navajajo pravila, »ostajata merili informativna pomembnost in umetniška kakovost dogodka ob upoštevanju določil 4. člena Zakona o RTV Slovenija.« Zato **uredništva avtonomno tehtajo pomen dogodkov, povezanih z volitvami. Stranke pa se pred volitvami različno odločajo za javne dogodke, namenjene javnosti in medijem. Zato tudi ni možna enakomerna predstavitev vseh strank in kandidatov v vsakem prispevku, temveč TV Slovenija poskuša to doseči v daljšem obdobju**, saj imajo npr. en dan novinarsko konferenco ali drug dogodek predstavniki ene stranke, naslednji dan pa druge … Če bi imeli predstavniki strank NSi in SLS ta dan tudi javne dogodke, bi jih v prispevku zagotovo zajeli.«

Slovenska kronika, 21. 11.: napaka pri geografski umestitvi občin

Gledalec **M. M.** se je obrnil na varuhinjo z vprašanjem, na kakšen način so novinarji v Slovenski kroniki, ki je bila na sporedu 21. novembra, občine Cerkno, Komen in Kostel vključili pod Notranjsko:

> »Na prvem programu RTV, ob oddaji Slovenska kronika, se je v izseku za obrazložitev dogajanja županskih volitev na Notranjskem (minutaža 2:45) napovedalo 19 občin. Določene izmed njih so bile Cerkno, Komen in Kostel. Bi mi lahko razložili, po kakšnem ključu ste prišli do vključevanja teh treh občin pod Notranjsko?«

Odgovor **varuhinje**:

> »Res je, kot ste pozorno opazili, občina Komen ne spada med notranjske občine, temveč med kraške, tudi Cerkno in Kostel ne. Zato gre v tem primeru za napako v geografski umestitvi občin. Iz oddaje, v katero so se javljale dopisnice s poročili o volitvah, je razvidno, od kod ta napaka, pa tudi, kako geografsko pestra je Slovenija ter kako zahtevna za pravilno poimenovanje njenih posameznih delov.
> V Slovensko kroniko, ki jo omenjate, je voditelj najprej povabil novinarko Elen Batista Štader, da poroča o volitvah v slovenskem Primorju (kar je lep izraz, ki ga mnogi mediji pogosto nadomeščajo z manj primernim Obala). V poročilu je najprej poročala o izidih v štirih istrskih občinah, nato pa pravilno dodala: »Poglejmo še nad kraški rob« (ali Kraški rob, če imamo v mislih ime geografskega predela) in navedla še izide volitev v občini Hrpelje-Kozina in Ilirska Bistrica.
> Nato je voditelj napovedal poročanje Mojce Dumančič o volitvah »na širšem Goriškem«, v občinah od Bovca do Ajdovščine.
> Sledilo je za vas sporno poročanje Erike Pečnik Ladika iz Postojne, ki ga je voditelj napovedal z besedami: »V devetnajstih notranjskih občinah so bili dozdajšnji župani večinoma ponovno izvoljeni. V petih …«
> Seveda v Sloveniji ni 19 notranjskih občin, ne glede na to, katero geografsko, regionalno ali statistično razdelitev uporabimo. Iz zasnove oddaje je razvidno, da izhodišče za združevanje občin v volilna poročila niso bile regije ali pokrajine, temveč novinarke, ki so pregledale volitve zelo velikega števila občin, ki segajo v več pokrajin oziroma geografskih območij.«

Odmevi, 6. 11.: Primernost sogovornikov

Gledalec **I. Š.** je izrazil mnenje glede izbire gostov v oddaji Odmevi 6. novembra:

> »Popolnoma neprimerno v zadevi muzeja povabiti v oddajo ministrico, torej politiko proti stroki dir. muzeja, pozicija proti opoziciji, razen, če je na RTV prepoved za opozicijo.«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM**:

> »Vašo pripombo sem brez vaših osebnih podatkov posredovala dnevnemu uredniku Odmevov 6. 11. 2022 **Alešu Maleriču**, ki je odgovoril:
>
> > »Kombinacija je bila po mojem povsem v redu, sicer pa smo na vladni strani najprej vabili dr. Kajo Širok, nekdanjo direktorico Muzeja za novejšo zgodovino, ki v kabinetu predsednika vlade opravlja naloge državne sekretarke za kulturo, a nas je napotila na dr. Asto Vrečko kot »bolj primerno sogovornico«. Ampak kot rečeno, mislim, da je bila kombinacija gostov povsem ok.«
>
> **Menim, da je dnevni urednik Odmevov primerno pojasnil, kako je uredništvo iskalo primerne sogovornike**. **Niso torej imeli namena soočiti koalicijske in opozicijske strani, temveč zagovornika in nasprotnika združitve**. Glede na to, da so v preteklih dneh na to temo na TV Slovenija spregovorili že kar mnogi sogovorniki (tudi g. Lojze Peterle), menim, da je bil strokovni direktor muzeja zelo primeren in kompetenten sogovornik in skoraj edini, ki je lahko odgovarjal na argumente ministrice. Iz nastopov predstavnikov opozicije v Odmevih in drugih oddajah v zadnjih dneh in tednih pa je razvidno, da na RTV opozicija nima prepovedi nastopanja.

Odmevi, 10. 11.: Pripombe na izbor gostov

Varuhinja je prejela 8 pisnih in en telefonski odziv na izbor gostov, ki sta v Odmevih 10. novembra komentirala predsedniško kampanjo in predvsem predsedniška kandidata:

> »Pišem vam zaradi včerajšnjih Odmevov (op. a.: 10. 11. 2022) na temo obeh predsedniških kandidatov - voditelj L. Svetina, urednica K. Koren, gosta B. Požar ter A. Pertinač. Sprašujem se: ali je to morda res najnižja točka padca nacionalne TV? Gotovo že veste, a vseeno - včerajšnji pogled na oba kandidata skozi usta obeh gostov - praktično citiram:
> A. Logar: morda je premlad. Sicer pa: povezanost s SDS, kar želijo poudariti mediji, je vsiljena. Pertinač Logarja imenuje prijateljsko kar "Anže", ki je popisan list papirja, o katerem vemo vse. Ni pa znal zadostno prepričati ljudi, da bi ga šli volit. To je v 11 minutah praktično vse, kar smo izvedeli o Logarju.
> Nataša Pirc Musar: ima tranzicijski nahrbtnik; je neiskrena; "tranzicijska levica" vsakomur, s katerim se ne strinja, obeša nahrbtnik Janeza Janše; ona je ekspozitura tajkunsko pridobljenega kapitala; zelo rada soli pamet; pri njej je veliko spornega pri izvoru premoženja; z možem sta prikrila 7 mio € premoženja; ko je kandidatko podprl Milan Kučan, so vsa vprašanja (o premoženju) odpadla; čudimo se, da nekdo, ki ima takšen "nahrbtnik", sploh gre kandidirat; bogati ljudje gredo v politiko, da bi še bolj

obogateli; volivci bi morali razmisliti, ali je pametno, da neka politična opcija obvladuje vse politične funkcije. To vse pa smo izvedeli o Nataši Pirc Musar.
Za to, kar se je v studiu dogajalo, ne "krivim" L. Svetino, ampak urednico K. Koren zaradi namernega izbora gostov, ki sta bila orkestriran in (glede na njuno ozadje) popolnoma pričakovan rafal na Natašo Pirc Musar. Tako da je za moje pojme šlo za popolno uredniško malomarnost (manj verjetno) ali za namerno hujskaštvo tik pred volitvami (bolj verjetno). Oboje pa skrajno neprimerno.« (P. H.)

»V prispevku sta bila dva gosta (eden od njiju je bil g. Požar). Šlo naj bi za analizo soočenja v včerajšnji Tarči. O tem pa je bilo bore malo govora. Moderator je zadevo vodil tako, da sta gosta podajala svoja mnenja o kandidatih. Oba sta, očitno, podprla g. Logarja in napadala konkurentko. To pa je seveda moderirano propagandno sporočilo. Podajam pa še svoje osebno mnenje: po gledanju tega prispevka sem mislil, da Informativni program RTV nižje ne more pasti; sedaj, ko to pišem, pa mi je padlo v glavo, da bo pred referendumom o RTV ta program verjetno padel do Vernovih globin.« (M. L.)

»Prispevek v včerajšnjih Odmevih (op. a.: 10. 11.) o soočenju kandidatov za predsednika je izgledal kot zrežirana igra v predvolilnem času, komentatorja, ki sta ves čas en drugega podpirala v nagovarjanju gledalcev proti kandidatki in za kandidata. Strokovni zdrs urednice in odgovorne urednice pri poklicnih merilih: nepristranskost, preverjanje dejstev, verodostojnost. Kam so šli standardi odgovornega novinarstva na javni RTV Slovenija?« (M. G.)

»Zanima me, kako je mogoče, da sta bila včeraj (op. a.: 10. 11.) v oddaji Odmevi gosta - komentatorja, novinarja, ki sta /…/ grdo govorila o RTV, /…/ kritizirala do onemoglosti, voditelj pa ju je spodbujal in nič ukrepal. Kako naj vas še gledam in poslušam?« (S.)

»Pričakujem, da bodo na javni RTV kot gostje v pogovornih oddajah sodelovali verodostojni ljudje. Bojan Požar, ki je bil gost v Odmevih dne 10. novembra, to absolutno ni. On ima /…/ samo eno agendo. Popljuvati vse, ki niso njihovi in ne tulijo z njimi v isti, /skrajno/ desničarski rog./…/« (M. P. L.)

»Zgrožena sem nad izbiro komentatorjev v Odmevih dne 10. 11. 2022. Debata glede predsedniških kandidatov je bila daleč od uravnotežene. /…/ Menim, da je vabljenje takšnih gostov, kot je g. Požar, sramota za RTV SLO. Zanima me, na podlagi česa so bili izbrani gostje v omenjenih Odmevih? Prosim za konkreten odgovor odgovorne urednice/urednika.« (N. H.)

»Spoštovani, ogorčena sem nad današnjimi Odmevi (op a.: 10. 11.), težko dojemam, kakšne goste oz. komentatorje vabite v Odmeve. /…/« (M. S.)

»Ogorčeno protestiram nad dejanjem, ki ste si ga privoščili na javni TV, v oddaji Odmevi nocoj, 10. 11. 2022. Za komentiranje zadnjega soočenja predsedniških kandidatov ste povabili Bojana Požarja in še nekoga /…/ da sta skupaj na najbolj zavržen način diskreditirala kandidatko za predsednico go. Natašo Pirc Musar. Bojan Požar je lastnik najbolj rumenega /…/ medija v Sloveniji /…/ In ta človek je dobil prostor v osrednji oddaji informativnega programa javne RTV, da to isto počne tudi za moj denar, ki ga mesečno prispevam za financiranje te iste javne RTV. /…/ Takšni gostje so lahko na zasebnih TV, ki jih gleda tisti, ki jih želi, nikakor pa ne na nacionalni TV.« (**D. K.**)

Varuhinjo je poklicala tudi gledalka **M. M.** in povedala, da jo je v Odmevih (10. 11.) zmotilo komentiranje gostov, predvsem Bojana Požarja:

»Zelo grdo sta govorila o Nataši Pirc Musar, zelo me je prizadelo. Nacionalka se mora zavzemati za uravnoteženost in objektivnost.«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM**:

»Vaše pripombe sem brez vaših osebnih podatkov poslala **Kseniji Koren**, urednici Odmevov, nad katerimi se pritožujete. Odgovorila je:

»Prvotna ideja je bila, da bi v Odmevih komentirala avtorja najbolj odmevnih razkritij o predsedniških kandidatih v finalu kampanje, gospod Bojan Požar in gospod Primož Cirman. A je, kot je zapisal tudi na tviter, gospod Cirman vabilo zavrnil: necenzurirano.si on Twitter: "Danes je urednik Primož Cirman zavrnil vabilo ga. Ksenije Koren za soočenje z @BojanPozar na @RTV Slovenija. V političnih oddajah, ki jih ustvarjajo kadri @strankaSDS in @N0VA24TV, iz načelnih razlogov ne sodelujemo. Edino primerno mesto za soočenje z gostom pa je sodišče." / Twitter
Najprej gospod Požar. Gre za enega najbolj znanih političnih novinarjev v državi. Zato ne vidim razloga, da v oddaji ne bi gostoval. Podobno velja za gospoda Cirmana. Žal je vabilo zavrnil. Zato sem iskala nadomestnega sogovornika in poklicala več oseb. Gospod Pertinač je nekdanji politik. Povabila sem ga, ker odlično pozna takratnega predsednika Boruta Pahorja, bila sta sopotnika, proti njemu je kandidiral za predsednika skupne stranke SD.«

Iz odgovora urednice oddaje izhaja, da so nameravali s prvotno načrtovanima gostoma komentirati predsedniško soočenje z dvema novinarjema, avtorjema odmevnih razkritij med kampanjo. Iz tega izbora je tudi razvidno, da **je želelo uredništvo z izbranima sogovornikoma zagotoviti tudi čim širši obseg mnenj**, kar je skladno s točkama 2.2 in 2.3 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki določata obseg mnenj in uravnoteženost sporočanja. Žal je eden od povabljenih gostov vabilo zavrnil,

kar v dnevnoinformativnih oddajah ni redkost (pogosto iz objektivnih, včasih tudi iz subjektivnih razlogov). Odgovor urednice (in zapis P. Cirmana na tviterju) kaže, da ni šlo za namerno hujskaštvo, bolj za splet okoliščin.

Kljub temu pa menim, da urednica pri iskanju nadomestnega gosta za P. Cirmana ni uspela zagotoviti gostov, ki bi predstavljala »najširši možen obseg izražanja stališč in mnenj«, kot zahteva točka 2.2 Poklicnih meril, in »enakovredno in enakomerno predstavitev najširšega možnega izbora stališč o določeni zadevi,« kot zahteva točka 2.3 teh pravil in je zato prišlo do kršitve teh dveh točk Poklicnih meril. Ne moremo pa ji pripisati, da je to storila namerno, temveč se je to zgodilo po odpovedi enega gosta.

Gosta sta tako le v manjšem delu oddaje govorila o kampanji, večinoma pa o obeh predsedniških kandidatih in večinoma v prid A. Logarju. Voditelj ju je dvakrat sicer korigiral (da A. Logarju ni mogoče spregledati povezav s stranko SDS, saj, kot je rekel voditelj, »Anže Logar je pomemben strankarski človek, vemo, tudi ima funkcije v stranki«; in da ankete kažejo na zmago Nataše Pirc Musar). A kljub temu posegu je bil celoten pogovor izrazito v prid A. Logarju in v škodo kandidatki N. Pirc Musar, kar za predvolilni čas ni primerno. Upoštevati pa je potrebno, da lahko dosega TV Slovenija uravnoteženost poročanja tudi v nizu oddaj v daljšem časovnem obdobju (pripomba na poročanje o lokalnih volitvah, str. 9).«

Gledalkama, ki sta izrazili nezadovoljstvo nad gostovanjem Bojana Požarja v Odmevih 10. 11. 2022, je varuhinja posredovala dodatno pojasnilo glede (ne)primernosti nekaterih gostov za nacionalno RTV:

»Glede gostovanja Bojana Požarja naj najprej navedem, da RTV Slovenija ne sme imeti zaprtih vrat za nobenega gosta, kar je vedno poudarjala tudi moja predhodnica. Seveda pa to ne pomeni, da je vsak gost primeren ob vsakem času in za vsako oddajo. V predvolilnem času morajo uredniki goste izbirati še skrbneje in še bolj premišljeno kot sicer, saj je ta čas omejen na mesec dni, oddaje pa imajo velik vpliv na kakovostno uresničevanje volilne pravice kot ene temeljnih pravic državljanov.«

Odmevi, 21. 10. in 3. 11.: gosta izrekla napačen priimek kandidatke za predsednico

Gledalka K. J. se je odzvala, ker sta gosta napačno izrekla priimek predsedniške kandidatke Nataše Pirc Musar:

»Že drugič se je na " moji " televiziji zgodilo, da so predsedniško kandidatko Natašo Pirc Musar preimenovali v Pusar. Prvič gospod Bergant v Odmevih 21. 10. 2022 vsaj ni preslišal Zenela Batagelja, ki pomembno vpliva na javno mnenje, ki ga posreduje "neodvisna " RTV. Ponovno včeraj, 3. 11. 2022, v Odmevih voditelj Luka Svetina preslišl komentatorja Bernarda Nežmaha dvakrat o kandidatki Pusar. Nespodobno za javno televizijo.«

Varuhinja je odgovorila:

> »Drži, v dveh oddajah Odmevi sta se zgodili pri gostih neljubi napaki z napačno navedbo priimka kandidatke za predsednico Nataše Pirc Musar s »Pusar«.
> Gost Odmevov 21. 10. 2022 Zenel Batagelj je napačen priimek izrekel dvakrat: prvič na minuti 5.45 »Pusarjeva« (takrat se voditelj ni odzval) in drugič na 7.30, ko je dejal »Pusar« in se je voditelj odzval, rekoč »to ste dobro združili: Pirc Musar - Pusar«. Iz konteksta in tona glasu je razbrati, da je želel voditelj **Igor E. Bergant** dobrohotno opozoriti na napako gosta in jo popraviti, čeprav je komu od gledalcev to morda zvenelo tudi nekoliko nerodno. Toda oddaja teče v živo in je takšne napake težko sproti odpravljati profesionalno ter obenem vljudno do gostov in tistih, glede katerih je bila napaka storjena.
> V včerajšnjih Odmevih se je podobna napaka zgodila drugič, tokrat je gost Bernard Nežmah na minuti 9.27 rekel »gospa Pusar« in tik ob koncu, na minuti 17.07, »Pusarjevi«. Ker voditelj Odmevov **Luka Svetina** v nobenem od dveh primerov ni odreagiral, sem mu posredovala vašo pripombo (brez vaših osebnih podatkov). Odgovoril je:
>
> > »Pozdravljeni, drži, dvakrat je rekel Pusar. Najprej sploh nisem bil prepričan, če sem ga prav slišal, pa nisem interveniral. Posredujte mi mail gledalke, da se ji opravičim.«
>
> Ker kot varuhinja varujem zaupnost vaših podatkov, mu vašega e-naslova nisem posredovala. Menim pa, da že ta njegov odgovor lahko razumemo kot primerno opravičilo, pa tudi pojasnilo. Gost B. Nežmah je govoril nekoliko tiše in je bilo njegovo napako težje zaznati. Ob tem velja dodati, da gledalci slišimo goste precej bolje od voditeljev, saj jih »poslušamo« prek mikrofonov, nameščenih na njihovih prsih, torej le približno 30 cm od njihovih ust, voditelj pa jih sliši v živo in je od gosta oddaljen več kot meter.
> Z vašim opozorilom bodo, verjamem, voditelji na to še pozornejši, zato se vam zahvaljujem za natančno poslušanje in za sporočilo.«

Gledalka se je odzvala:

> »Meni se ni potrebno opravičevati. Opravičiti bi se morala RTV Nataši Pirc Musar. Tudi oba gosta, če sta si ogledala oddajo, v kateri sta nastopala.«

Soočenje pred predsedniškimi volitvami, 3. 11.: vprašanje o izbiri voditeljice

Gledalki sta v odzivih izrazili dvom glede izbire voditeljice soočenja predsedniških kandidatov 3. novembra na TV SLO 1:

»Ali menite, da bi bilo prav, da soočenje ga. Musarjeve in g. Logarja na drugem, zadnjem soočenju za predsednika vodi ga. Pesek, zelo dobra prijateljica ga. Musarjeve?« (N. T.)

»Ko sem gledala soočenje za predsednika države pod taktirko Rosvite Pesek, sem bila močno presenečena, da lahko ona vodi to oddajo, glede na to, da je prijateljica Nataše Pirc Musar, ki se je pred tem tudi hvalila s tem. Najbolj me je zmotilo spretno izvajanje njenih in moževih poslov, poleg tega pa še, da ji je voditeljica enostavno prepustila vodenje in stopila ob stran. To navzkrižje in pristranskost interesov pa res ne sodi na javno televizijo, kjer se stalno bahate s profesionalnostjo. Mislim, da bi se morala voditeljica izločiti iz vodenja, saj smo pred tem gledali tudi prijateljske slike voditeljice in Nataše Pirc Musar pred Rusko dačo, ki smo jo z 200 milijoni plačali tudi davkoplačevalci. V tako pomembnih oddajah, bi morali biti voditelji nepovezani s kandidati in bi bil primerna le kakšna mlada voditeljica ali voditelj, ki ni bil s kandidatko skupaj v službi in kasneje v prijateljskih odnosih.« (M. U.)

Varuhinja je pripombo in vprašanje najprej poslala voditeljici soočenja Rosviti Pesek, ki je odgovorila:

»Da, z Natašo Pirc Musar se Tikava. Z novinarko Natašo Pirc sva bili vrsto let sodelavki, celo sosedi v istem delovnem prostoru. Po odhodu na POP TV je bilo kontaktov manj. Z njeno funkcijo informacijske pooblaščenke, ki je često gostovala v Odmevih, pa spet več. Moja gostja v Odmevih je bila kot informacijska pooblaščenka, kot zagovornica človekovih pravic, kot kritičarka prejšnje vlade in nikoli ni bilo slišati nobenega očitka ali pomisleka, da bi bila zaradi najinega znanstva, ki ga nikoli nisva skrivali, deležna kakršnihkoli beneficij. Ali da zaradi tega ne bi smela biti moja gostja. Nenazadnje ima Nataša v našem zavodu TVS kar nekaj dobrih znancev in bivših sodelavcev.
Odkar je napovedala kandidaturo, se nisva slišali, ne videli, ker se obe zavedava spolzkosti terena. Pred dobrim tednom dni pa sem poklicala oba kandidata in jima predstavila koncept prvega volilnega soočenja na TVS in ju povabila k sodelovanju.
Sama morda izraza »zelo dobra prijateljica« na katerega namiguje gledalec/ka, ne bi uporabila, ker je v 30 letih najinega znanstva, bilo kar nekaj let, ko se sploh nisva slišali, ne videli. Med zelo dobrimi prijatelji je verjetno drugače.«

Pojasnilo je varuhinji poslala tudi vodja projekta Predsedniške volitve v Informativnem programu TV Slovenija Nataša Rijavec Bartha:

»Drugo soočenje pred drugim krogom predsedniških volitev, ki bo nocoj, bo vodila Erika Žnidaršič. Pri izbiri voditeljev soočenj izbiramo najbolj izkušene voditelje in voditeljice. Po mojem prepričanju je kolegica Rosvita Pesek gledalki odgovorila na vse dileme. Tudi soočenje je vodila profesionalno.«

Varuhinja je gledalkama posredovala oba odgovora in dodala **MNENJE**:

> »Strinjam se z vami, da bi bilo z vidika nepristranskosti, neodvisnosti in videza neodvisnosti najbolje, da bi vsa soočenja, v katerih je sodelovala gospa Nataša Pirc Musar, vodili voditelji, ki z njo nimajo ali niso imeli nikakršnih stikov, kaj šele prijateljske. A glede na to, da je ga. Pirc Musar delala na RTV Slovenija in bila zato sodelavka velike večine voditeljev TV Slovenija, ki vodijo soočenja, je to zelo težko izvedljivo. **Zato je pomembno, da uredništvo zagotovi več voditeljev in seveda takšne, ki so od kandidatov glede stikov najbolj oddaljeni**.
> **In seveda je pomembno, da voditelji opravijo svoje delo čim bolj profesionalno.** Kako so ga, presojate tudi gledalke in gledalci. Zadnje soočenje predsedniških kandidatov bo vodila Erika Žnidaršič.«

Oddaje o zakonodajnih referendumih

Gledalke in gledalci (skupaj **46 pisnih odzivov** in **2 telefonska**) so se odzvali na oddaje o treh zakonodajnih referendumih – o noveli Zakona o Radioteleviziji Slovenija, noveli Zakona o dolgotrajni oskrbi in noveli Zakona o vladi. Njihovi odzivi so bili zelo različni. Spraševali so, zakaj je o enem referendumu več soočenj kot o drugem, mnoge so zmotili po njihovem neprimerni gostje soočenj, tretje to, da je bilo nasprotnikov zakonov več kot zagovornikov, četrti sklop odzivov pa se je nanašal na pristranost vodenja in zasnove oddaj. V nadaljevanju povzemamo nekatera mnenja, razdeljena po posameznih vsebinskih sklopih.

Neenakomerno porazdeljen čas vsem trem zakonodajnim referendumom

Gledalec **B. L.** je na varuhinjo naslovil vprašanje, ali je vsem trem referendumom odmerjen enak čas:

> »Imeli bomo tri referendume skupaj. Ali je tematika vseh treh referendumov enakomerno porazdeljena v TV odmerjeni čas? Občutek imam, da je oddaja Referendum 2022 namenjena predvsem Zakonu o RTV SLO?!«

Varuhinja je odgovorila:

> »Kot lahko razberemo s seznama referendumskih oddaj (skupno jih bo šest), so oddaje o referendumu o RTV štiri, torej več kot o ostalih dveh referendumih. Deloma je ta razlika upravičena zaradi velikega števila prijavljenih v referendumsko kampanjo o zakonu o RTV, kjer je kar 27 prijav, medtem ko je za zakon o dolgotrajni oskrbi 12 prijavljenih v volilno kampanjo in za zakon o vladi 10. Kljub temu razmerje skupne količine oddaj o zakonu o RTV presega razmerje skupnega števila prijavljenih

razpravljalcev o tem zakonu v primerjavi z drugima dvema zakonoma, o katerih bomo odločali na referendumih.«

Zakaj tak izbor gostov v predreferendumskih oddajah?

Nekaj gledalk in gledalcev se je odzvalo na izbor gostov v oddajah o zakonodajnih referendumih.

»Kdo mi lahko odgovori na vprašanje, kako lahko jaz kot dolgoletna gledalka in plačnica RTV-prispevka vplivam na vodenje in goste oddaje Referendum 2022 o Zakonu o RTV? Vodenje današnje oddaje (op. a.: 14. 11. 2022) je bilo pod vsakim profesionalnim nivojem, da ne govorim o izbiri gostov. Janez Juhant, Ladislav Troha, Vili Kovačič, Štrakl, Zalaznik (edini z RTV) /…/ Saj ni nič čudnega, da gledanost tako drastično pada. In seveda gospa Vida Petrovčič, ki svojega dela ni opravila profesionalno, medtem ko so udeleženci kritizirali pokončne in profesionalne novinarje. (O. R.)

»V studio povabite goste, ki znajo govoriti, ta oddaja (op. s.: 14. 11. 2022) je bila neposlušljiva.« (V. U.)

»Pa kaj se greste na tej nacionalni RTV? Na soočenjih gostite večje število nasprotnikov posameznega zakona, o katerih se bo glasovalo na referendumu, kakor zagovornikov posameznega zakona! In temu pravite uravnoteženost! /…/« (J. G.)

»Predvolilna predsedniška kampanja za drugi krog je potekala po mojem mnenju in mnenju prijateljev, sorodnikov, pa tudi zgolj bežnih znancev, dokaj korektno. Popolnoma drugačna pa so soočenja o 3-eh zakonodajnih referendumih. To pa je katastrofa, da ne rečem kaj hujšega. Zanima me dvoje:
a) Kdo izbira "kompetentne" sogovornike, zlasti pri nasprotnikih novih zakonov?
b) Ali obstaja novinarski kodeks ali pravilnik o strokovnem in korektnem vodenju soočenj?
Nelogično se mi zdi odmerjati enak čas za številčno neenaki ekipi. Nove zakone razlagajo strokovnjaki, zakone prejšnje vlade pa g. Kovačič, g Troha ... Slednji sploh ne razumejo, v čem je problem. Najhujše pa je, da se derejo oz. govorijo vsi hkrati, drug drugemu segajo v besedo, žal tako počneta tudi voditeljici. Nista si mogli zagotoviti avtoritete. Pri g. Vidi Petrovčič se še posebej opazi prekinjanje zagovornikov novih zakonov in s tem avtomatsko postavljanje na njihovo stran.« (V. P. F.)

»Vljudno prosim, če mi lahko odgovorni urednik (ali urednica) oddaje Referendum 2022 - Zakon o RTV (14. 11. 2022) razloži, kako je mogoče, da je Lado Troha /…/ ki je septembra 2021 vdrl v RTV studio, za "nagrado" dobil povabilo v oddajo. Zaposleni na RTV pa z mirno podporo sodelavcem dobijo opomine pred odpovedjo zaposlitve. Prosim za odgovor.« (N. H.)

»Ta zadnja soočenja na temo referendumov. Ko že misliš, da TV Slovenija ne more nižje – ugotoviš, da vam gre to uspešno. /…/ Ne vem, ali res ne dobite inteligentnih, razgledanih sogovornikov ali izbirate razne /…/ Pa naj že nekdo pove g. Kovačiču in Trohi, da je njun vlak že odpeljal. /…/ S takimi sogovorniki je tudi raven takih oddaj izpod nivoja TV Slovenija. Skratka: moje razočaranje nad TV Slovenija je vsak dan večje! /…/« (**A. Z. Š.**)

Odgovor **varuhinje**:

»V času uradne referendumske kampanje (30 dni pred referendumom) RTV Slovenija pripravlja oddaje o referendumih skladno z Zakonom o volilni in referendumski kampanji, ki izvajanje kampanje v medijih določa v členu 6, med drugim:
»(2) Radiotelevizija Slovenija v času volilne kampanje zagotavlja programski čas predstavitvi kandidatov oziroma mnenj o referendumskem vprašanju v skladu s tistimi določbami zakona, ki ureja Radiotelevizijo Slovenije, ki urejajo politično propagando v programih Radiotelevizije Slovenija.«

Zakon o RTV to podrobneje določa v členu 12:
»(1) RTV Slovenija mora v času volilne kampanje dati brezplačno na razpolago del programskega časa za predstavitev kandidatk in kandidatov (v nadaljnjem besedilu: kandidatov), političnih strank in njihovih programov. RTV Slovenija je pri določitvi tega časa in oblikovanju vsebine teh oddaj dolžna upoštevati načela iz 4. člena tega zakona.
(2) Čas, namenjen predstavitvi kandidatov in političnih strank, ki so zastopane v državnem zboru oziroma Evropskem parlamentu, je za vse enak, prav tako so enaki pogoji za njihovo predstavitev v okviru predvolilnih oddaj.
(3) Politične stranke in neodvisni kandidati, ki niso zastopani v državnem zboru oziroma v Evropskem parlamentu, morajo imeti skupaj na razpolago eno tretjino skupnega časa, ki ga RTV Slovenija določi za vse politične stranke in kandidate, ki sodelujejo na volitvah. RTV Slovenija tem strankam oziroma kandidatom omogoči predstavitev v okviru njim namenjenih posebnih predvolilnih predstavitev v od oddaj iz prejšnjega odstavka ločenih terminih, tako, da je vsaki od teh strank oziroma vsakemu od neodvisnih kandidatov omogočena medsebojno enakopravna predstavitev.«

Organizatorji referendumske kampanje so se prijavili pri Državni volilni komisiji, torej jih ni izbrala RTV Slovenija. Na podlagi prijav je Državna volilna komisija objavila seznam organizatorjev referendumske kampanje. Za referendum o noveli zakona o Radioteleviziji Slovenija (RTV SLO) je bilo 27 prijav: https://www.dvk-rs.si/novica/seznam-organizatorjev-referendumske-kampanje/.
TV Slovenija je na podlagi teh prijav pripravila seznam referendumskih oddaj, o katerih je 4. novembra seznanila gledalce v sporočilu za javnost:

»Referendumske oddaje na Televiziji Slovenija

Televizija Slovenija pripravlja poglobljene oddaje o treh referendumih (o zakonu o RTV Slovenija, dolgotrajni oskrbi in o vladi), o katerih bodo volivci odločali zadnjo nedeljo v novembru.

Volivci bodo 27. novembra na treh referendumih odločali o zakonu o vladi, zakonu o Radioteleviziji Slovenija in o zakonu o dolgotrajni oskrbi. Televiziji Slovenija pripravlja skupno šest referendumskih oddaj in posebno oddajo na dan referendumov.

Število oddaj, namenjenih posameznemu referendumu, je prilagojeno številu prijavljenih organizatorjev referendumske kampanje. Največ prostora bo tako namenjenega razpravi o referendumu o novem zakonu o RTV Slovenija.

Zaradi velikega števila organizatorjev kampanje o zakonu o RTV Slovenija (skupno 27) bomo v studio najprej povabili predstavnike političnih strank, skupaj jih je sedem, in nato dvakrat po deset predstavnikov civilne družbe (fizične in pravne osebe). Vseh 27 prijavljenih organizatorjev bo svoja mnenja lahko soočilo še v referendumski oddaji, 22. novembra, ob 20.00 na TV SLO 1.

O zakonu o vladi (10 organizatorjev referendumske kampanje) in zakonu o dolgotrajni oskrbi (12 organizatorjev referendumske kampanje) sta predvideni po ena oddaja.

Gledalci bodo referendumske oddaje lahko spremljali v večernih terminih na prvem programu Televizije Slovenija. Voditeljice oddaj bodo Erika Žnidaršič, Vida Petrovčič in Andreja Gregorič.

Objavljamo podrobnejši spored referendumskih oddaj in zadnje oddaje na dan referenduma, 27. 11. 2022:

- Torek, 8. 11. 2022: referendumska oddaja o zakonu o RTV Slovenija (1. skupina – politične stranke).
- Ponedeljek, 14. 11. 2022: referendumska oddaja o zakonu o RTV Slovenija (2. skupina – civilna družba).
- Torek, 15. 11. 2022: referendumska oddaja o zakonu o dolgotrajni oskrbi (12 predstavnikov).
- Četrtek, 17. 11. 2022: referendumska oddaja o zakonu o RTV Slovenija (3. skupina – civilna družba).
- Torek, 22. 11. 2022: referendumska oddaja o zakonu o RTV Slovenija (soočenje vseh organizatorjev).
- Četrtek, 24. 11. 2022: referendumska oddaja o zakonu o vladi (10 predstavnikov).
- Nedelja, 27. 11. 2022: referendumska nedelja.«

Sogovornikov v oddajah torej ne izbira RTV Slovenija, temveč dejansko, čeprav se to sliši nenavadno, Državna volilna komisija oziroma jih ta le popiše in med prijavljenimi preveri, ali ustrezajo zakonskim pravilom. Tako so v studiu sočasno pripravljavci zakona in predstavniki nevladnih organizacij (v soočenju o zakonu o dolgotrajni oskrbi). Le pri soočenjih o zakonu o RTV Slovenija je TV Slovenija zaradi večjega števila prijavljenih

razdelila prijavljene tako, da so bile na prvem soočenju politične stranke, na ostalih dveh pa so bili oziroma še bodo predstavniki civilne družbe.

Tudi glede odmerjanja časa zagovornikom in nasprotnikom uredništvo nima proste uredniške presoje, temveč mora zagovornikom in nasprotnikom zakona nameniti enak čas. Če je na eni strani več prijavljenih, dobi zato vsak prijavljeni sorazmerno manj časa. To so v vsaki oddaji že v uvodu jasno povedale tudi voditeljice.

Pestra sestava velikega števila zelo različnih sogovornikov tudi zelo otežuje vodenje soočenj, še zlasti pri večjem številu sogovornikov, med katerimi so lahko tudi taki, ki ne spoštujejo temeljnih pravil komuniciranja. Vloga voditelja ali voditeljice je v takih primerih zelo zahtevna, saj si mora izboriti avtoriteto, da on(a) vodi oddajo in daje besedo. Glede vodenja soočenj morajo voditelji spoštovati Pravilnik o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, člen 3.2 - Soočanje političnih strank in kandidatov:

»V oddajah, v katerih se soočajo politične stranke in kandidati, veljajo naslednja načela:

I. Razpravo v njih vodijo in usmerjajo novinarji, ki so v vlogi nepristranskega usmerjevalca razprave med predstavniki strank ali kandidati, najsi gre za odgovore na posamezno vprašanje ali pa o zaokroženih vsebinskih celotah.
II. Novinarji, ki vodijo predvolilne oddaje, morajo vsakemu udeležencu omogočiti nastopanje v okviru dogovorjenih časovnih omejitev; tistim, ki teh omejitev ne spoštujejo, so dolžni odvzeti besedo.««

Gledalka M. Š. je bila še posebej kritična do izbora gostov v predreferendumskih oddajah:

»/…/V sinočnji oddaji (op. a.: 14. 11.), ki je potekala o referendumu o RTV, je voditeljica ga. V. Petrovčič nestrpno posegala v razlage zagovornikov le-tega in puščala nasprotni strani, da je brez poseganj govorila o nasprotnih pogledih. Že izbira govorcev je žalitev za Slovenijo: da se vabi V. Kovačiča, ki ne zna in ne zmore povedati nič konkretnega /…/ ali pa g. Troho, ki bi moral imeti doživljenjsko prepoved vstopa v poslopje TV Slo, saj je /…/ vdrl v studio, zganjal cirkus več mesecev, danes pa je on eminentna oseba, ki lahko razlaga novele zakona !? Razumi, kdor more... /…/«

Varuhinja je gledalki posredovala enak odgovor kot ostalim gledalkam in gledalcem, ki so se ''pritožili'' nad izborom gostov, na konkretne pripombe gledalke pa je odgovorila:

»Ker ste se odzvali na referendumsko oddajo o RTV, vam pojasnjujem, da imajo te oddaje drugačna pravila kot vse ostale, pri katerih je uredništvo avtonomno. V času uradne referendumske kampanje (30 dni pred referendumom) RTV Slovenija ne more vabiti v oddaje, povezane z referendumom, gostov po lastni uredniški presoji, temveč skladno z Zakonom o volilni in referendumski kampanji. /…/

Iz navedenega torej izhaja, da **je RTV Slovenija dolžna povabiti vse, ki se uradno prijavijo v volilno kampanjo in za sodelovanje na RTV Slovenija (ločeno po uredništvih na TV, radiu in MMC). Torej ne sme odreči gostovanja V. Kovačiču in L. Trohi, ker bi s tem kršila zakon.**
V prvi oddaji je voditeljica to pojasnila na začetku, v drugi pa ne, zato sem jo včeraj pozvala, da v naslednji oddaji, ki bo na sporedu jutri, to ponovno naredi, ker imate gledalke in gledalci pravico vedeti, zakaj so v studiu točno ti gostje – jutri torej še preostalih 10 predstavnikov civilne družbe, ki so se prijavili v referendumsko kampanjo.«

Gledalec **A G.** pa se je odzval, ker eden od organizatorjev kampanje ni smel nastopiti v oddaji o noveli Zakona o Radioteleviziji Slovenija:

»Na spletu je zaokrožila informacija, da je Ministrstvo za kulturo izdalo mnenje, da se g. Whatmough ne sme udeležiti soočenj o referendumu o RTVSLO. Očitno je ministrstvo presodilo, da gre za neskladje interesov. Pričakoval bi, da se ne Ministrstvo, ampak sodišče izreče o tem. /…/«

Varuhinja je odgovorila:

»Glede vsebine, o kateri pišete, vam sporočam, da v času uradne referendumske kampanje (30 dni pred referendumom) RTV Slovenija pripravlja oddaje o referendumih skladno z Zakonom o volilni in referendumski kampanji in Zakonom o RTV Slovenija. Morebitno kršenje obeh zakonov ugotavljajo v zakonu določeni pritožbeni organi.«

Oddaji o noveli Zakona o RTV Slovenija 14. in 17. 11.: očitek o pristranskih zasnovi in vodenju oddaj ter neenakopravna predstavitev mnenj

Na varuhinjo se je kot eden izmed organizatorjev referendumske kampanje o noveli Zakona o RTV Slovenija obrnil Mirovni inštitut, ki je v odzivu dvema soočenjema o zakonu o RTV Slovenija (TV SLO 1, 14. 11. in 17. 11) očital pristransko zasnovo in vodenje ter neenakopravno predstavitev mnenj v obeh oddajah:

»V imenu Mirovnega inštituta kot enega izmed organizatorjev referendumske kampanje o noveli Zakona o RTV Slovenija se obračamo na vas s pritožbo glede vodenja in zasnove dveh referendumskih oddaj, v katerih so mnenja o noveli zakona soočili predstavniki civilne družbe. Prosimo vas za urgentno obravnavo, saj je na sporedu še eno predreferendumsko soočenje v tednu pred glasovanjem o referendumu in lahko s svojim mnenjem pomembno prispevate, da se prepreči nadaljnja kršitev poklicnih meril in nepopravljiva škoda za profesionalno integriteto RTV Slovenija.
Prva predreferendumska oddaja o noveli Zakona o RTV Slovenija z udeležbo predstavnikov civilne družbe je bila na sporedu v ponedeljek, 14. 11., ob 21. uri, druga

v četrtek, 17. 11., ob 20. uri. Urednica in voditeljica obeh oddaj je bila Vida Petrovčič. Kot »vodja projekta« je v odjavni špici naveden Boštjan Veselič Golob, odgovorna urednica je Jadranka Rebernik.

Pozivamo vas, da se opredelite do spoštovanja Poklicnih meril in načel novinarske etike v obeh oddajah, zlasti glede:

ii. Pristranske zasnove obeh oddaj, ki je poleg soočenja mnenj prijavljenih organizatorjev kampanje, vključevala vnaprej posnete citate in izjave posameznikov, ki niso prijavljeni organizatorji kampanje. Izmed sedmih tako vključenih izjav v dveh oddajah, je šest v celoti vključevalo mnenja in stališča proti noveli zakona, le ena izjava je bila nevtralna. Poklicna merila in načela novinarske etike v členu 1.3 zapovedujejo nepristranskost ter med drugim navajajo: »Nepristranskost je temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija, ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti.«

iii. Pristranskega vodenja oddaje, saj je voditeljica od uvodnega nagovora do vprašanj in njenih komentarjev izražala stališča proti noveli zakona, ni pa uvodoma nevtralno predstavila vsebine zakona ali bistvene argumente obeh strani, ter ni predstavitve mnenj in razpravo med zagovorniki in nasprotniki vodila nevtralno. Poklicna merila poleg nepristranskosti zapovedujejo v členu 2.2. širok obseg stališč in mnenj ter določajo, da »programi RTV Slovenija morajo biti politično nevtralni, novinarji in uredniki ne smejo dajati prednosti določenim političnim in ideološkim stališčem. Predstavitve različnih stališč in mnenj morajo biti poglobljene, zajemati morajo vse njihove razsežnosti in odtenke. Programi RTV Slovenija morajo biti zato celoviti.«

iv. Neenakopravne predstavitve mnenj, saj je bil čas, odmerjen (porabljen) za predstavitev mnenj proti uveljavitvi novele zakona, bistveno daljši. V prvi oddaji, 14. 11., je bilo v sami razpravi zagovornikom zakona odmerjenih 4 minute manj. Ko se k temu prišteje še minutaža dveh vnaprej posnetih izjav proti zakonu, ki so bile predvajane med oddajo v trajanju približno 4 minute, so bili zagovorniki zakona časovno bistveno prikrajšani. V drugi oddaji, 17. 11., so bili predvajani vnaprej posneti 4 citati in izjave, vsi proti zakonu in v skupnem trajanju okvirno 6 minut. V začetku oddaje je kar 3 minute trajalo vnaprej posneto branje članka nasprotnika uveljavitve zakona. S tem so kršena načela enakomernega in enakovrednega predstavljanja stališč. Sklicujemo se še na določilo Poklicnih meril št. 2.3, ki zapoveduje, da »programi RTV Slovenija, ki obravnavajo vprašanja javnega interesa, o katerih obstajajo v javnosti različna stališča, morajo zagotoviti enakovredno in enakomerno predstavitev najširšega možnega izbora stališč o določeni zadevi. Enakovrednost in enakomernost v tem kontekstu pomenita nepristranskost in razumen obseg, upoštevajoč težo posameznih stališč ali mnenj, njihovo pomembnost ali možno pomembnost.«

Posebno težo imajo vse tri naštete kršitve poklicnih meril in načel novinarske etike RTV Slovenija, ko se upošteva, da gre za predvajane programske vsebine, ki so del referendumske kampanje in neposredno vplivajo na odločanje volivk in volivcev na referendumu. Za takšne programske vsebine veljajo še posebna in strožja določila (ne

le v kodeksih, temveč tudi v zakonodaji) in se čas na soočenjih odmerja enakomerno z merilnikom časa. V Programskih merilih in načelih novinarske etike RTV Slovenija so v členu 3.2 dokaj podrobno določena pravila glede »soočenj« v volilni ali referendumski kampanji. Izpostavljamo le nekaj: a) razpravo v soočenjih »vodijo in usmerjajo novinarji ki so v vlogi nepristranskega usmerjevalca razprave«; b) novinarji, ki vodijo predvolilne oddaje, »morajo vsakemu udeležencu omogočiti nastopanje v okviru dogovorjenih časovnih omejitev«; c) soočenja potekajo »praviloma v živo, čas za odgovore in replike je omejen«.
Glede na težo zgoraj opisan kršitev in škodo, ki nastaja pravici volivk in volivcev (gledalk in gledalcev TV Slovenija) do nepristranskega obveščanja o argumentih za in proti uveljavitvi novele zakona, tj., o referendumskem vprašanju, vas pozivamo, da našo pritožbo obravnavate prioritetno in se do očitanih kršitev opredelite čim prej, da bi se javnost seznanila z vašim mnenjem kot varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev, ter da bi se preprečila nadaljnja in nepopravljiva škoda verodostojnosti in zaupanju v RTV Slovenija.«

Varuhinja je vse pripombe takoj poslala vsem trem odgovornim za oddajo, da se do njih opredelijo. Obenem je pritožnika seznanila, da mora RTV Slovenija v času uradne referendumske kampanje (30 dni pred referendumom) pri izvedbi referendumskih soočenj upoštevati tudi Zakon o volilni in referendumski kampanji in Zakon o RTV, zato se lahko za spoštovanje izvajanja obeh zakonov pritožnik obrne tudi na organe, ki nadzirajo morebitno kršenje teh dveh zakonov. To se s pritožbo varuhinji pravic gledalcev ne izključuje, je še dodala. Že v nekaj dneh je podrobne odgovore na očitke poslala urednica in voditeljica oddaje Vida Petrovčič:

»V predreferendumskih oddajah ima voditelj pravico in dolžnost zastavljati vprašanja, ki se dotikajo Zakona o RTV Slovenija. Zato je treba predvajane inserte v oddajah razumeti zgolj kot novinarsko vprašanje. Voditeljica bi namreč lahko namesto predvajanega inserta sama citirala to, kar so izjavili posamezniki, ki so bili gostje oddaj RTV Slovenija danes in jutri. Samo zaradi točnosti in televizijskega medija – televizija pač ni časopis, kjer bi lahko samo prebrali neko izjavo, smo te izjave tudi objavili kot video inserte. O zakonu o RTV Slovenija ni bilo nobene javne razprave. Edino razpravo o samem zakonu smo organizirali na RTV Slovenija v že omenjenih oddajah RTV Slovenija danes in jutri. V teh oddajah so pobudniki zakona praviloma odklanjali sodelovanje. Na to smo v oddajah tudi javno opozorili. Pobudniki novele Zakona o RTV Slovenija, ki so se in se še vedno oglašajo v ostalih medijih, pa govorijo izključno samo o razmerah na RTV Slovenija, o stavki novinarjev, o vodstvu. Na glavna vprašanja, ki jih poraja na hitro sprejeti zakon, pa ne odgovarjajo. Zato jih v pred referendumski oddaji tudi nismo mogli objaviti. Referendum se ne dotika stavke novinarjev in razmer ter dogodkov na RTV Slovenija, pač pa izključno novele Zakona o RTV Slovenija. Zato poklicna merila v pred

referendumskih oddajah v nobenem primeru niso bila kršena, bi pa bila, če bi pred referendumsko oddajo izkoristili za razčiščevanje notranjih razmer na RTV Slovenija.

Kot voditeljica oddaje nisem niti v uvodnem nagovoru niti v napovedih posameznih sklopov izražala nobenih stališč niti nisem komentirala rešitev, ki jih prinaša zakon. Oddajo sem vodila nevtralno. Vsebino zakona pa sem citirala v vprašanjih ter sem vedno opozorila na primerjavo med zdaj veljavnim zakonom in novelo. Vodenje oddaje je bilo popolnoma nepristransko, saj so imeli udeleženci oddaje - to so gostje, ki so se uradno prijavili pri Državni volilni komisiji, izmerjeno enak čas razprave o noveli zakona. Udeleženci razprave so tisti, ki so komentirali zakonske rešitve, o katerih bomo odločali na referendumu.

V pred referendumske oddaje smo dolžni povabiti tiste posameznike in organizacije, ki so se v kampanjo uradno prijavili. Če bi sami določali sogovornike, bi bil naš izbor drugačen in bolj uravnotežen, vendar to v pred referendumskih soočenjih ni mogoče. V kampanjo o Zakonu o RTV Slovenija se je prijavilo bistveno več nasprotnikov zakona kot podpornikov in tej strukturi smo dolžni slediti. Prav nasprotno od očitkov je RTV Slovenija naredila vse, da je omogočila demokratični dialog in javno razpravo o noveli Zakona o RTV Slovenija. Pripravili smo, oziroma bomo, kar štiri pred referendumske oddaje. Pred tem smo objavili šest oddaj o noveli zakona, o tem, kaj se dogaja na RTV Slovenija ter o tem, kaj si od RTV Slovenija želijo njeni plačniki. Zato so očitki o kršitvi poklicnih meril popolnoma neutemeljeni.

V oddaji 14. 11. so imeli zagovorniki in nasprotniki zakona enak čas za razpravo o noveli zakona, ki je na referendumu. Predvajani inserti z mnenji posameznikov, ki niso prijavljeni v kampanjo, ne štejejo v čas uradno prijavljenih v kampanjo, saj gre za vprašanja voditeljice. Voditeljica bi jih lahko tudi prebrala kot citate. Torej ne štejejo niti na eno niti na drugo stran. Enak čas razprave v oddaji je odmerjen samo za razpravo o noveli Zakona o RTV Slovenija.

V primeru, da nek gost osebno napade drugega gosta, kot se je zgodilo v pred referendumski oddaji 14. 11., ko je zagovornik novele zakona Dejan Jefim osebno napadel nasprotnika zakona dr. Janeza Juhanta, pa smo dolžni napadenemu omogočiti repliko in odgovor na osebni napad. Vendar ta čas ne gre v čas razprave o zakonu. Enako se je zgodilo, ko je v tej oddaji nasprotnik novele zakona Ladislav Troha začel govoriti o cepivih proti Covidu 19. Tudi to ni bila razprava o zakonu in o RTV Slovenija. Seveda sem mu kot voditeljica vzela besedo, vendar je bil čas že porabljen. Zaradi teh dveh dogodkov v živi oddaji 14. 11. je prišlo do navidezne razlike nekaj več kot tri minute v korist nasprotnikov zakona.«

Varuhinja je po podrobni presoji referendumskih oddaj, ki sta bili na sporedu 14. 11. in 17. 11. 2022, poslala pritožniku naslednje ugotovitve z MNENJEM in PRIPOROČILOM uredništvu:

»Ad 1:

Vaša pritožba o pristranski zasnovi obeh oddaj je upravičena. Vključitev prej posnetih citatov oseb, ki so v veliki meri izražali mnenja in stališča proti zakonu v del oddaje, ki bi moral biti povsem nevtralen in nepristranski, je porušila zahtevano nepristransko zasnovo oddaj. Urednica in voditeljica oddaje je to napačno utemeljila kot zamenjavo za njena novinarska vprašanja. Voditeljica seveda lahko in mora postavljati gostom vprašanja glede vsebinskih novostih in dilem zakona ter njegovih pričakovanih posledicah, to lahko opravi tudi tako, da namesto svojih besed vključi navedbe izbranih sogovornikov ali drugih navedb, vendar morajo biti to zgolj dejstva ali nevtralna, nepristranska vprašanja. Nikakor pa te vloge ne morejo prevzeti mnenja v prid eni strani.

Referendumsko soočenje je žanrsko oddaja, v kateri je enakopravna zastopanost mnenj za in proti izrecno poudarjena in zahtevana. Zaradi izjemne pomembnosti za enakopraven dostop državljanov do pomembnih informacij za njihovo kompetentno uresničevanje temeljnih ustavnih pravic je referendumsko soočenje oddaja, podrobno opredeljena in predpisana skoraj do minute natančno tudi z zakonoma (6. člen Zakona o volilni in referendumski kampanji, 12. člen Zakona o RTV Slovenija) ter s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija (točka 3.2).

Obe oddaji sta imeli poleg odmerjenega časa za zagovornike in nasprotnike zakona v zasnovo vključene še zelo dolge citate z izraženimi mnenji in stališči glede novele zakona, s čimer sta navedene zakonske določbe in poklicna merila prekršili. V oddaji 14. 11. sta bila takšna dva inserta: približno 1.40 minute dolg posnetek nastopa Žige Turka in Marka Novaka ter dobri dve minuti dolg posnetek nastopa Janeza Šušteršiča. V oddaji 17. 11. sta bila takšna še dva posnetka: tri minute trajajoče branje dela pisnega mnenja Mateja Avblja ter slabi dve minuti dolg posnetek Gorazda Trpina in Alojza Kovšce. Vsi štirje inserti so v veliki večini izražali negativno mnenje o zakonu in jih zato nikakor ne moremo šteti kot nepristranska vprašanja voditeljice, temveč kot mnenja proti zakonu. Vsebinsko so zato vsi štirje posnetki, skupaj dolgi skoraj devet minut, pomenili čas, namenjen stališčem proti zakonu. Se pa v čas, v oddaji namenjen nasprotnikom zakona, niso vštevali. Zato so precej nagnili oddaji v prid nasprotnikov zakona in s tem kršili zahtevano nepristranskost oddaje.

Utemeljitev urednice oddaje, da je bila večina posnetih izjav v obeh oddajah proti zakonu zato, ker so v dotedanji razpravi o javni RTV sodelovali večinoma le nasprotniki zakona, ne drži, saj so bili v oddajah RTV danes in jutri gostje tudi zagovorniki zakona, zato bi takšne inserte, ki bi uravnotežili inserte proti, lahko našla. Tudi pravno mnenje, nasprotno pravnemu mnenju M. Avblja, je bilo na voljo. Pojasnilo urednice oddaje, da bi objava nasprotnega pravnega mnenja, ki ga je pripravila Pravna mreža za razvoj demokracije, pomenila kršitev Programskih načel, ker je v referendumski kampanji

sodeloval Zavod za kulturo Open, ki je del Pravne mreže za razvoj demokracije, ne drži, ker slednja v kampanji ni sodelovala.

Ostali posnetki večinoma niso izražali mnenj o zakonu, temveč bolj ali manj pojasnila glede upravičenosti do udeležbe v oddajah. Kljub temu pa so tudi ti posnetki še dodatno povečali pristranskost oddaje. Na enega od teh je na vprašanje voditeljice sodelujoča Brankica Petković odgovarjala, zakaj so podali ugovor na udeležbo generalnega direktorja RTV Slovenija kot fizične osebe v referendumski kampanji. Ta čas se je všteval v čas zagovornikov zakona, čeprav po vsebini ni bil mnenje o zakonu in bi se zato moral od skupnega časa zagovornikov odšteti. To pomeni, da je bil skupni čas zagovornikov zakona še za ta del krajši od časa nasprotnikov zakona.

Z vsem naštetim so bile pri pripravi zasnove obeh oddaj kršene tudi točka 1.2 Poklicnih meril o nepristranskosti (in ne 1.3, kot ste pomotoma napačno navedli), deloma tudi točka 1.5 o odgovornosti, ki nalaga zbiranje in posredovanje informacij z namenom zagotavljati njihovo najširšo dostopnost in omogočiti uporabnikom, da si o zadevi ustvarijo mnenje, ter točka 2.3 o uravnoteženosti sporočanja, ki pravi: »Programi RTV Slovenija, ki obravnavajo vprašanja javnega interesa, o katerih obstajajo v javnosti različna stališča, morajo zagotoviti enakovredno in enakomerno predstavitev najširšega možnega izbora stališč o določeni zadevi. Enakovrednost in enakomernost v tem kontekstu pomenita nepristranskost in razumen obseg, upoštevajoč težo posameznih stališč ali mnenj, njihovo pomembnost ali možno pomembnost. Če je le mogoče, mora novinar za določen prispevek ali oddajo najti predstavnike vseh vpletenih (prizadetih) strani ali nazorov.«

Ad 2:

Zgoraj navedeno pristransko zasnovo oddaje, ki je v pristojnosti urednice oddaje, moramo ločiti od pristranskega vodenja, ne glede na to, da je šlo v tem primeru za isto osebo. Čeprav je urednica in voditeljica odgovorila, da je posnete inserte potrebno šteti kot novinarska vprašanja, gre dejansko za mnenja drugih oseb, ki jih moramo ločiti od vprašanj voditeljice.

O nepristranskosti v informativnih programih RTV Slovenija govori točka 1.2 Poklicnih meril: »Poročanje mora biti čustveno neopredeljeno, hkrati pa naj odseva širino in dobro obveščenost novinarja. Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. /…/ Izogniti se je treba vsemu, kar lahko spodbudi upravičeno domnevo, da je novinar ali javni zavod pristranski ali pod vplivom neke skupine za pritisk, ne glede na to, ali je ta ideološka, politična, finančna, socialna, verska ali kulturniška. Zahteve po nepristranskosti ni mogoče enačiti s popolno nevtralnostjo v slehernem prispevku. Novinar sme izreči poklicno, novinarsko sodbo, ki temelji na relevantnih dejstvih, ne sme pa izrekati svojega osebnega mnenja, ki je lahko posledica enostranskih pogledov na določena vprašanja. Ustvarjalci radijskih in televizijskih programov (domači

in gostujoči) ne smejo zamolčevati ali zanemarjati podatkov, ki so v nasprotju z njihovim osebnim stališčem in mnenjem.«

Če pristransko uredniško zasnovo ločimo od vodenja oddaje, temeljit pregled oddaje pokaže, da je bilo zgolj vodenje oddaje večinoma nepristransko. Voditeljica je v uvodu obeh oddaj korektno navedla namen in pravila oddaje, sodelujočim je besedo dodeljevala enakomerno in nepristransko, med oddajo je pazila, da je bil čas obeh strani kolikor toliko izenačen (pri čemer ne upoštevamo v točki 1 zapisanih uredniških napak pri zasnovi), gostom je pustila, da so misli izpeljali do konca.

Pristranskost vodenja pa je bilo zaznati v tonu oziroma čustveni opredeljenosti pri nekaterih vprašanjih. Sporni sta z vidika nepristranskosti tudi (najmanj) naslednji voditeljičini vprašanji:

»Novi svet bo imel od 17 članov kar šest s strani zaposlenih RTV Slovenija, kar je več kot ena tretjina. Ti bodo nadzirali sami sebe.«

»Kar mogoče moti pri tem je, da zaradi nekih konkretnih ljudi zdaj sprejemamo nek tako pomemben zakon, ker RTV Slovenija je tako pomembna ustanova, da si tega ne zasluži tako na hitro, čeprav gre za neke ljudi. Saj teh ljudi se konec koncev lahko na drug način lotite. Hočem reči, ni treba zrušiti cele RTV.«

Voditeljica je v prvem vprašanju izrekla mnenje, ki ni temeljilo zgolj na dejstvih (da je 6 več kot tretjina od 17), temveč na vrednostni sodbi, da je to slabo. Iz drugega je razbrati, da pripravljalcem oziroma zagovornikom zakona pripisuje slab namen – zrušiti ves zavod zaradi odstranitve nekaj ljudi, kar je prav tako osebno mnenje. V teh delih je voditeljica kršila tudi točko 3.2 Poklicnih meril, ki v podtočki a pravi, da soočenje vodijo in usmerjajo novinarji, ki »so v vlogi nepristranskega usmerjevalca razprave«.

Toda tako pristranskih vprašanj je bilo v obeh oddajah izredno malo, zato vodenju oddaje ne moremo očitati hujših kršitev nepristranskosti ali točke 3.2 Poklicnih meril. Očitki, ki jih navajate v točki 2, so očitki uredniški zasnovi oddaje (in s tem urednici oddaje), ki sem jim v točki 1 pritrdila. Tudi širok obseg stališč in mnenj, kot jih zapoveduje točka 2.2, je stvar uredniške zasnove oddaje, ne pa vodenja oddaje.

Ad 3:

Pritrjujem vašemu tretjemu očitku obema oddajama - o neenakopravni predstavitvi mnenj. Res je bil, kot očitate, čas, odmerjen (porabljen) za predstavitev mnenj proti uveljavitvi novele zakona, bistveno daljši od časa, namenjenega mnenjem v prid zakona. Temu sem pritrdila in podrobno utemeljila že v točki 1, kjer sem tudi pritrdila vaši navedbi o kršitvi točke 2.3 Poklicnih meril.

Ob tem dodajam, da je bila z navedeno izrazito neenako dolžino časa, namenjenega udeležencem za in udeležencem proti zakonu, kršena tudi točka 3.2 Poklicnih meril, ki v podtočki b pravi: »Novinarji, ki vodijo predvolilne oddaje, morajo vsakemu udeležencu omogočiti nastopanje v okviru dogovorjenih časovnih omejitev; tistim, ki teh omejitev ne spoštujejo, so dolžni odvzeti besedo.«

Zaradi navedenih ugotovitev bom uredništvu priporočila, da opravi notranjo razpravo o referendumskih soočenjih (in podobnih oddajah) v treh vsebinah:

- o uredniški zasnovi referendumskih soočenj, zlasti v luči vključevanja mnenj oseb, ki ne sodelujejo v referendumski kampanji
- o natančnejši opredelitvi vsebin, ki se vštevajo v čas zagovornikov in v čas nasprotnikov referendumske vsebine, in vsebin, ki se iz tega časa izločijo
- o prikazovanja porabljenega časa zagovornikov in nasprotnikov tudi gledalcem, ne samo sodelujočim v oddaji, kar omogoča vpogled gledalcev v enakovredno razporeditev časa, pa tudi kasnejši pregled, kar zdaj ni možno.

Ob nekaterih drugih pripombah na referendumske in volilne oddaje - ki imajo mnoge skupne značilnosti in zahteve – sem uredništvu Informativnega programa TV Slovenija (in glede volilnih oddaj tudi Radiu Slovenija) že predlagala analizo vseh problemov in težav, ki so se pojavili ob letošnjih volitvah. Takšna analiza je najlažje in najbolje izvedljiva kmalu po volitvah, ko so vtisi še sveži. Ker do pozne jeseni analize pomladanskih volitev še ni bilo, je Programski svet na mojo pobudo uredništvi ponovno pozval, da to naredita, zdaj bom dodala še poziv za analizo vseh jesenskih volitev in referendumov. To je lahko dobra podlaga za to, da bo RTV Slovenija prihodnje volitve pričakala pripravljena in tako bolje opravila vlogo, ki ji je, ne nazadnje, predpisana tudi z zakonom.«

Varuhinja je ta pojasnila, odgovore in mnenje o oddajah poslala tudi vsem drugim gledalkam in gledalcem, ki so se odzvali s podobnimi pripombami na soočenja. Povzemamo nekaj teh mnenj:

»Želela bi se pritožiti nad izrazito pristranskim, celo navijaškim vodenjem predreferendumskih oddaj o Zakonu o RTV, in sicer vseh treh do sedaj objavljenih oddaj. Ne le, da voditeljica izrazito in neprikrito nasprotuje predlaganemu zakonu, kar je evidentno iz njenih vprašanj, ki pravzaprav to niso, ampak so v resnici predstavitev argumentov nasprotnikov zakona, na katere zahteva odgovor zagovornikov zakona (in nikoli obratno), v pogovor posega tudi z lastnimi komentarji, ki so tako rekoč v 100 % nasprotni zakonu in daje nekakšne naivne predloge, kako bi se lahko drugače od predloga zakona uredilo določena vprašanja. Popolnoma neprimerna in neuravnotežena je tudi izbira 'tako imenovanih' prispevkov, ki to v resnici niso, saj gre v resnici zgolj za dodaten prikaz izključno mnenj proti novemu zakonu. S tem se po eni strani zavaja gledalce, saj so v 'prispevkih' mnenja in to zgolj mnenja ene strani prikazana in napovedna kot dejstva (prispevek o), pri čemer v 'prispevkih' gledalec oddaje pričakuje in si zasluži (nevtralno) predstavitev, o čem novi zakon govori in torej o čem

bomo gledalci/volivci odločali, saj soočenje in predstavitev mnenj poteka v živo v studiu z gosti, ki so prijavljeni kot organizatorji kampanje. Po drugi strani pa se s takšnimi izrazito pristranskim prikazi mnenj pod krinko prispevkov v resnici 'povečuje' čas, namenjen prikazu mnenj, ki nasprotujejo zakonu in torej krši ob začetku oddaje obljubljen in (predvidevam da zakonsko določen) enakomerno odmerjen čas za prikaz mnenj za in proti. Vse 'prispevke' je namreč v resnici potrebno uvrstiti v čas, odmerjen nasprotnikom zakona. Če k temu dodamo še čas izvajanja novinarke, ki je večji del časa navijaški, ugotovimo, da je prikaz mnenj izrazito neuravnotežen in mnogokrat tudi zavajajoč. Dodatno bi želela še posebej protestirati proti prvo prikazanemu prispevku v oddaji 17. 10., ki mu je bilo namenjeno več minut časa, šlo je za branje (kako netelevizično!) precejšnjega dela članka iz časopisa Finance, v katerem je eden od slovenski pravnikov predstavil svoje argumente proti zakonu. Kot je bilo v oddaji izpostavljena, je na te argumente s svojimi protiargumenti jasno in javno odgovorila tudi Pravna mreža za varstvo demokracije. Če se je že objavilo tako obsežen prispevek o objavi izrazitih argumentov proti, bi bilo nujno, da se v istem obsegu objavi tudi javno objavljene argumente ZA novi zakon. Nadalje se mi zdi skrajno neprimerna uvrstitev prispevka o novinarski konferenci generalnega direktorja RTV Slovenija v oddajo, v kateri naj bi se soočila mnenja o tem, kako bomo odločali na referendumu. Če se zdi komu pomembno, da javnost izve, kaj je imel generalni direktor povedati, oddaja, ki bi naj s predstavitvijo mnenj za in proti gledalcu pomagala pri odločitvi, kako glasovati na referendumu, nikakor ni primerna. Kakšno dodano vrednost naj bi imel ta prispevek za gledalca? Zdi se mi tudi neprimerno, da prav vse oddaje - tako 'referendumske' kot tudi predreferendumske o novem zakonu o RTV - vodi ista voditeljica, ki je izrazito in neprikrito pristranska, celo navijaška.« (M. T.)

»Kljub odločitvi, da se ne bom več oglašala, ker nima prav nobenega smisla, sem dolžna izraziti svoje ogorčenje nad "oddajo" o referendumu za javno rtv, 17. 11. 2022, TV SLO 1. Tudi zato, ker je to dolga leta bila tudi moja RTV. Kaj takega, kar se je zgodilo včeraj, si še v sanjah nismo mogli predstavljati. /…/ Kljub tako priljubljeni "uravnoteženi" minutaži so uspeli vriniti vse, ki v oddaji naj ne bi nastopali, nekdanje izjave, prebirali neke članke - nekoč je veljalo, da smo smeli objaviti en članek najprej v avdio ali tv mediju in šele v pisnih medijih, nikakor ne obratno. Vsebino bi bilo mogoče omeniti v enem samem, zelo kratkem stavku, a potem bi ostalo preveč časa za morda celo kakšen resen pogled ...« (D. P.)

»Zakaj je koncept te oddaje (op. a.: 17. 11.) vezan na prispevke nasprotnikov in potem morajo zagovorniki to komentirati? Kot plačnik RTV naročnine pričakujem uravnoteženost.« (B. L.)

»Ponovno vam pišem v zvezi z oddajami Referendum 2022 - Zakon o RTV. Kot ugotavlja Pravna mreža za varstvo demokracije, so avtorji oddaje kršili pravila RTV Slovenija za

izrabo programskega časa v referendumski kampanji. Evidentno je bilo, da so tako gostje kot prispevki v večji meri usmerjeni proti sprejemu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Radioteleviziji Slovenije. Zanima me, kako je mogoče, da so tako pomembne tematike obravnavane na tako neprofesionalen način?« (**N. H.**)

»Vodenje oddaje s strani Vide Petrovčić je neprimerno zaradi prekinjanja gostov, skakanja v besedo in komentiranja mnenja gostov. Od vodje oddaje pričakujem kulturno, neodvisno in nepristransko vodenje oddaje, primerno novinarski etiki in strokovnosti.« (**B. L.**)

»Ne najdem sploh pravih besed o katastrofalnem vodenju nocojšnje oddaje (17. 11. 2022, SLO 1 ob 20:00). "Voditeljica" ni dorasla tej vlogi. In zadnje čase imam občutek, da kadarkoli sploh kliknem na RTV SLO, se pojavi ona. Za primerjavo si poglejte oba voditelja, ki trenutno vodita soočenje županskih kandidatov za Ljubljana na SLO 2. Upam, da boste opazili razliko.« (**V. K.**)

»/…/ Vidi se, da je pristranska. Čisto drugače sta vodila soočenje Ksenija Horvat in novinar Drnovšek, pa tudi Rosvita Pesek pri drugih soočenjih. /…/« (**D. K.**)

»V soočenjih, kjer je bila med povabljenimi tudi Sandra Bašič Hrvatin, je Vida Petrovčič svojo delovno obveznost preložila kar na gostjo. Hrvatinova je namreč voditeljico opozorila, da je predstavila zgolj eno stran (zagovornike proti zakonu). Petrovčičeva se je strinjala in kar gostjo (Hrvatinovo) poprosila, naj to stori namesto nje, kar se mi zdi nedopustno. Vse to je bilo nonšalantno izpeljano pred očmi gledalcev. /…/« (**N. R.**)

»Gledam razpravo o javni RTV in se sprašujem, kako to oddajo lahko imenujete javna? Gospo Vido Petrovčič sem imela za korektno in profesionalno novinarko. Kako pa vodi te razprave, sem zelo razočarana in ogorčena. Strinjam se, da ima vso pravico do svojega mnenja, vendar če vodi javno razpravo in je na delovnem mestu novinarke javne RTV, si ne more privoščiti tako odkrito kazati svoje podpore desnici. To se vidi po načinu vodenja, po izbiri gostov in njenem obnašanju do gostov "nasprotne" strani. /…/«(**T. R.**)

Predstavitev mnenja dr. Mateja Avblja v predreferendumski oddaji 17. 11. 2022

»V zadnji oddaji Referendum 2022: Zakon o RTV Slovenija, v četrtek 17. 11. 2022, ki naj bi bila uravnotežena s predstavniki zagovornikov in nasprotnikov zakona, si je voditeljica Vida Petrovčič še enkrat več dovolila zdrs oziroma napako, ki je daleč od njene pričakovane nevtralnosti. Po predstavitvi vseh udeležencev oddaje je bilo namreč več kot tri minute (02:10 – 05:26) predstavljeno mnenje oziroma trditve dr. Mateja Avblja o domnevni protiustavnosti novele Zakona o RTV Slovenija, ki je bilo objavljeno v časopisu Finance, dne 16. 11. 2022. Če bi voditeljica, kot je bilo pri tem upravičeno pričakovati, dala enako možnost tudi zagovornikom zakona, konkretno Pravni mreži za varstvo

demokracije, potem bi morala v enakem času tri minute predstaviti tudi njihov odziv oziroma razloge, s katerimi utemeljujejo, zakaj se z mnenjem dr. Avblja ne strinjajo, kar je bilo dne 17. 11. 2022 objavljeno na njihovem spletnem portalu > https://pravna-mreza.si/novi-zakon-o-rtv/. To je, sicer prepozno, komentirala in oporekala tudi v oddaji prisotna dr. Sandra Bašić Hrvatin, Zavod Open. Takšno pristransko vodenje omenjene oddaje je le še "voda na mlin" vsem tistim, ki verjamemo v pravilnost Zakona o RTV Slovenija. Ali po športno rečeno – to je "avtogol", ki si ga s takšnim vodenjem referendumske razprave ves čas zabija sedanje vodstvo RTV Slovenija.« (**A. Š.**)

»Zakaj danes (op. a.: 17. 11.) in prejšnje dni na soočenjih o referendumih poleg desnosučnih neobjektivnih novinarjev število sodelujočih na obeh polih ni enako? Potem pa še pisni traktat uglednega pravnika g. Avblja. Kje pa je druga opcija Pravna mreža s svojim pojasnilom? In temu vi rečete objektivno poročanje za narod, ki polovice ne razume.« (**N. P.**)

Varuhinja je gledalcu A. Š. in gledalki N. P. posredovala odgovor voditeljice in urednice oddaje **Vide Petrovčič**:

»Dr. Matej Avbelj ni prijavljen v pred referendumsko kampanjo o noveli Zakona o RTV Slovenija, da bi lahko v studiu sam pojasnil svojo analizo novele zakona o RTV Slovenija. Zato smo bili dolžni njegovo stališče sami predstaviti. Če ga ne bi in bi ga zamolčali, bi kršili pravila RTV Slovenija o referendumskih soočenjih in objektivnem pluralnem poročanju. Predstavitev mnenja dr. Mateja Avblja tudi ne sodi v merjeni čas nasprotnikov novele zakona, ker dr. Matej Avbelj ni prijavljen v referendumsko kampanjo.
Kot izhaja iz uradno objavljenih podatkov na spletni strani Pravne mreže za razvoj demokracije, ki je tudi avtorica novele Zakona o RTV Slovenija, kar je potrdila dr. Barbara Rajgelj v pred referendumski oddaji 14. 11., v okviru pravne mreže strokovno pomoč nudijo visoko usposobljeni pravniki in odvetniške pisarne, njene nosilne organizacije pa so:

- Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja (PIC)
- Amnesty International Slovenija (AI)
- Danes je nov dan (DJND)
- Zavod za kulturo raznolikosti Open (Open)

V oddaji 17. 11. je kot prijavljen v kampanji sodeloval Zavod za kulturo raznolikosti Open, ki je del Pravne mreže za razvoj demokracije. V njegovem imenu je nastopala dr. Sandra Bašić Hrvatin. Ona bi morala z argumenti Pravne mreže za razvoj demokracije ovreči ugotovitve dr. Mateja Avblja in ne voditeljica oddaje. Če bi v pred referendumski oddaji objavili stališča in odgovore Pravne mreže za razvoj demokracije, ki jo tvorita dve, v kampanjo prijavljeni organizaciji – Pravni center za varstvo človekovih pravic (PIC) in Zavod za kulturo raznolikosti Open, bi s tem omogočili prednost dvema zagovornikoma zakona, ki sta prijavljena v referendumsko kampanjo, pred ostalimi. V tem primeru bi s

tem bistveno kršili Programska merila in načela novinarske etike na RTV Slovenija, ki zahtevajo enakopravno obravnavo vseh v kampanjo prijavljenih organizatorjev.«

Pojasnilu urednice je **varuhinja** dodala **MNENJE**:

»Menim, da **pojasnilo urednice oddaje, da bi objava nasprotnega pravnega mnenja, ki ga je pripravila Pravna mreža za razvoj demokracije, pomenila kršitev Programskih načel**, ker je v referendumski kampanji sodeloval Zavod za kulturo Open, ki je del Pravne mreže za razvoj demokracije, **ne drži, ker slednja v kampanji ni sodelovala**.«

Podpisovanje gostov v oddaji

»Gledam oddajo, četrtek 17. 11. 2022 in gospa voditeljica vodi oddajo pristransko in cel čas oddaje zagovarja obstoječi zakon in pišem nekaj hitrih opomb in očitkov! /.../
Tino Mamič tudi ni podnaslovljen kot novinar Ognjišča - kar je zavajanje gledalcev!
Rajko Fajt bi lahko bil podpisan kot državni svetnik s Ptuja!
Posnetek g. direktorja ni bil upravičeno uvrščen v oddajo - konflikt interesov!
Začuda je večina posnetkov iz prejšnjih soočenj samo z desne strani parlamenta?
Res uredništvo pripravi graf, kdo bi po novem lahko bil v skupnem nadzorno-programskem svetu, hkrati pa ne pove in niti ne pripravi seznama članov obstoječega zakona - to se mi zdi zelo huda napaka te oddaje, kar je zelo neprofesionalno!
Povabljen g. Gregorčič zagovarja obstoječi zakon - kar je spet napaka - vodja Programskega sveta, ki bo izgubil funkcijo in je zato osebno prizadet in bi tako kot generalni direktor RTV moral biti izločen iz kampanje proti zakonu.
Običajno smo navajeni, da v zaključku oddaje preberemo vse akterje od urednika do kamermanov, tukaj nobenega! Je to novi standard ali morda delavci ne pristajajo na sodelovanje ali NE smejo biti navedeni?
Če dokončam, izbira voditeljice Vide Petrovčič za vodenje oddaj, kjer se srečajo zagovorniki in nasprotniki zakonov, je napaka, ker ne zna drugače, kot zagovarjati svojih desnih šefov (do direktorja) (in to imenujejo uravnoteženost programa).
Morda bi bila Tanja Starič boljša izbira, ker zna iz gostov zvabiti njihovo mnenje!
Na spletu je pogovor ga. Kovač z g. Urbanijo - moderator pogovora je bil bistveno bolj nevtralen!« (**R. M.**)

Na pripombo gledalca o podpisovanju gostov je varuhinja najprej pridobila pojasnilo urednice in voditeljice oddaje **Vida Petrovčič**:

»Gostje v oddaji so podpisani tako, kot so prijavljeni v kampanji na Državni volilni komisiji. Zaradi razjasnitve sem vedno pri vsakem, ki je prijavljen kot fizična oseba, povedala tudi druge njegove funkcije.«

K pojasnilu urednice oddaje je **varuhinja** dodala **MNENJE**:

> »**Utemeljitev urednice oddaje o podpisovanju gostov drži. Udeleženci referendumske kampanje se za udeležbo uradno prijavijo Državni volilni komisiji**, tam povedo**, v kakšni vlogi bodo sodelovali v kampanji. S tega vidika je bila oddaja brezhibna, vsi podpisi točni.** Poleg tega **je voditeljica ob ustni predstavitvi gostov v oddaji tem uradnim nazivom dodala pri nekaterih gostih še njihove siceršnje vloge, če so bile te povezane z referendumskimi vsebinami.** Tako je tudi pri Rajku Fajtu uvodoma povedala, da je tudi državni svetnik. Tino Mamič ni novinar Ognjišča, temveč odgovorni urednik tednika Domovina, kar pa v tem kontekstu ni bilo pomembno, saj je v oddaji sodeloval kot zastopnik v kampanjo prijavljenega Združenja novinarjev in publicistov. Zato voditeljica tega ni navedla, kot tudi pri Petri Lesjak Tušek ni navedla, da je novinarka Večera, temveč samo, da zastopa v kampanjo prijavljeno Društvo novinarjev Slovenije.«

Zakaj vsa soočenja o noveli Zakona o RTV Slovenija vodi Vida Petrovčič?

Gledalca **Ž. K.** pa je zmotilo, da vsa referendumska soočenja o zakonu o RTV Slovenija vodi samo ena voditeljica, medtem ko so predsedniška soočenja vodili različni novinarji:

> »Z ogorčenjem spremljam soočenja o zakonu o RTV, ki jih kot urednica in voditeljica pripravlja Vida Petrovčič. /…/ Navijaško zastavljanje vprašanj, neprestano skakanje v besedo zgolj zagovornikom zakona, objavljanje praktično izključno enostransko pripravljenih prispevkov, celo avtorsko komentiranje odgovorov gostov oddaj /…/ Vida Petrovčič tako nikakor ne zastopa javnega interesa. /…/ Zanima me tudi, zakaj so soočenja predsedniških kandidatov na RTV lahko vodili različni novinarji, pri zakonu o RTV pa smo gledalci obsojeni na /…/ Vide Petrovčič?«

Varuhinja je tudi temu gledalcu posredovala podrobno presojo oddaje, glede ene same voditeljice pa mu je dodala odgovor urednice in voditeljice **Vide Petrovčič**:

> »Zakaj soočenja o noveli Zakona o RTV Slovenija vodi Vida Petrovčič? Zato, ker Vida Petrovčič ne stavka. Večina novinarjev Informativnega programa stavka in bi se, če bi vodili pred referendumsko oddajo o noveli Zakona o RTV Slovenija, znašli v konfliktu interesa.«

Oddaja o noveli Zakona o dolgotrajni oskrbi 15. 11.: Je bila voditeljica res pristranska?

V predreferendumski oddaji o noveli Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki je bila na sporedu 15. 11. 2022, je več gledalk in gledalcev zmotilo domnevno pristransko vodenje Andreje Gregorič. Povzemamo mnenja:

»Oglejte si oddajo v sklopu referendumske kampanje v zvezi z referendumu o dolgotrajni oskrbi. Vodenje je bilo skrajno pristransko, saj je bila voditeljica del skupine "za", ne pa nevtralna.« (I. H.)

»Spoštovana ga. Gregorič,
dne 15-11-2022 zvečer sem na RTVSLO gledal oddajo o referendumih, ki ste jo vodili.
Razočaran in ogorčen sem nad slogom vodenja oddaje z vaše strani /…/ Očitno se ne zavedate, da se oddaje na nacionalni RTV ne vodijo tako, kot ste jo vodili vi. Da bom bolj konkreten:
1) Voditelj mora skrbeti za uravnoteženo, kritično spraševanje gostov v oddajah. Tega niste počeli na profesionalen način. Niti dodeljevanja besede in nedopuščanja poseganje v besedo niste zagotovili.
2) Niste se niti pretirano trudili /…/ zagotoviti neposeganja v besedo s strani drugih gostov. Oboje je neprofesionalno.
3) Voditeljeva naloga je moderiranje oddaje in ne poseganje v njeno vsebino. Grozno je to, da ste ravno to počeli in s tem delali škodo novinarskemu profesionalizmu.
Če želite drugič sodelovati vsebinsko, potem se prijavite kot gostja in ne počnite tega kot voditeljica. Proti vsem novinarskim standardom.
4) Segali ste v besedo gostom na nedopusten način, da ste z njimi polemizirali vsebinsko. Gledalcem vaše mnenje ne doprinese ničesar.
5) Namesto, da bi oddajo vodili tako, da bi gledalci, zlasti starejši, lahko ugotovili, kaj bodo dobili in česa ne, ste oddajo vodili v divergenco.
6) V oddajo niste povabili niti enega uporabnika, ki je že v oskrbi v domu za ostarele.
Gospoda ministra Bešič-Loredana prosim, da drugič ne skače v besedo drugim gostom.
/…/ Kot starejši občan, ki bo morda skupaj z ženo v kratkem potreboval celovito oskrbo, ne vem, kaj lahko pričakujem in ne vem, kako glasovati na referendumu.« (A. G.)

»Protestiram zoper Soočenje pred referendumskim odločanjem glede novele zakona o dolgotrajni oskrbi, kjer je voditelj vpadal v besedo predstavnikom proti in dovolil nepravično soočenje. Tako se ne dela! Nekoč ste bili profesionalni, danes pa niti približek tega /…/« (J.)

»V torek, 15. 11. 2022, je na RTV Slovenija potekalo televizijsko soočenje o referendumu o enoletni zamrznitvi zakona o dolgotrajni oskrbi. Voditeljica, ki naj bi nevtralno vodila oddajo, je izredno pristransko vodila razpravo in nenehno vpadala v besedo predstavnikov stališča PROTI in dovoljevala daljšo razpravo predstavniku stališča ZA. Soočenje je bilo izrazito pristransko vodeno. Izkazalo se je, da želi voditeljica posnemati oddajo Tarča /…/« (A. M.)

»Najprej pohvale za organizacijo soočenj ob referendumih - zdi se mi pomembno, da opravljate svojo dolžnost vestno in tudi obsežno, vključno z vsemi soočenji glede stanja

v vašem zavodu. Želel pa bi izpostaviti popolno neprofesionalen odnos voditeljice, ki svoje vloge voditeljice sploh ni opravila - kolikor razumem, je delo voditelja/voditeljice to, da soočenje moderira in drži neko nit, nikakor pa ni njena naloga, da posega v debato z argumenti. Vse skupaj je izpadlo, kot da je voditeljica ena od udeleženka soočenja in ne voditeljica - žalostno, ker sem prepričan, da je v okviru vašega zavoda veliko več usposobljenih ljudi, ki bi z lahkoto zagotovili vsaj osnovni nivo oddaje.« (S. J.)

»Pritožujem se na zelo pristransko vodenje soočenja o dolgotrajni oskrbi 15. 11. Pričakujem in zahtevam možnost demokratične in enakopravne predstavitve različnih mnenj.« (I. Z.)

»V torek sem gledala in poslušala soočenje na vašem programu. Oprostite, ampak tako enostransko, kot je bilo vodeno je bilo res neverjetno, voditeljica bi se morala najprej naučiti kulture obnašanja, voditi bi morala strokovno, dovoliti vsem prisotnim, da pridejo do besede. Jasno je pokazala, na kateri strani je in s kom drži, drugim ni omogočila priti do besede. Moteče je bilo njeno vpadanje v besedo ... Gledalci imamo pravico do jasnih in poštenih, ne prirejenih informacij.« (I. Č.)

»Danes, dne 15. 11. 2022, sem na prvem programu RTV Slovenija spremljala oddajo oz. soočenje o Zakonu o dolgotrajni oskrbi starejših. Soočenje dveh nasprotujočih se skupin je vodila novinarka ga. Andreja Gregorič. /…/Gospa novinarka je soočenje vodila popolnoma neprimerno in neprofesionalno in zelo pristransko. Ne samo, da je stalno skakala v besedo povabljenim (predvsem tistim, ki so proti ukinitvi sedaj veljavnega zakona), ampak je izrazito lobirala za ukinitev tega zakona /…/« (M. G.)

»Protestiram nad vodenjem oddaje "Referendum 2022", dne 15. 11. 2022 ob 21:05, ker se je voditeljica večkrat med oddajo postavila na stran, kjer so stali minister za zdravje in ostali, ni vodila nepristransko, objektivno.« (F. R.)

»Popolnoma neprofesionalno/pristransko vodenje predvolilne oddaje s strani voditeljice Andreje Gregorič. Voditeljica se je vključevala v razpravo, kar sama replicirala predvsem pobudnikom referenduma, jim skakala v besedo. Zagovornikom zakona se sploh ni bilo potrebno truditi s proti argumenti, saj je vse delo opravila voditeljica. Iz njenega izvajanja je bilo jasno razvidno njeno stališče do obravnavane tematike, saj se je neprestano in agresivno vključevala v razpravo. Skrajno neprofesionalno!« (A. K.)

»/…/ Vse je komentirala po svojem znanju, vse je vedela in agitirala. Prekinjala skoraj izključno udeležence ene strani, skakala v besedo, da niso mogli končati stavka, kaj šele misli. Dajala je vtis, da je za to plačana in nagrajena od zagovornikov novele. Res prozorno in ideološko.« (A. B.)

Odgovor **varuhinje z MNENJEM**:

Glede vaših očitkov in očitkov nekaterih drugih gledalcev o pristranskem vodenju oddaje sem najprej pridobila pojasnilo voditeljice oddaje **Andreje Gregorič**. Odgovorila je:

> »Zavračam očitke, ki namigujejo na to, da strani nista dobili enakomernega dostopa do programskega časa, kar je objektivno dokazljivo. Med soočenjem smo namreč merili čas razprave ene in druge strani in na koncu oddaje je bil skoraj do sekunde izenačen. Zato se ne morem strinjati niti z očitki o neupravičenem in nepravičnem jemanju besede. Ker je stališče »proti« zagovarjalo več sodelujočih, je imel vsak od razpravljavcev na voljo manj časa kot vsak od štirih na drugi strani, vsem pa je bilo treba omogočiti, da pridejo do besede. Žalosti me, da se predočanje dejstev, ki se morda ne ujemajo s stališčem govorca, razume kot pristranskost, saj je naloga novinarja, da opozori na odklon od dejstev, če to zazna.«

Tudi sama sem dobila ob prvem spremljanju oddaje vtis, da je bilo vodenje slabo in pristransko. Po večkratnem podrobnem pregledu soočenja in podrobnejši analizi posameznih elementov vodenja in preverjanju, ali je voditeljica spoštovala Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija, pa sem ugotovila, da **je bilo vodenje v določenih vidikih sicer neobičajno (pritrjevanje ali zanikanje navedb sogovornikov), vendar kljub temu ni bilo pristransko v korist zagovornikov zakona**.
Tu si lahko ponovno ogledate oddajo.

Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija glede soočanja strani za in proti v referendumski kampanji v točki 3.2 določajo, da »Razpravo v njih vodijo in usmerjajo novinarji, ki so v vlogi nepristranskega usmerjevalca razprave med predstavniki strank ali kandidati, najsi gre za odgovore na posamezno vprašanje ali pa o zaokroženih vsebinskih celotah.« Odstopanje od tega pravila je bilo v tem soočenju zaznati samo v dveh izjavah voditeljice ob koncu prve tretjine oddaje: ko je dejala, da je zdaj jasno, zakaj je Levica v prejšnjem mandatu glasovala proti zakonu, in ob navedbi Zvoneta Černača, da gre za revanšizem vlade, ko je navedla, da bi enako lahko rekli tudi za pobudo za referendum. **V obeh primerih je šlo za mnenje voditeljice, ki v referendumsko soočenje ne sodi. Toda v uro in 10 minut dolgem soočenju, v katerem je voditeljica med goste postavila več deset vprašanj, sta bili to edini mnenji voditeljice, ki bi ju lahko šteli v škodo nasprotnikov zakona in zato sporni, kar pa je zanemarljivo majhen delež**.

Voditeljice je res večkrat posegla gostom v besedo, vendar večinoma zato, ker niso pravočasno zaključili svoje razprave ali ker so vpadali v besedo drugim govorcem. S tem je dejansko dosledno sledila zahtevi iz točke 3.2 b Poklicnih meril in načel novinarske etike, ki pravi: »Novinarji, ki vodijo predvolilne oddaje, morajo vsakemu udeležencu

omogočiti nastopanje v okviru dogovorjenih časovnih omejitev; tistim, ki teh omejitev ne spoštujejo, so dolžni odvzeti besedo.«

Kar je gledalce verjetno dodatno zmotilo in jim dalo občutek, da je voditeljica pristranska, pa so bili njeni popravki navedb gostov. Res je večkrat popravila navedbe nasprotnikov zakona (denimo: da novela zakona ne zamika izvajanja celotnega zakona o dolgotrajni oskrbi, da je pravilnik o cenah še v pripravi). Toda podobno je popravila tudi navedbe zagovornikov zakona (da v proračunu viri so predvideni). To kaže, da **pri popravljanju navedb gostov ni bila pristranska**, temveč je spoštovala Poklicna merila, ki v točkah 1.1, 1.2 in 1..8 od novinarjev v vseh informativnih oddajah (med katere spada tudi referendumsko soočenje) zahteva spoštovanje natančnosti, nepristranskosti in pravičnosti.

Pritrjevanje nekaterim izjavam gostov (denimo J. Remškarju, da nas EU opozarja na prevelik delež starostnikov v domovih upokojencev) **je pri vodenju soočenja sicer neobičajno in bi bilo vsekakor bolje, da bi se takšnim komentarjem izognila. Ne moremo pa jih šteti za pristranske v korist zagovornikov zakona**, ker je v tem primeru pritrdila nasprotniku zakona. V drugem primeru, ob koncu oddaje, pa je bila kritična do navedbe zagovornika zakona Luke Mesca (»Ne vlivate upanja, gospod Mesec«).

Voditeljica je gostom postavila tudi vsa ključna vprašanja, da so gledalke in gledalci dobili vpogled v novelo zakona, med drugim predstavnikom koalicijskih strank, zagovornikom zakona, o tem, kje je dodatnih 97 milijonov, predvidenih v proračunu za leto 2023 za dolgotrajno oskrbo, ter kaj bi pridobili z enoletnim zamikom izvajanja zakona.

Oddaja o noveli Zakona o vladi 24. 11. –»Voditeljica ni obvladovala gostov«

Gledalka in gledalci so izrazili nezadovoljstvo nad vodenjem oddaje o noveli Zakona o vladi, ki je bila na sporedu 24. 11. 2022:

> »Zelo rada gledam Tarčo in voditeljico zelo spoštujem. Ampak ob današnji oddaji sem osupnila. Tudi danes /…/ je bilo gostov, ki so proti na glasovanju na referendumu, neprimerno več kot tistih za. Tudi več časa so imeli za izražanje svojih mnenj. Govorili so vsevprek. Gostom na nasprotni strani so segali v besedo, govorili so istočasno, verjetno zato, da se nasprotne strani ne bi slišalo. Govorili so o vsem drugem, le o Zakonu o vladi ne. Na nasprotni strani so bili le trije, ki niso mogli priti do besede, ko so govorili, jim je nasprotna stran skakala v besedo, pa še voditeljica jim ni pustila, da bi povedali do konca. Sramotno je, da so visoko izobraženi ljudje, celo z doktorati, tako nekulturni in nevzgojeni. Kakšen vtis smo gledalci dobili? Voditeljici so bili podtaknjeni gosti, za katere se je vedelo, da nasprotni strani ne bodo dopustili, da bi povedala svoje argumente. Gledalci si ob tem soočenju niso mogli ustvariti svojega mnenja.

Zanima me, zakaj ni bilo število gostov uravnoteženo. Zakaj potem stran, kjer jih je bilo manj, ni dobila več časa za govorjenje. Ne morem verjeti, da bi bila za ta cirkus odgovorna voditeljica Erika. /…/« (**O. H.**)

»Protestiram nad vodenjem oddaje "Referendum 2022", dne 24. 11. 2022 ob 20:00, ker voditeljica ni obvladala vodenja oddaje, pogovora:
- npr. predsednica državnega zbora RS si je enostavno vzela čas za svoj vzvišen nastop in voditeljica je ob tem monologu podprla samovoljo Predsednice DZ RS (ta ni govorila o referendumih, ampak je govorila npr. o izgledu prisotnih v studiu, naj si pogledajo svojo podobo ...) in s tem spodbujala pripombe na izgled prisotnih, namesto da bi voditeljica prekinila predsednico DZ, tako, da je voditeljica med drugim rekla:
" ... če ne vam bomo izklopili mikrofone ali pa vas bom koga poslala iz studia ...," ni vodila nepristransko, objektivno.« (**F. R.**)

»Pritožil bi se nad neprofesionalnim in pristranskim vodenjem soočenja pred referendumom, ki ga je v četrtek, 24. 11. na TVS1 vodila Erika Žnidaršič. Eriki Žnidaršič ni uspelo obvladovati razprave, dovolila je, da je gospa Klakočar Zupančič žalila predstavnike nasprotne strani /…/. Najbolj pa je bila moteča očitna pristranskost voditeljice, ki je predstavnikom predlagateljev referenduma preprečevala dokončati stavke tako, da jim se skakala v besedo. /…/ ni dorasla tovrstnim oddajam. Tudi zaradi pristranskosti.« (**K. E.**)

»Soočenje 24. 11. o referendumu o vladi - vodenje je bilo zelo slabo, Erika Žnidaršič ni bila kos nalogi, ni jih znala umiriti, prekinjala je besede. Edina, ki je kaj pametnega povedala, je bila Švarc Pipan. Zakaj ni bilo Goloba? In Tanje Fajon?« (**A. G.** – po telefonu)

Odgovor **varuhinje z MNENJEM in PRIPOROČILOM:**

»Števila povabljenih v oddajo ter števila tistih, ki so zagovarjali ali nasprotovali zakonu, ni določila TV Slovenija. **Tudi ne drži, da so bili gostje voditeljici »podtaknjeni«.** V času uradne referendumske kampanje (30 dni pred referendumom) mora namreč RTV Slovenija pripravljati oddaje o referendumih skladno z Zakonom o volilni in referendumski kampanji, ki izvajanje kampanje v medijih določa v členu 6, kjer med drugim piše:
»(2)Radiotelevizija Slovenija v času volilne kampanje zagotavlja programski čas predstavitvi kandidatov oziroma mnenj o referendumskem vprašanju v skladu s tistimi določbami zakona, ki ureja Radiotelevizijo Slovenije, ki urejajo politično propagando v programih Radiotelevizije Slovenija.«

Zakon o RTV to podrobneje določa v členu 12:

»(1) RTV Slovenija mora v času volilne kampanje dati brezplačno na razpolago del programskega časa za predstavitev kandidatk in kandidatov (v nadaljnjem besedilu: kandidatov), političnih strank in njihovih programov. RTV Slovenija je pri določitvi tega časa in oblikovanju vsebine teh oddaj dolžna upoštevati načela iz 4. člena tega zakona.
(2) Čas, namenjen predstavitvi kandidatov in političnih strank, ki so zastopane v državnem zboru oziroma Evropskem parlamentu, je za vse enak, prav tako so enaki pogoji za njihovo predstavitev v okviru predvolilnih oddaj.«

Za sodelovanje v referendumski kampanji se morajo vsi, ki želijo v njej sodelovati, prijaviti Državni volilni komisiji. In **vsem, ki jih Državna volilna komisija potrdi kot uradne organizatorje kampanje, mora RTV Slovenija omogočiti enakopravno sodelovanje v TV soočenju**. To je v soočenju, na 17.05 minuti, pojasnila tudi voditeljica oddaje: »*Tukaj bomo zdaj nadaljevali soočenje z vsemi tistimi, ki so se pri Državni volilni komisiji prijavili kot organizatorji referendumske kampanje. Torej, na strani koalicijskih strank bodo tukaj z nami predstavniki levice, stranke SD in pa Svoboda, poleg SDS-a, torej gospoda Grimsa, pa še nekatere druge neparlamentarne stranke in predstavniki civilnodružbenih organizacij.*«

Na strani v podporo zakonu so bili torej trije gostje, na strani proti zakonu jih je bilo šest. Kljub temu **nasprotniki zakona niso imeli na voljo več časa, temveč je voditeljica zagotovila vsaki strani (nasprotnikom in zagovornikom) skupno enako količino časa, torej je imel vsak zagovornik zakona v povprečju na voljo več časa kot vsak nasprotnik zakona**. Zato so nekateri nasprotniki zakona prišli do besede še težje in mnogo kasneje kot zagovorniki zakona, denimo A. Umek je prvič prišel do besede na 43.31 minuti oddaje, V. Kovačič pa na 46.52 minuti oddaje.

Tako določena sestava zelo različnih sogovornikov vsekakor zelo otežuje vodenje soočenj, še zlasti pri večjem številu sogovornikov, med katerimi so lahko tudi taki, ki ne spoštujejo temeljnih pravil komuniciranja. Vloga voditelja ali voditeljice je v takih primerih zelo zahtevna, saj si mora izboriti avtoriteto, da on(a) vodi oddajo in daje besedo. **V tem soočenju voditeljici slednje ni povsem uspelo, čeprav gre za eno najbolj izkušenih voditeljic na TV Slovenija za vodenje najzahtevnejših oddaj z velikim številom gostov.**

Varuhinja je zato zapisala **PRIPOROČILO uredništvu Informativnega programa**, **da opravi notranjo razpravo o izzivih vodenj najzahtevnejših polemičnih oddaj, vključno z morebitno pomočjo tehničnih sredstev ter dvema voditeljema**.«

Pohvali

»Pohvalil bi rad gospo Vido Petrovčič. Tudi danes (17. 11.) je odlično vodila soočenje o novem Zakonu o RTVS na TVS1.« (**K. E.**)

»Rad bi pohvalil vodenje oddaje "Referendum 2022", dne 17. 11. 2022 ob 21:00, ko je voditeljica oddajo vodila nepristransko in objektivno.« (**F. R.**)

Drugo – prekinitev oddaje z oglasi

»V oddaji referendum 2022 dvakrat prekinjate oddajo z oglasi, kar smatram popolnoma neumestno za tako oddajo in njeno vsebino. Oddaja, kot je referendum 2022 na tv 1, ne zasluži prekinitve z oglasi kot kakšen filmski program na kaki drugi komercialni televiziji.« (**I. M.**)

RTV Slovenija danes in jutri: Javna razprava o delovanju RTV Slovenija

Oddaja RTV Slovenija danes in jutri je bila zasnovana kot niz več oddaj, prva je bila na sporedu 27. septembra, zadnja, šesta, pa 29. novembra. Varuhinja je že v septembrskem in nato tudi v oktobrskem poročilu napovedala, da bo presojo opravila **po zaključku vseh oddaj** in jo **objavila v Mesečnem poročilu za november 2022**. Od konca septembra do začetka decembra je na vodenje, vsebinsko zasnovo in izbor gostov v oddajah RTV Slovenija danes in jutri prišlo **33 odzivov** (31 pisnih in 2 telefonska odziva). Največ odzivov je varuhinja zabeležila oktobra (18 pisnih in 2 telefonska), v mesecu novembru je prišlo še 7 pisnih odzivov, dva (2) odziva pa v začetku decembra. Slednja sta se nanašala na oddajo, ki je bila na sporedu 29. 11 2022, zato bo varuhinja vse odzive, ki so se nanašali na zadnjo, šesto oddajo, in presojo zadnje oddaje objavila v decembrskem poročilu.

RTV Slovenija danes in jutri, 27. 9., 4. 10., 11. 10., 18. 10. in 25. 10. 2022

Povzemamo nekaj kritičnih odzivov na **prvih pet oddaj RTV Slovenija danes in jutri**, ki so bile na sporedu **27. 9., 4. 10., 11. 10., 18. 10. in 25. 10. 2022**:

»Včerajšnja razprava o RTV (op. a.: 27. 9.), ki jo je vodila ga. Vida Petrovčič, me je zelo vznejevoljila. Predvsem voditeljica, ki je večkrat izrazila svoje osebno mnenje o spremembah, ki jih prinaša nov zakon o RTV. Posmehljivo je brala o novem zakonu (kdo, katere civilne družbe naj bi dajale predloge za člane nove uprave) in nekajkrat rekla, da gremo v samoupravljanje. Začudena je bila, da bo bil po novem v upravi samo en predstavnik cerkve. Ves čas je jasno kazala svoje osebno stališče do sprememb, ki bi jih prinesel nov zakon. Zelo neprofesionalno! Menim, da voditelj ne sme izražati osebnega mnenja v nobenem primeru. Tudi izbor gostov je bil čuden. Zakaj predstavnik civilne družbe Iskreni? Ali lahko taksne razprave vodi bolj profesionalen voditelj?« (**M. L.**)

»/…/ Iz osrednjih informativnih oddaj in predvsem okroglih miz (kot je bila včerajšnja o prihodnosti RTV (op. a.: 4. 10.) /…/ Omenjana gospa je namreč evidentno pristranska pri vodenju tovrstnih razprav (postavljanje sugestivnih vprašanj, implicitno izražanje mnenj z nasprotovanjem predlogu novega zakona), /…/ brez želje po postavitvi ustrezno profesionalnega koncepta oddaje (včeraj je povsem brez rdeče niti skakala iz očitno arbitrarno izbranih subjektivnih mnenj gledalcev na razpravo o predlogu novega zakona) in nevešča vodenja ter povezovanja kvalitetne razprave s sogovorniki (praktično vsa vprašanja bere iz vnaprej pripravljenih notic, ni sposobna vzpodbuditi kritične polemike med sogovorniki in jih izzvati s kvalitetnimi podvprašanji itn.). /…/« (M. Z.)

»Podajam moje mnenje, ki je hkrati pritožba, na oddaji "RTV Slovenija danes in jutri": tisti, ki je bila na sporedu v torek, 27. 9., in še posebej tisti, ki je bila na sporedu v torek, 4. 10.:
- oddaja je bila nekaj najbolj /…/ in sramotnega , kar smo gledali na javni televiziji - pa smo že marsičesa vajeni
- že sama izbira gostov je sramotna: sami gospodje z izjemo ene gospe - pa še ta je bila vabljena samo zaradi svoje funkcije in besede skoraj ni dobila, nikjer ni bilo v obeh oddajah nikogar od mlajše generacije
- voditeljica je bila skozi celotni oddaji manipulativna in tendenciozna
- voditeljica je prekinjala določene sogovornike, jim namenjala malo časa, druge pa izrazito favorizirala
- oddajo je vodila skrajno pristransko in sploh ne v smislu tistega, kar naj bi oddaja po naslovu sodeč obljubljala
- kako si lahko dovoli, da prikazuje zakon o RTV samo v smislu povečanja naročnine in "obglavljanja" vodstva: kje v zakonu to piše? /…/ (K. B. O.)

»Spoštovani vsi (op. a.: gledalec je odziv naslovil še na direktorja TV Slovenija, odgovorno urednico Informativnega programa in voditeljico oddaje), javno vas sprašujem po dveh soočenjih, ali je to dobro, da na RTV SLO vidimo vodenje sedanjih in bodočih oddaj samo proti zakonu, ali bomo dobili tudi oddaje proti sedanjemu stanju na RTV SLO. Na dosedanjih dveh oddajah je jasno z vodenjem novinarke Vide Petrovčič, da vodi oddaje proti novem sprejetju zakona o RTV, kar ni v duhu RTV, da oddaje na RTV bi morale biti uravnotežene /…/ Ali taka voditeljica lahko vodi oddajo o zelo važnem vprašanju, kot je v postopku sprejetja novega zakona o RTV. Odgovor pričakujem od vseh naslovljenih, ker so odgovorni, da gledalci dobimo uravnotežene odgovor.« (M. L.)

»Sramotna oddaja ta trenutek (op. a.: 18. 10.) na prvem programu. Dajte ji naslov RTV proti vladi. Sicer ste pa uspeli uničiti vse, kar je bilo dobrega. Ne najdem ta trenutek besede, s katero bi vam povedala, kako sem besna /…/« (O. A.)

»Protestiram zaradi dolge in nepotrebne serije teh oddaj. Gre za javno pranje umazanega perila, gre za ukvarjanje samih s sabo, gre za opravičevanje dejanj aktualnega vodstva. To ni, za kar vas plačujemo. Tako kot obtožujete novinarje, da so uzurpirali program, tako si program sedaj uzurpira aktualno vodstvo.« (M. J.)

»Na vas se obračam v zvezi s TV-oddajo o novem zakonu o RTV (op. a.: 18. 10.). Zavajajoč je že napovednik, v katerem gledalce opozarjajo na dvig prispevka, česar v zakonu sploh ni. Kar se pa tiče oddaje, pa me moti katastrofalno vodenje Vide Petrovčič /.../« (L. P.)

»Gledala sem torkovo oddajo o javni RTV v prihodnosti (op. a.: 18. 10.). Tako /…/ vodenja pogovorne oddaje še nisem videla. Verjetno vi sami ne premorete niti kančka objektivnosti več, saj se sicer taka oddaja sploh ne bi zgodila. /…/ V prihodnosti vas pa najbolj skrbi položaj vodstva in pa zelo poudarjeno in vedno znova, položaj katoličanov. Čeprav prav glede slednjega zelo dobro veste, kako veliko oddaj jim je namenjenih na radiu in televiziji. Izjave g. Posleka in g. Zupaniča vas v bistvu sploh niso zanimale, ker niso šle v vaš kontekst. Tako ali tako ste ju povabili zgolj zaradi tako imenovane uravnoteženosti. Jaz vodim samo en "ubog" bralni krožek, pa spoštujem mnenje vsakega člana posebej. "Javni medij mora biti zgled profesionalnih in etičnih standardov," pravi varuhinja. Prepričana sem, da ste vi, kot novinarka javne RTV, milje daleč od tega /…/« (M. P. L.)

»5 torkov ste nas /…/ z netočnimi, pristranskimi in lažnimi informacijami. Predlagam, da čim prej naredite recenzijo teh oddaj. Ne strinjam se s tem, kako ste v tem primeru trošili tudi moj denar.« (Z. S.)

»Zelo sem razočaran nad vodenjem oddaje Vide Petrovčič! Po mojem videnju čista agitka v podporo referendumu in proti objektivnim gledalcem in kritičnim sodelavcem. Tudi izbor sodelujočih podoben. /…/ govori o objektivnosti, sama pa je daleč od tega!« (M. K.)

Odgovor avtorice in voditeljice oddaj Vide Petrovčič:

»Oddaje RTV Slovenija danes in jutri, ki so bile na sporedu od sprejetja novele zakona o RTV Slovenija 14. julija 2022 do 29. novembra 2022, so bile namenjene javni razpravi o noveli zakona, ki je bila sprejeta po nujnem postopku, brez javne razprave, kar si ustanova, kot je RTV Slovenija, ki jo plačujejo vsi imetniki električnih števcev v Sloveniji, zasluži.
To je bil edini razlog priprave teh oddaj. RTV Slovenija je storila vse, da je pridobila čim več mnenj publike o tem, kakšne programe si želi v prihodnje in kako naj bi novela zakona to omogočala.

Od samega začetka so bili v oddajo vabljeni tako zagovorniki kot nasprotniki novele zakona, vendar se zagovorniki niso želeli udeleževati teh oddaj. To je bilo v predvajanih oddajah vsakič tudi povedano.
O morebitnem povečanju naročnine so govorili sogovorniki, ko so komentirali odziv predsednika vlade na zaprosilo vodstva RTV SLO za pomoč pri plačevanju elektrike.
O »obglavljanju« govori novela zakona, saj bodo z uveljavitvijo novele prenehali mandati 40 posameznikom.
V oddajah ni šlo za javno pranje umazanega perila. To je bil tudi razlog, da v oddajah niso sodelovali stavkajoči novinarji. V tem primeru bi prišlo do javnega pranja umazanega perila. Oddaje tudi niso obračunavale z neubogljivimi kolegi.
Na položaj katoličanov so opozarjali naši gledalci in gledalke v svojih odzivih na povabilo TV Slovenija.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Urednica in voditeljica oddaj je v odgovoru primerno pojasnila namen oddaj – omogočiti javno razpravo o noveli zakona o RTV Slovenija z zagovorniki in nasprotniki novele. Omogočanje javne razprave o pomembnih zakonih in drugih pomembnih družbenih in političnih vprašanjih je tudi zakonska obveza RTV Slovenija, zato je bila odločitev uredništva za niz oddaj o noveli zakona primerna.
Ustrezen je bil tudi okvir oziroma začrtan fokus oddaj, kot ga je v prvi oddaji predstavila voditeljica: »Ali sprejeta novela zakona, ki bistveno posega v upravljanje in delovanje te hiše, ustreza njenemu poslanstvu?« Toda vsebinske zasnove vseh oddaj, ki so sledile, pri izvedbi niso v celoti napolnile tega okvirja z vsemi vsebinami, s katerimi RTV Slovenija uresničuje svoje poslanstvo, saj so se nekatere vsebine ponovile (odločanje o financiranju šele po uveljavitvi zakona, navajanje podobnih izjav predsednika vlade, o zmanjšanju števila predstavnikov verskih skupnosti v novem svetu), nekatere pa umanjkale (ali bodo spremembe v upravljanju RTV Slovenija omogočile hitrejše prilagajanje RTV Slovenija vsem tehnološkim, sociološkim in ostalim izzivom, da bo ostala dober javni servis občinstvu vseh starosti, interesov, nazorov, manjšin in večin, na vseh platformah …).
Pri nekaterih oddajah se je fokus izgubil tudi zato, ker je bila vsebinska zasnova slabo razdelana. To se je pokazalo na več ravneh: pri nekaterih vprašanjih, ki jih je voditeljica naslovila napačnim gostom (npr. ministru Vasku Simonitiju, zakaj je bila novela zakona sprejeta po hitrem postopku, …), s preskakovanjem tem in vračanjem na iste teme ter z vložki mnenj gledalcev, ki niso bili vedno primerna iztočnica za novo temo. V tem pritrjujem očitkom gledalcev o manku profesionalnega koncepta oddaje, ki bi ustrezno vodil sogovornike in gledalce od teme do teme.

Pritrjujem tudi očitkom o ponekod pristranskem vodenju razprave s sugestivnimi vprašanji (»… namreč to, kar zbode, to, kar smo pokazali v prvem videu, kar je povedal

predsednik vlade ob stotih dneh vlade, da pravno ne morejo ukrepati, ampak iščejo vsak dan možnosti, kako to pravno blokado zaobiti. Ja, pa to pa je jasen citat, da bomo nepravno ali kako …?«; »Dr. Trpin, sprejema se pravzaprav zakon, ki bo na nek način preprosto rečeno obglavil vodstvo RTV Slovenije, šele potem pa bodo druge spremembe, financiranje, karkoli pač je potrebno za RTV Slovenijo. Se vam zdi to v redu?«). Takšnih vprašanj sicer ni bilo veliko, **več je bilo vprašanj z implicitnim izražanjem mnenj, skoraj izključno slabšalnih o noveli zakona** (»… doktor Ribičič, zdaj šest članov predstavnikov zaposlenih. To je še enkrat več, prej so bili trije. Kot zdaj pa samo en član verske skupnosti. Kakšen pluralizem je zdaj to? Od kod? Samoupravljanje, gremo nazaj ali kam gremo zdaj s tem predlogom?«; »… sprejet je bil nek zakon samo zato, da bi obglavili neko ustanovo. Namreč govorili smo že v prejšnjih oddajah, da je možno 30 do 40 tožb, če se obglavi televizijo …«).

Voditelji polemičnih pogovornih oddaj sicer smejo podajati mnenja in logične zaključke na podlagi svojih informacij, znanja, osebnih in poklicnih izhodišč. Izogibati pa se morajo sugestivnim vprašanjem, ki napeljujejo k odgovoru ali ga delno že vsebujejo, ter vprašanjem, ki vsebujejo osebna mnenja brez dejstvene utemeljitve. Točka 9.1 Poklicnih meril in načel novinarske etike za voditelje oddaj pravi: »Voditelji oddaj se morajo do drugih sodelujočih vesti vljudno in spoštljivo. Ne smejo biti kritični ali zahtevni do enih, do drugih pa spravljivi in njim naklonjeni. **Bistveno je tudi, da ohranijo svojo verodostojnost, tako da se izogibajo izražanju svojih osebnih stališč pri vodenju pogovorov ali okroglih miz in pristranskosti pri izbiri vprašanj**.« **Zadnjega dela točke se voditeljica v oddajah ni dosledno držala.**

Je pa urednica oddaj spoštovala točko 9.3, ki govori o gostujočih komentatorjih: »Gostujoči komentatorji že po definiciji predstavljajo svoje sodbe (stališča, mnenja) o javnih zadevah. Glede na njihovo vlogo RTV Slovenija kot ustanova javnega servisa ne bo vedno soglašala z mnenji teh komentatorjev. Hkrati **pa se bo trudila, da z njihovim izborom zagotovi najširšo predstavitev pluralnih mnenj** o še tako spornih dogodkih ali temah in da, ko je to pomembno, predstavi stališča in mnenja z različnih območij v državi. RTV Slovenija si bo dosledno prizadevala povabiti komentatorje, ki so znani po tem, da lahko povejo strokovno mnenje, izhajajoče iz natančnih informacij.« Vabljeni gostje so bili kompetentni za izražanje mnenj in stališč o RTV Slovenija, mnogi med njimi so se z RTV Slovenija tudi službeno srečali in so imeli o njej veliko informacij.

Glede zagotovitve najširše pluralnosti mnenj so umanjkali predstavniki pobudnikov novele zakona o RTV Slovenija in koalicijskih strank, ki so novelo sprejele. Voditeljica je, skladno s točko 2.3 Poklicnih meril, v oddajah primerno pojasnila, da so predstavniki predlagateljev zakona gostovanje v oddajah zavrnili. Kljub temu **je z izborom gostov v večini oddaj zagotovila najširšo predstavitev pluralnih mnenj. Manjša odstopanja od tega navajam spodaj, kjer je ob gostih tudi dolžina njihovih nastopov**. Slednja sicer ni povsem merodajno merilo o enakomerni zastopanosti različnih mnenj, kljub temu pa je lahko vsaj deloma pokazatelj, da **je voditeljica nekaterim namenila več časa kot drugim**, kar so ji tudi očitali gledalci.

V oddaji 27. 9 so sodelovali:

- pravnika z različnimi mnenji: dr. Ciril Ribičič (7.41) in dr. Gorazd Trpin (8.01)
- predsednika Programskega sveta RTV Slovenija z različnimi mnenji: Ciril Baškovič, predsednik PS do januarja 2022 (11.23), in dr. Peter Gregorčič, aktualni predsednik PS (9.58)
- predstavnika nevladnih organizacij: Janez Sušnik, predsednik Zveze društev upokojencev Slo (5:46), in Igor Vovk, zavod Iskreni (2.52)

Izboru prvih štirih gostov ni mogoče očitati pristranskosti ali premajhne širine izbora. Deloma to drži za zadnjega gosta, katerega udeležbo v oddaji pa je voditeljica opravičila s tem, da je odgovoril na očitek gledalca o domnevno sporni finančni transakciji z RTV Slovenija. Njegova minutaža je bila tudi (v tem primeru upravičeno) daleč najmanjša, pri ostalih je časovna izenačenost zelo velika in primerna.

V oddaji 4. 10. (kakšna je RTV Slo danes in kakšna naj bo jutri) so sodelovali:

- humanista, družboslovca: psihoterapevt dr. Borut Pogačnik (5:57), in profesor na Filozofski fakulteti dr. Miha Kovač (5:78)
- nekdanja ministra za kulturo iz različnih vlad z različnih političnih polov: Tone Peršak (5:20) in Vasko Simoniti (10:29)
- direktor Radia Slovenija Mirko Štular (11:21) in direktor TV Slovenija Uroš Urbanija (8:59)
- varuhinja pravic gledalcev Marica Uršič Zupan (2:21)

V oddaji je imel izrazito prednost voditeljice minister Simoniti, kar štirje gostje so imeli zelo skromno odmerjen čas.

V oddaji 11. 10 (o poslovanju RTV) so nastopili:

- strokovnjaka s področja javnega mnenja in ekonomije: dr. Janja Božič Marolt, ustanoviteljica in direktorica Inštituta za raziskovanje trga in medijev Mediana (9:21), in ekonomist dr. Janez Šušteršič (10:24)
- predsednika Nadzornega sveta RTV Slovenija: nekdanji predsednik Peter Grašek (12:16) in sedanji predsednik dr. Borut Rončević (6:06)
- generalni direktor RTV Slovenija Andrej Grah Whatmough (10:34)

Prva dva para gostov sta predstavljala širok nabor mnenj, manjkala pa je »protiutež« generalnemu direktorju, zato je bila to oddaja z najmanj širokim razponom mnenj.

V oddaji 18. 10. so nastopili:

- nekdanja ministra v različnih vladah: dr. Igor Lukšič, nekdanji minister za izobraževanje, znanost in šport (6:11), in dr. Žiga Turk, nekdanji minister za izobraževanje, znanost in kulturo (6:41)
- odgovorna urednica TV Slo Jadranka Rebernik (10:23) in odgovorni urednik Radia Prvi Danijel Poslek (5:17)
- nekdanja predsednika Programskega sveta RTV Slovenija: dr. Stane Granda (7:21) in Miran Zupanič (6:24)

Sestava je zagotavljala širok nabor mnenj, odstopal pa je dolg čas, namenjen odgovorni urednici J. Rebernik.

V oddaji 25. 10. so nastopili:

- urednika in kulturnika: Marij Čuk, nekdanji urednik na televiziji RAI v Trstu, tudi pisatelj, novinar (9:59), in Marija Grušovnjak, predsednica Katoliške akcije Celovec, sicer tudi urednica pri Mohorjevi v Celovcu (3:50)
- politika: Alojz Kovšca, predsednik Državnega sveta RS (6:12), in Gregor Virant, nekdanji predsednik Državnega zbora RS (11:12)
- pravnika: dr. Miro Cerar, profesor na Pravni fakulteti UL in nekdanji predsednik vlade RS (8:26), in dr. Marko Novak, profesor na Evropski pravni fakulteti Nove univerze v Novi Gorici (5:05)

Sestava gostov je bila primerljiva in uravnotežena po funkcijah, ni pa oddaja zagotovila najširše predstavitve pluralnosti mnenj. Tudi čas med goste ni bil razporejen enakomerno.

Vse oddaje pa so dosledno spoštovale zahtevo iz drugega dela točke 9.3 Poklicnih meril, da je treba gledalcem »predstaviti vse pomembne podatke o komentatorju, da bodo lahko oblikovali svoje mnenje o njegovih stališčih in mnenjih. Podatki, ki jih poslušalci in gledalci morajo vedeti, so na primer: položaj in članstvo komentatorja v strokovnih organizacijah ali politični stranki, posebna akademska ali druga izobrazba. /…/«
Čeprav so bile oddaje zasnovane kot niz oddaj, je iz sestave gostov in nakazanih (vendar ne dosledno realiziranih) posamičnih tem razbrati, da je želela avtorica z izborom gostov zagotoviti uravnoteženost sporočanja že v vsaki posamezni oddaji, kot to zahteva točka 2.3 Poklicnih pravil. Odstopanja, ki so se pojavila deloma zaradi ne povsem ustrezne sestave gostov v prvi in tretji oddaji, bi lahko uravnala v četrti ali peti oddaji, vendar tega ni storila. Prav tako v nizu oddaj ni izravnala posameznih pristranskih oziroma sugestivnih vprašanj in mnenj, temveč je nekatera celo v skoraj enaki meri ponovila.«

SKLEPNO MNENJE varuhinje:

»Odločitev uredništva za niz oddaj, namenjenih javni razpravi o RTV Slovenija in noveli zakona je bila primerna. Ustrezen je bil tudi okvir oddaj, vendar vsebinske zasnove vseh oddaj, ki so sledile, pri izvedbi niso napolnile tega okvirja z vsemi vsebinami, saj so se nekatere teme večkrat ponovile, nekatere pa so umanjkale. Vsebinska zasnova je bila večinoma slabo obrtniško in dramaturško razdelana, gledalcev ni vodila od teme do teme z jasno zgradbo in fokusom oddaje, odstopanja od rdeče niti so nastala tudi zaradi vprašanj, ki niso bila vedno dodeljena najprimernejšemu gostu ali gostji.
S sugestivnimi vprašanji ter z implicitnim izražanjem mnenj, skoraj izključno slabšalnih o noveli zakona, voditeljica ni dosledno spoštovala zadnjega dela točke 9.1 Poklicnih meril o izogibanju izražanja svojih osebnih stališč pri vodenju pogovorov ali okroglih miz in pristranskosti pri izbiri vprašanj.
Urednica pa je večinoma spoštovala točko 9.3, ki govori o gostujočih komentatorjih, saj je, kljub temu, da so se pripravljavci novele zakona sodelovanju v oddajah odpovedali, z

izborom gostov v večini oddaj zagotovila najširšo predstavitev pluralnih mnenj. Dve manjši odstopanji sta nastali v dveh od petih oddaj. Večje odstopanje od zahteve za zagotovitev najširše predstavitve mnenj pa je povzročilo neenakomerno razporejanje časa med goste.

PRIPOROČILO varuhinje:

Uredništvu Informativnega programa TV Slovenija priporočam razpravo o urejanju in vodenju zahtevnejših pogovornih oddaj, o dodeljevanju urejanja in vodenja takšnih oddaj, morda tudi (osvežitvena) izobraževanja širšega nabora urednikov in voditeljev o različnih uredniških konceptih polemičnih pogovornih oddaj z več gosti.«

»Kje so se izgubila mnenja in vprašanja, naslovljena na javnost@rtvslo.si?«

Gledalka N. R. je v odzivu napisala, da je voditeljica oddaj RTV danes in jutri zagotovila, da bodo vsa mnenja objavljena in odgovorjena:

»Glede na to, da ste imeli na RTV SLO javni poziv ljudem, naj povedo svoje mnenje, težave ... o delovanju RTV, v katerem ste zagotavljali, da bodo vsa mnenja objavljena in bodo tudi dobila odgovor, prosim voditeljico Vido Petrovčič, naj objavi moje vprašanje in nanj tudi odgovori. Pišem zato, ker sem klicala in pisala v vsako oddajo (tako, kot je Petrovčičeva vabila) in da mi je po ne vem koliko neuspelih/neuslišanih klicih in pisanjih bilo zagotovljeno, da bo vprašanje objavljeno in nanj tudi odgovorjeno, se to navkljub zagotovilom voditeljice ni zgodilo. Vem tudi, da nisem edina, ki je zastavila tovrstno vprašanje. Kje so se izgubila ta mnenja?«

Varuhinja je odgovorila:

»Nekatera mnenja gledalk in gledalcev, ki ste klicali v oddajo, je povzela novinarka v javljanju v oddajo. Na vsa vprašanja pa bo, kot je tudi zagotovila voditeljica v zadnji oddaji, odgovorila Služba za komuniciranje. Ker je bilo vprašanj zelo veliko, to terja nekaj časa, po besedah vodje službe pa boste odgovore zagotovo prejeli vsi.«

Pohvala

»Pohvalil bi vašo sodelavko Vido Petrovčič za vodenje oddaje, danes 29. 11. ob 21h na TVS "Kakšno RTV si želimo". Tudi oddaje, vezane na referendum, je vodila odlično!« (K. E.)

Tednik: Zahvala za odlično vlogo RTV Slovenija, ki ogreje srce

Novinarka Duška Lah je varuhinji posredovala zahvalo, ki jo je prejela s strani gledalke **E. K. S.**:

> »Spoštovana ga. Lah!
> V januarju ste pripravili prispevek v Tedniku, s katerim so se zbirala sredstva za dvigalo našega A. s cerebralno paralizo. Akcija je bila zelo uspešna, dvigalo teče od poletja. A. se sedaj samostojno vozi, za starše pa je to veliko olajšanje. Vmes sva se še enkrat slišali z namenom, da bi sporočili gledalcem, kako je akcija uspela, vendar smo imeli (spet) korono na obisku.
> Pred nami so zahvalni dnevi in po krščanski tradiciji opravljamo bilanco iztekajočega se leta. V soboto zvečer bomo s prijatelji iz zasedbe Pesem tisočerih zvonov peli zahvalno mašo v Šentjurju za vse A.-jeve dobrotnike. Na poseben način ste med njimi tudi vi, zato gre zahvala in malo žegna tudi vam in sodelavcem v prispevku.
> Upam, da vas to sporočilo najde. Želim vam vse dobro in vas lepo pozdravljam.«

Varuhinja se je novinarki Duški Lah zahvalila za poslano in zapisala:

> »Z mesta varuhinje pravic gledalcev in javnega interesa na RTV Slovenija vidim predvsem odlično opravljeno vlogo javne ustanove. V tem konkretnem primeru se namreč izkazuje več dejavnikov delovanja javnega medija, za kakršnega se tudi sama zavzemam: dobro razbiranje tem v uredništvu oddaje Tednik, senzibilnost uredništva za pomoči potrebne, profesionalno in etično opravljeno delo novinarke, zaupanje javnosti v Tednik (ki je sad poprejšnjega profesionalnega dela), družbena odgovornost in zavedanje moči javnega medija.
> Zato čestitam vam in urednici Tednika Jeleni Aščić ter želim tudi v prihodnje še veliko uspešnih zgodb.«

Na pohvalo varuhinje sta se odzvali urednica oddaje Tednik **Jelena Aščić**:

> »Spoštovana varuhinja!
> Najlepša hvala za pohvale in lepe želje. Z veseljem pomagamo, če lahko, in tudi odziv gledalcev na take zgodbe je ponavadi zelo velik. Bomo pa za prvo novoletno oddajo pripravili prispevek o vseh, ki smo jim letos pomagali.«

in urednica dnevnoinformativnih oddaj **Ksenija Koren**:

> »Odlično, res ogreje srce.
> Mislim, da bi bil follow-up, ki bi mogoče prinesel tudi kakšno novo zgodbo, ki jo lahko pomagamo rešiti, na mestu.«

Kritike na voditelje Dnevnika

Nekaj gledalcev je izrazilo mnenje glede (novih) voditeljev Dnevnika:

> »Ali lahko Dnevnik vodi vsak, ki ima pet minut časa, zakaj ni več Saša Krajnca? /…/ Pogrešamo Manico Janežič Ambrožič, Elen Batista Štader, Katarino Golob Veselič … /…/ Izgubili boste vse gledalce. Žalostno.« (D. Č.)

> »Voditeljica Valentina Plaskan je ob 19. uri, dne 11. 11. 2022, neprimerno vodila Dnevnik. Ob najavi prispevkov se je venomer smehljala oz. imela nasmešek, čeprav so bile teme resne. Ali je temu botrovala trema, ali pa neznanje vodenja resne oddaje.« (B. L.)

Odgovor varuhinje:

> »Glede nasmeškov in drugih elementov neverbalne komunikacije pojasnjujem, da imajo voditelji in voditeljice različne osebnostne in voditeljske pristope in lastnosti. Dokler to ni moteče za podano vsebino ter za večino gledalk in gledalcev, so to osebnostne razlike voditeljev, za katere menim, da so dobrodošle. Nekateri gledalci nasmeške celo izrecno pohvalijo kot njihovo prepoznavno odliko (npr. pri voditelju Saši Krajncu). Saša Krajnc še vedno vodi Dnevnik.«

Odziv gledalca:

> »V času, ko sem čakal na vaš odgovor, se je omenjena voditeljica zmerno prilagodila z mimiko temam /…/ Naj tako nadaljuje. Hvala za vaše pojasnilo.«

Tudi gledalko M. A. je zmotil govor voditeljice Dnevnika:

> »Pisanje jemljite kot mnenje, ker je opisani problem tudi moj problem, ki ga imam s slabšim sluhom. Opažam, da TV dnevnik v zadnjem času vodi sicer prijetna voditeljica Valentina Plaskan. Hitro ugotovim, kdo ne govori razločno, zato me je zmotil govor omenjene voditeljice. Gospa ima za razliko od voditeljev Dnevnika v zadnjem času na RTV 1 nižji, temen glas, gibanje ustnic je mestoma zapotegnjeno (zlasti leva stran), govor je manj artikuliran, glasnost govora proti koncu stavka vidno pojenja. To otežuje poslušanje. Menim, da mora biti TV dnevnik na javni RTV kar se da glasovno jasen. Podobne težave imam pri spremljanju slovenskih filmov. Ker govor ni razumljiv, jih žal ne gledam. Začuda pa so reklame tako jasno posnete, da ni nobene potrebe po jačanju glasnosti, prej nasprotno.«

Odgovor **varuhinje**:

> »Za mnenje se vam najlepše zahvaljujem, saj so izkušnje in pripombe gledalcev v pomoč ustvarjalcem vsebin RTV Slovenija. Brez vaših osebnih podatkov sem vaša opažanja posredovala voditeljici.
> Na temo govora, barve in višine glasu, jasnosti izgovorjave ipd. voditeljev Dnevnika in ostalih govorcev na TV Slovenija bom opozorila tudi na delovnem sestanku varuhinje s strokovnjaki v Službi za kulturo govora in z vodjo Akademije RTV Slovenija, kjer izobražujejo vse govorce na RTV Slovenija.
> Vsekakor se povsem strinjam z vami, da mora biti RTV Slovenija zgled jasnega, slovnično pravilnega, kultiviranega in kakovostnega govora.«

Odziv gledalke:

> »Hvala za odgovor, sem pozitivno presenečena. Čas je relativen - nekaj počasnejši govor (in zato bolj artikuliran) pa je za dobro slišnost ključen. Vsi se skušamo izboljševati in tako je prav.«

Kritika na voditeljico zadnjega soočenja predsedniških kandidatov, 10. 11.

Gledalec **M. G.** se je kritično odzval na voditeljico zadnjega soočenja predsedniških kandidatov (10. 11. 2022, TV SLO 1) Eriko Žnidaršič:

> »Četrtek, 10. 11. 2022, soočenje, voditeljica Erika Žnidaršič. Začetek. Voditeljica predstavi oba kandidata. " ...., nekdanja Informacijska pooblaščenka in pravnica ter ....., nekdanji zunanji minister in zdaj poslanec SDS". Zapis nagovora.
> Gospo Natašo Pirc Musar je predstavila s funkcijo, ki jo je opravljala pred leti in izobrazbo, brez poudarka stopnje izobrazbe. Lepo in korektno, če se je tako odločila.
> Gospoda Anže Logarja je predstavila s funkcijo, ki jo je opravljal pred pol leta in "zdaj poslanec SDS". Zakaj tako ? On se je želel predstaviti kot nestrankarski kandidat. Taka predstavitev pa ni spodobna, niti korektna, je navijaška.
> Erika Žnidaršič je novinarka in ne aktivistka, zaposlena na Javnem zavodu ! Anže Logar je ekonomist in to voditeljica ve !
> Televizija Slovenija teži k uravnoteženem poročanju. Tudi za Natašo Pirc Musar bi brez težav našla, kam je nagnjena in kam jo vleče. Pa tega ni storila. /.../«

Kritika na voditelja oddaje Odmevi

Gledalec **S. Z.** se je kritično odzval na voditelja Odmevov, 10. novembra:

> »Čestitke vodstvu RTV Slovenija, uspelo vam je uničiti oddajo, ki si jo uspešno ustvarjale velike osebnosti TVS. Lahko je gospod Svetina odličen novinar, a žal ne za Odmeve. Mogoče za kakšna poročila ob 13ih, kaj več pa žal ne. Človeku delate veliko večjo škodo

kot dobrega. Res škoda, da poleg oddaj uničujejo tudi novinarje. Počasi se bo potrebno pogledati v ogledalo in se sprijazniti z realnostjo /.../ «

Gledalec M. A. pa je bil kritičen do voditelja Odmevov, ki so bili na sporedu 15. novembra. Gosta odmevov sta bila novinarja Alen Salihović in Ali Žerdin:

»Z zanimanjem sem pogledal v arhivu Odmeve od 15. 11., ker se mi je zdelo nekaj posebnega in nevidenega, da je gostoval novinar Radia Ognjišče. Žal voditelj Igor E. Bergant ni premogel toliko poklicne etike in spoštljivosti, da bi vsaj pri enem vprašanju dal prednost Alenu Salihoviću, da prvi odgovarja. Zelo moteče. Po prispevku o novi predsednici sem si prav rekel - dajte biti toliko človeka in naj zdaj prvi odgovarja Alen Salihović in ne, spet prvi Ali Žerdin. Tudi ko je v Dnevniku kot napovedovalec svojih Odmevov, se vede osorno do njemu neljubih voditeljev (Krevs, Plaskan). Tako obnašanje kvarno vpliva tudi na gledalce, zato naj se RTV SLO zave svoje odgovornosti.«

Kritike na oddajo Arena

Gledalke in gledalci so se odzvali na oddaji Arena, ki sta bili na sporedu 7. 11. in 21. 11. 2022 ob 21. uri na TV SLO 1. V nadaljevanju povzemamo nekaj mnenj:

7. 11. 2022

»Oglašam se v zvezi z oddajo Arena, ki je bila pravkar na sporedu. Zelo me žalosti, da še vedno ponujate Areno, kjer je nivo dialoga nizek, gospod Pirkovič postavlja nesmiselna in manipulativna vprašanja, pravnik Radonjić pa v tej oddaji (7. 11.) ni sposoben odgovoriti na vprašanje, ne da bi vpletal v odgovor svoje osebne zamere. Ali ne zaznate velike razlike med razgibano in angažirano oddajo Studio City in to dolgočasno Areno? Žal, ponedeljek je postal dan, ko ne bom več gledala vašega programa.« (S. Š.)

»Skrajno neprofesionalno vodenje oddaje, lapsusi (voditelj je omenil, da smo v oddaji Tarča), odkrito navijanje za desno politično opcijo, skrajno slaba izbira gostov, brez prisotnosti nasprotne strani ... Mislim, da si take oddaje gledalci javne televizije na zaslužimo, zato prosim za ukrepanje - v kolikor je to v vaši pristojnosti./.../« (D. Š.)

»Protestiram nad vsebino in vodenjem prikazane oddaje. Kaj takšnega na TV Slovenija še nisem videl. V bodoče pričakujem vsebinsko kvalitetno in profesionalno vodenje take oddaje.« (I. M.)

»V zadnji oddaji Arena Igorja Pirkoviča je po mojem mnenju bila zelo zgrešena izbira gostov. Gospod Radonjič, bivši sodnik, ki je neprestano govoril o svojem razočaranju nad vsem. Menim, da v oddaji ne morejo sodelovati gostje, ki so razočarani in se iz njihovega vedenja kaže gnev, maščevanje itd. Ko se razpravlja o vrednotah, menim, da bi lahko povabili

strokovnjake s tega področja. Zelo pogrešam goste intelektualce. Kvaliteta vaših oddaj zelo pada.« (L. L.)

21. 11. 2022

»Tema zelo zanimiva, vendar vodenje oddaje zelo slabo. G. Pirkovič ni primeren voditelj.« (V. U.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Spomini: Matija Malešič – pestro dogajanje po oddaji

Gledalka T. S. je na varuhinjo naslovila prošnjo, če njeno pismo lahko posreduje uredniku oddaje Spomini Janezu Lombergarju:

> »Oglašam se Vam s posebno prošnjo, najprej pa izrabljam to priložnost in se zahvaljujem za vse prispevke Vaše ustanove, ki znajo privabiti njene uporabnike ne glede na spol, starost, izobrazbeno raven in navsezadnje tudi nazorsko usmerjenost. Oddaji Spomini in Pričevalci sta zagotovo med njimi. Z zanimanjem ju gledam od vsega začetka (ena od tistih, ki se mi je najbolj vtisnila v spomin, so bili spomini Alenke Glazer, med Pričevalci pa zgodbe Slovencev iz Avstralije in zamejstva). Sicer pa sem kot nekdanja sodelavka pri ES in urednica slovenskega biografskega leksikona Osebnosti nekoliko poklicno deformirana z biografiko in še zdaj spremljam vse, kar je povezano z njo.
> Da pa sem se odločila za to pismo, imam poseben razlog. Pred nedavnim je bil na TV v oddaji Spomini v treh delih predstavljen Mariborčan gospod Matija Malešič. Že po nekaj stavkih sem ugotovila, da je to sin pisatelja in avtorja povesti *V zelenem polju roža*. In to je bilo tako rekoč moje tretje veliko srečanje z njim: prvo, ko sem kot pubertetnica poslušala (na počitnicah pri stari mami nam je med opoldanskim počitkom knjigo na glas brala sestrična) to besedilo, drugič, ko sem to knjigo našla v antikvariatu, in tretje – zadnje, ko sem se skoraj »v živo« srečala z njegovim sinom, ki je tako prijazno in bogato predstavil dediščino svojega očeta. Pubertetniška zagnanost me je pred skoraj desetimi leti pripeljala do tega, da sem v izbor svojih črtic z naslovom *Prekrižat-posukat-posukat-predet. Klekljarsko berilo* vnesla tudi besedilo o tej knjigi z naslovom *Bralne urice na Abrahtovih stopnicah*. In zdaj, ko se je ta moja zgodba s tako oboževano knjigo (ob vnovičnem branju sem bila seveda razočarana) zaokrožila, bi rada gospodu Malešiču poslala to besedilo oziroma knjigo (če se bo le še kje našel kakšen izvod). Prepričana sem, da bi bil to zanimiv »dokument«, dodatek v njihov družinski arhiv.
> Zelo bi Vam bila hvaležna, če bi to pismo lahko posredovali uredniku oddaje Spomini gospodu Janezu Lombergarju, saj bi gotovo hitro našel pot, da pridem do zaželenega naslova. Ali pa bi mu kar urednik posredoval moje pismo.
> Z najlepšimi pozdravi in čim več prijaznih odzivov uporabnikov vaše ustanove.«

Varuhinja se je odzvala na pismo gledalke:

> »Z veliko zadovoljstva in hvaležnosti sem prebrala vaše pismo in ga že posredovala uredniku oddaje g. Janezu Lombergarju.
> Vam pa se zahvaljujem za dopis. Z njim namreč dokazujete pomen javne RTV in oddaj Spomini in Pričevalci, ki z izbiranjem pomembnih družbenih osebnosti ter z na videz preprostim žanrom ponujajo uvid v zelo večplastna družbena, zgodovinska in druga razmerja. Osebnosti, ki ste jim, kot razberem iz vašega pisma, posvetili velik del svojega življenja, namreč odslikavajo vse to. Pa tudi vedno znova navdihujejo nove generacije za angažma na katerem koli področju.«

Pismo gledalke je posredovala Janezu Lombergarju in napisala:

> »Spoštovani g. Lombergar,
> z veliko zadovoljstva in hvaležnosti sem prebrala pismo gledalke, ki vam ga posredujem – na njeno izrecno željo vključno z njenimi podatki (elektronskim naslovom), saj bi rada prišla v stik z g. Malešičem, gostom vaše oddaje Spomini.
> Obenem mi dovolite, da se vam tudi kot varuhinja pravic gledalcev zahvalim in vam čestitam za skrbno pripravljene in odlično izvedene oddaje, ki me vedno znova navdušijo z bogastvom preproste pripovedi. To in podobna pisma gledalk in gledalcev pa pritrjujejo, da oddaja Spomini odlično opravlja pomembno vlogo javnega medija: izbira pomembne družbene osebnosti, ki gledalkam in gledalcem z na videz preprostim žanrom ponujajo uvid v zelo večplastna družbena, zgodovinska in mnoga druga razmerja. A prav ta navidezna preprostost in lahkotnost je možna samo kot sad skrbnega in premišljenega dela v »obrtniškem« ozadju.
> Hvaležna vam bom, če mi boste posredovali odgovor gledalki v vednost.«

Janez Lombergar je odgovoril:

> »Vesel sem pisma gledalke in še bolj vesel sem zapisa o Spominih!
> Res je, zelo veliko dela je vloženega v te oddaje in delam jih s posebnim odnosom do pripovedovalcev in do tematike.
> Prosim, posredujte gospe kontaktne podatke Matije Malešiča, najbolje je, da se sama pomenita. Bo vesel klica.«

Varuhinja je poslala podatke gledalki in od nje prejela prijazno zahvalo. Dopisovanje med varuhinjo in avtorjem oddaje Spomini je potekalo ravno v času, ko je Janez Lombergar prejel posebno priznanje Slovenskega sociološkega društva za urejanje niza oddaj Spomini. Varuhinja mu je zato čestitala in okrcala TV Slovenija, ker o tem pomembnem priznanju ni poročala:

»Ob posebnem priznanju Slovenskega sociološkega društva vam, spoštovani Janez Lombergar, iskreno čestitam. Vsekakor zasluženo priznanje je dalo vašemu delu in oddaji težo in pomen, ki mu v družbi pripadata. Je pa povsem zgrešeno, da o njem na RTV ni bilo nobene objave. Vsekakor menim, da bi RTV morala opozarjati na vsa takšna priznanja. Ne gre namreč samo za priznanje vam (seveda najprej vam), temveč tudi za priznanje RTV Slovenija kot ustanovi, ki omogoča posameznikom takšno družbeno koristno delovanje in trajno zapisovanje zgodovinskih in socioloških okoliščin osebnosti, ki jih v oddaji predstavljate.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Popevka 2022: Zakaj uvrstitve tekmovalnih skladb niso bile prikazane v prenosu?

Gledalka **V. H.** je posredovala mnenje o festivalu Popevka 2022, ki je potekal 29. oktobra ob 20. uri na TV SLO 1. V odzivu je izrazila presenečenje, ker v prenosu niso prikazali končne uvrstitve tekmovalnih skladb:

»V soboto sem si ogledala Festival Slovenske Popevke na nacionalni televiziji. Medtem ko me je glasbeni del, še posebej pa show program kot zvesto gledalko in poslušalko Popevke zelo navdušil, pa tega žal ne morem reči za zaključek večera. Bila sem zelo presenečena, da ustvarjalci oddaje niso pokazali uvrstitve tekmovalnih skladb in so preprosto razglasili samo zmagovalko. Ker sem bila prepričana, da bo zaradi svoje zares odlične in izstopajoče skladbe in popularnosti Maja Keuc - Amaya brez konkurence osvojila zmago, me je zelo presenetilo, ko je bilo rečeno, da naj bi največ glasov pridobila ena za moj okus najbolj neopaznih popevk večera.
Ko sem na internetni strani z glasbenimi novicami zasledila domnevni vrstni red televoting glasovanja, je bilo presenečenje še toliko večje - če ta vrstni red drži, potem naj bi skladba Maje Keuc končala šele na predzadnjem mestu, še slabše pa naj bi se odrezala zvezdniška zasedba Dinamitk.
Ker se mi zdi tak rezultat prav neverjeten, me zanima, kakšni so bili dejanski rezultati oziroma število glasov, ki so jih prejele tekmovalne popevke in zakaj jih niste nikjer objavili, čeprav je bila to praksa na vseh festivalih doslej? Ponavadi pri glasovanju voditelji tudi izrecno povedo, da lahko za eno pesem glasujemo samo 5x, tokrat pa ni bilo tako - sama sem brez težav za Amayo glasovala vsaj 7x. Spomnim se, da je bilo tako odprto glasovanje pred mnogimi leti, ko se je po kuloarjih lahko bralo, da si razne Saše Lendero in Karmen Stavec kupujejo na tisoče računalniških glasov.
Zato je moje drugo vprašanje, če ste kako zaščitili glasovanje pred takimi primeri? Ali bi bil letošnji vrstni red rezultatov kaj drugačen, če bi omejili število glasov za izvajalca, kot ste počeli do zdaj?
Veseli me, da je po drugi strani strokovna žirija zelo dobro opravila svoje delo in zasluženo nagradila skupino Gedore, Amayo, in Dinamitke, ki so v tem nenavadnem glasovanju sicer pristale čisto na repu.

Upam, da mi boste lahko odgovorili oziroma pojasnili zgornja vprašanja.«

V. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija Vanja Vardjan je posredoval odgovor urednika oddaje **Roka Smoleja**:

»Veseli nas, da je gledalka uživala v programu letošnje Popevke, za katero smo se trudili, da bi bila nekoliko drugačna od prejšnjih.
Najprej naj pojasnimo, da ni pravilo, da bi na vseh festivalih v eter (torej med prenosom v živo) objavili končno uvrstitev tekmovalnih skladb. Če si pogledate Popevko 2021, boste ugotovili, da tudi tam (tako kot letos) končne uvrstitve niso bile prikazane v prenosu (niti število glasov), temveč je bila »iz kuverte« razglašena samo zmagovalna skladba. To je odvisno od scenarija, minutaže prenosa in grajenja dramaturgije prireditve. Prav za festival Popevka je značilno, da se podeljuje nagrade v veliko kategorijah, kar pomeni, da je končni del lahko precej dolgotrajen, zato smo se odločili, da v eter razglasimo le zmagovalce posameznih kategorij. Smo pa končno uvrstitev vseh skladb in izvajalcev objavili neposredno po prireditvi (v okviru sporočila za javnost).
Kar se tiče konkretnega števila prejetih glasov, glasovanje nadzira notar in vsak ima pravico vpogleda v končni seštevek glasov. Na vaše izrecno vprašanje navajamo število telefonskih glasov, ki so jih skladbe prejele. Od prvouvrščene do desetouvrščene so si glasovi sledili takole: 2974, 1617, 422, 345, 309, 235, 215, 208, 203, 189.
Letos števila klicev s posamezne številke nismo posebej omejili, kar pa ni nobena posebnost ali pravilo na festivalih, tudi na festivalu Slovenska polka in valček 2022, ki je potekal dober mesec pred Popevko, so storili enako. Smo pa omejili čas glasovanja. Pomembno je, da so pravila za vse nastopajoče enaka. Poleg tega o tem, kakšne so podrobne omejitve telefonskih glasovanj, v eter sporočimo šele po nastopih vseh sodelujočih.
V sporočilu omenjate tudi »popularnost« in »zvezdniško zasedbo«. To sta v teh časih, ko nam vladajo socialna omrežja, precej izmuzljiva in relativna pojma. Gotovo je končni rezultat glasovanja precej odvisen tudi od angažmaja izvajalcev na njihovih socialnih omrežjih: kako obveščajo svoje sledilce in napovedujejo svoj nastop, kako zavzeti in spretni so pri spodbujanju svojih sledilcev h glasovanju. Glede na veliko sledilno bazo, ki jo ima prvouvrščena izvajalka na socialnih omrežjih, takšen razpored telefonskih glasov najbrž ni posebno presenečenje.
Prav zato na festivalu podelimo dve veliki nagradi – ena zasleduje predvsem splošen okus občinstva in vse, kar je našteto v zgornjem odstavku, strokovna nagrada za skladbo v celoti pa zasleduje predvsem strokovne kriterije. Morate pa vedeti, da je vseh deset predstavljenih popevk že predhodno šlo skozi strogo sito komisije, ponavadi se namreč na festival prijavi od 70 do 100 skladb; tako da je bila konec koncev prav vsaka od teh skladb primerna, da postane Popevka 2022.«

»Pravila v kvizu Vem! so jasna.«

Gledalec **J. M.** je v odzivu napisal, da v kvizu Vem! večkrat umanjkajo pravila:

> »Večkrat se dogaja v oddaji VEM, da ni nikakršnih pravil. Prejšnji teden je bilo npr. potrebno ugotoviti besedo vinski svetovalec in rešitev je bila SOMELJE, dejansko je to tujka in se napiše SOMMELIER. Danes pa je bila beseda – puščava v južni Ameriki in odgovor igralca je bil K- dejansko pa se K samo izgovori in piše s C ker je to tujka in kar je bil pravilen odgovor- torej C-ATACAMA (izgovori ATAKAMA) … Torej nobenih pravil nimajo ustvarjalci križanke, pravzaprav vaša TV nima pravil, če piscu križanke paše tujka zapiše s tujo črko, če mu paše izgovorjava, pa s to črko … Ljudje se razburjajo, da ste šalabajzerji, da to ni profesionalno. Zanima me vaše mnenje, oz., kaj boste v zvezi s tem storili.«

Varuhinja je odgovorila:

> »Vaše pripombe sem brez vaših osebnih podatkov posredovala uredništvu razvedrilnih oddaj. Odgovorila je urednica oddaj **Dajana Makovec**:
>
> > »Gledalcu bi odgovorila, da so pravila v kvizu Vem! jasna.
> > V križankah so samo besede, ki jih lahko najdemo v Slovarjih Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (FRAN) in v SSKJ2 je tako SOMELJE kot tudi SOMMELIER.
> > *someljé -êja in sommelier -ja [someljé -êja] m (ę̂ ê)*
> > *strokovnjak za izbiro vina k določeni hrani, svetovanje in streženje gostom: someljeji so predstavili domača vina; priznani, uveljavljeni italijanski, slovenski someljeji; združenje someljejev; vinogradniki, enologi in someljeji / diplomirani, šolani somelje*
> > Pri vprašanju »*Katera je srednja črka puščave v Južni Ameriki?*« tekmovalcu odgovora K nismo priznali, ker je odgovor na to vprašanje, kot ste zapisali, C. Tako je odgovoril drugi tekmovalec in ta odgovor smo priznali, voditelj pa je pojasnil, da se izgovarja K, piše pa s C. Znova si to lahko pogledate na spletu *https://www.rtvslo.si/rtv365/arhiv/174915774?s=tv* na 15:09.«
>
> Iz odgovora je torej razvidno, da imajo pripravljalci križank zelo jasna pravila. Zato je vaša pripomba, da so »šalabajzerji in da to ni profesionalno«, neupravičena in neprimerna. Kot varuhinja pozdravljam in z veseljem sprejemam tudi vse kritične pripombe na objavljene vsebine in spodbujam ustvarjalce, da se opravičijo, ko zagrešijo napako. Enako pa pričakujem tudi od gledalk in gledalcev. Nihče ni nezmotljiv, kar se pogosto pokaže prav pri jeziku, kjer se vsi vsak dan učimo. Jezik je namreč zelo živa tvorba, kjer se raba in pravila nenehno spreminjata, zato se nam včasih zdi nekaj napačno, čeprav je pravilno.«

Gledalec se je na odgovor varuhinje odzval:

> »Hvala za odgovor! Seveda vam nisem napisal vseh primerov, velikokrat se zgodi, da je beseda tujka in sestavljalec križanke prosto po Prešernu vstavi tisto črko, ki mu »sede« v križanko, ali je to C ali K, ga ne zanima. V primeru, ki sem ga navedel v prejšnjem sporočilu, je prvi tekmovalec odgovoril K, jasno, da je potem drugi tekmovalec odgovoril C, ker je to ostala edina možnost. Želim vam sporočiti, da je takšnih primerov tujk precej. Točnega primera vam zdaj ne morem dati, bomo pa vsi zelo pozorni v nadaljevanju, to pa zagotovo.«

Na neprimerno oznako o »šalabajzerjih« pa je odgovoril:

> »Hvala za vaš čas in odgovor. Vsekakor bi se opravičil, če bi jaz trdil, da so šalabajzerji, napisal sem, da ljudje pravijo, ko se pogovarjamo o tej temi, da so šalabajzerji. Seveda jim bom predal vaše sporočilo in jih opozoril, da tokrat nismo imeli prav, se že zdaj v imenu vseh nas opravičujem. Vse dobro!«

Zakaj toliko ponovitev kviza Vem!

Klicala je gledalka D. H. s pripombo, zakaj ponavljajo kviz Vem!, ko se še snemajo sveže oddaje in nasploh, zakaj je toliko ponovitev oddaj.

Odgovor v. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija Vanje Vardjana:

> »Ponovitev je enako kot lani in gre za programsko odločitev, povezano s sezonskimi nihanji prisotnosti gledalcev pred tv ekrani.«

Kritike

Kviz Joker

> »V soboto sem gledal oddaja Joker. Vprašanji za fanta sta bila dve nemogoči: o klopotcu in katera pevka ni zmagala na Slovenski popevki. To so nemogoča vprašanja, s tem se zmanjšuje kredibilnost oddaje. Ni minimalne možnosti, da bi mlad fant vedel, kdo je ali ni zmagal 50 let nazaj.« (M. I.)

Sobotno popoldne

> »Voditeljici nista ne zabavni, ne prijazni, nemogoče ju je gledati.« (S. U.)

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Zakaj 26. novembra ni bilo prenosa smučanja?

Gledalca **Ž. T.** je zanimalo, zakaj 26. novembra ob 15.55. na TV SLO 2 ni bilo prenosa 1. vožnje SP v veleslalomu za ženske:

> »Zakaj ni prenosa smučanja, ki bi se moral začeti 20 minut nazaj?«

Pojasnilo odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija **Gregorja Peternela**:

> »Tehnične težave. Prešibak signal, da bi lahko sprejeli sliko s satelita. Vzrok težav še preučujemo.«

Strokovna sodelavka varuhinje je gledalcu ob poslanem pojasnilu zapisala željo, da bi bilo tovrstnih težav čim manj in da bo v prihodnje lahko nemoteno spremljal tekme alpskega smučanja na TV Slovenija.

Predlog gledalca

Varuhinjo je poklical gledalec **M. K.** in predlagal, da športni novinarji ob prenosih nogometnih tekem na svetovnih prvenstvih povedo, koliko je tam ura, ko se začenja tekma. Varuhinja je predlog posredovala uredništvu Športnega programa TV Slovenija.

Kritike

Komentiranje tekme SP v športni gimnastiki za ženske

Gledalka **B. T.** je se je odzvala na komentiranje med prenosom ekipne tekme Svetovnega prvenstva v športni gimnastiki za ženske iz Liverpoola 1. novembra ob 19.30 na TV SLO 2:

> »Neprimerne seksistične pripombe na telesa telovadk. Moteče komentiranje med vajami z opisovanjem osebnih, 30 let starih dogodkov, ki so izven konteksta. Nezanimivo komentiranje s poudarkom na tehničnih elementih in duhovičenje, ki je moteče med izvajanjem vaj. Katastrofa in popolnoma negledljivo. Najbolj zanimivo je pa sledeče ... med telovadbo moških je tega manj. Zakaj? Prosim, če zamenjate g. Čuka, ker uničuje zanimivo športno dogajanje s prevzetnimi opazkami.«

Brez prenosa finalne prireditve Evropskega ženskega prvenstva v rokometu

Gledalka **S. T.** je izrazila nezadovoljstvo, ker TV Slovenija ni prenašala sklepne prireditve ob koncu Evropskega ženskega prvenstva v rokometu:

»Zadnjih 14 dni smo bili Slovenci gostitelji Evropskega ženskega rokometnega prvenstva. Dogodek je pokrivala vaša hiša. Gledali smo tekme večinoma naše reprezentance in čeprav se naša dekleta niso uvrstila v boj za medalje, mislim, da si tako pomemben dogodek, kot je EU prvenstvo, zasluži, da bi si gledalci ogledali v direktnem prenosu tudi tekmo za 3. mesto. Rada pa bi se pritožila nad prenosom finalne tekme. Na koncu tekme, ko je potekala finalna prireditev, ste vi namesto prenosa prireditve predvajali studijske posnetke in komentarje. Resno, se sprašujem? Ljudje, ki so pripravili zaključno prireditev, so v to vložili kar nekaj svojega časa in truda. Na parketu je bilo skoraj 150 deklic, rokometašic, ki so 2 dni trdo garale (prostovoljno), da so bile del spektakla na zaključni prireditvi. Vaš režiser pa se je odločil, da si niti dekleta, niti producenti zaključne prireditve ne zaslužijo niti minute prenosa v živo. Za režiserja je bil očitno bolj pomemben pogovor v studiu prizorišča, kot prireditev sama. Prav tako ste prenos prekinili pred podelitvijo medalj. Sramota za slovensko RTV in ponižanje za vse prireditelje EU v ženskem rokometu. Vse skupaj se je namreč dogajalo tukaj pri nas v Ljubljani in resnično mislim, da bi se lahko bolje potrudili in naredili vse skupaj veliko bolj profesionalno, kot ste.«

Varuhinja je kritično mnenje posredovala odgovornemu uredniku Športnega programa TV Slovenija in v odgovoru gledalki dodala:

»Upam, da bo TV Slovenija v prihodnje pri podobnih dogodkih pazljivejša.«

Športni komentatorji

Gledalec **B. J.** je izrazil mnenje glede športnih komentatorjev na TV Slovenija med Svetovnim prvenstvom v nogometu Katar 2022:

»Zdaj /…/ lahko vidimo, kakšne /…/ komentatorje imate /…/odprite vsaj mednarodni ton, da se sliši vsaj vzdušje namesto njihovega dolgovezenja.«

V. SPLOŠNO

Uporaba pokrivnih kadrov brez dovoljenja avtorjev

Odgovorna urednica TV Krpan **B. H.** je v odzivu napisala, da so bili v oddaji Odmevi, ki je bila na sporedu 4. 11., uporabljeni kadri brez soglasja avtorjev:

»V Odmevih 4. 11. v prispevku o nedelovanju številke 112 so na 16,03 do 16,12 - vmes 1 sek kadrov PGD Laško, vožnja iz kabine - uporabljeni kadri iz našega jubilejnega filma Trije zlati, ki smo ga posneli za naročnika PGD Laško ob njihovi 150-letnici delovanja.
Film je v vašo hišo prišel za oddajo Gasilec naj bo, kjer družina predsednika PDG Laško nastopa in za to objavo smo gasilcem dovolili uporabo kadrov iz omenjenega filma

(11,29 - 11,40 in 1202 do 12,12 v tej oddaji brezplačno). Dovoljenje je bilo IZKLJUČNO za to rabo, ne pa kar prosto, saj ti kadri ne sodijo v vaš arhiv, ker jih niste odkupili.
Z vašim arhivom sicer imamo bogate izkušnje, saj smo pri naši produkciji že večkrat kupovali gradivo pri vas, po ceniku vašega arhiva in skladno s pogoji uporabe.
Za objavo omenjenih kadrov v Odmevih nihče iz vaše hiše avtorjev ni vprašal za dovoljenje, ali jih smete uporabiti ali ne in pod kakšnimi pogoji, da ne rečem, po kakšni ceni.«

Varuhinja je za pojasnilo najprej vprašala v TV arhiv in dokumentacijo. Dokumentalist raziskovalec **Rok Omahen** je po pregledu arhivskih evidenc odgovoril, da omenjeno gradivo ni bilo izdano z njihove strani in dodatno pojasnil:

»Napak pri tem je bilo očitno kar nekaj. Prva je neustrezno navajanje virov, saj v primeru, da se uporabi arhivsko gradivo, je to treba jasno navesti na telop (seveda po ureditvi vseh pravic), v tem primeru pa so navedeni zgolj novinarka, snemalec ter montažer. Če so bili kadri vzeti iz oddaje ATL – Gasilec naj bo, je najmanj, kar se pričakuje od avtorjev prispevka, da pridobijo dovoljenje pristojnega uredništva. Novinar lahko uporabi zgolj oddaje/posnetke, ki so nastali v uredništvu, v katerem (oz. za katerega) dela. Za uporabo ostalega gradiva je vedno potrebno dobiti dovoljenje.
Precejšnja težava bo v bodoče zagotoviti, da se omenjeni posnetki zopet ne uporabijo nepravilno. Za gradivo, ki je enkrat objavljeno v DIO, zmotno velja, da se ga lahko prosto uporablja, kar pa seveda ne drži. Opomba glede prepovedi uporabe bo vidna pri popisu vsebine, vendar če novinar ne pride v arhiv in se pozanima o tem, so vse naše opombe ter opozorila zaman.«

Na koncu je dodal:

»Opažamo, da se številnim novim kolegom, ki prihajajo predvsem v zadnjem času na TV, ne predstavi delovanja vseh oddelkov – tudi arhiva – ter s tem posledično prihaja tudi do takšnih zapletov.«

Odgovor **varuhinje** TV Krpan:

»Z vašo upravičeno pritožbo sem takoj, ko ste jo poslali, seznanila odgovorno urednico Informativnega programa TV Slovenija ter TV arhiv in dokumentacijo. V slednji so ugotovili, da je prišlo pri jemanju gradiva iz arhiva do nenamerne napake. Dogovor je bil, da se vam zanjo opravičijo in se z vami dogovorijo, kako škodo, ki vam je bila povzročena, popraviti ali se vam zanjo na kak način oddolžiti. Kljub večkratnemu pozivu pa še nimam odgovora, ali so to res storili ali ne. Če še niso, bom ponovno urgirala. Zato vas prosim, da mi sporočite, ali je bilo kaj v tej smeri storjenega.«

Odgovorna urednica TV Krpan je varuhinjo poklicala prek klicnega centra in v sporočilu povedala, da so jo s televizije poklicali in da je zadeva urejena. Varuhinji se je tudi zahvalila za posredovanje.

Odmevi: nestabilna programska shema

Gledalki in gledalec so izrazili nezadovoljstvo zaradi (pre)pogostih zamikov oddaje Odmevi na kasnejšo uro:

> »Sem redna gledalka vaše večerne informativne oddaje Odmevi, za katero veljajo vse moje pohvale, ne glede na to, kateri voditelj jo vodi. V zadnjem času, predvsem v času volitev in po njih, pa se termin oddaje neprestano odmika na kasnejšo uro, npr. včeraj, 29. 11. 2022, že celo na 22.30! Pred tem ste se vedno zelo strogo držali programskih terminov in z le redkimi izjemami je prišlo do zamika za kakšno minuto. Razumem, da so teme določenih oddaj pred Odmevi pomembne, vendar pa smatram, da kljub temu vaše »ukvarjanje s sabo« v zadnjem času - torej razprave na temo RTV, počasi že presega vse meje. Ostala dva predmeta nedeljskih referendumov, predvsem tema Zakona o trajnostni oskrbi, pa ostajata v ozadju. Jasno je, da je nujno potrebno urediti stanje in odnose v vaši hiši, vendar ne na račun stalnega spreminjanja terminov ostalih pomembnih oddaj, kot so npr. Odmevi. Za nas, ki delamo v gospodarstvu, zagotavljamo sredstva za vaše delovanje in seveda redno plačujemo RTV naročnino, je kljub vsemu pomemben tudi čas počitka, ki se z ogledom priljubljene oddaje vedno bolj skrajšuje. Pričakujem, da se termin oddaje takoj vrne na reden termin, torej na 22. uro.« (J. P.)

> »Nikoli si nisem predstavljala, da me bo prvi program spravljal v nejevoljo. Že dlje časa opažam, in to me tudi razburja, da se ne držite časovnih okvirov oddaj. Vedno sem si zvečer z zanimanjem ogledala Odmeve, ki jih je bilo vredno počakati tudi zaradi poglobljenega obravnavanja aktualnih tem in profesionalnega vodenja stare ekipe voditeljev. In vedno so se Odmevi, morda z zelo redkimi izjemami, pričeli točno ob 22.00. Zadnje mesece pa se ta urnik več ne upošteva. Ali se zavedate, da imamo ljudje morda naslednji dan službo in nam je nek red pomemben? Npr., samo danes, 9. 11. , so se Odmevi pričeli ob 22.18. Ali bo to stalna praksa? /…/.« (S. Š.)

> »Veliko let se je oddaja Odmevi pričenjala TOČNO ob 22.00 uri, le res izjemoma je prišlo do zamika. Zadnje čase pa je to kar stalna praksa. Verjetno je tudi to posledica kaosa, ki ga imate v vaši (naši) hiši. Je pa res, da je z urnikom zelo velik nered pri večini oddaj. Zakaj se to dogaja samo na TV, radio tega ne pozna.« (B. Š.)

Odgovor **varuhinje z MNENJEM in PRIPOROČILI**:

> »V oktobru in novembru je bilo res veliko zamikov v programu, večinoma zaradi volilnih in referendumskih oddaj. O vseh pripombah sem seznanila tudi vodstvo TV Slovenija. Direktor TV Slovenija **mag. Uroš Urbanija** je odgovoril:
>
> > »Običajno pozno večerne oddaje nimajo standardnih terminov, se pa RTV kljub vsemu poskuša držati pri Odmevih 22. ure. Včasih res pride do zamikov, najpogosteje ob sredah, ko se predvaja film tedna. Slednji so lahko tudi daljši, kar posledično pomeni zamik Odmevov.«
>
> Tudi v Priporočilih za Programsko-produkcijski načrt za leto 2023 sem **opozorila, da gledalke in gledalci upravičeno pričakujejo stabilno programsko shemo** in **priporočila, naj se ta spreminja res samo izjemoma oziroma samo v primeru nepredvidenih dogodkov, kot so naravne katastrofe, vojna ipd**.
> S koncem volitev in referendumov se je, kot ste verjetno opazili tudi sami, začetek oddaje Odmevi stabiliziral, vendar še ne povsem, zato bom tudi v prihodnje pozorna in vodstvo na to opozarjala.«

Avizo pred Dnevnikom: Zakaj avtomobili vozijo po levi strani?

Gledalec **B. J.** je na varuhinjo naslovil vprašanje, zakaj pred poročili (v avizu) prikazujejo vožnjo avtomobilov v Sloveniji po levi strani cestišča.

Odgovoril je samostojni strokovni sodelavec specialist za področje vizualne podobe **mag. Bogdan Zupan**:

> »Gibanje svetlobnih delcev v uvodnih grafičnih špicah seveda lahko razumemo kot del realnega prostora, vendar gre v tem primeru v veliko večji meri za prispodobo in likovno interpretacijo neskončnega toka informacij, dogajanj, impulzov … za kar navsezadnje tudi gre pri informativnem programu. Enako velja za barve, ki so del celostne grafične podobe oddaj in niso vezane na realnost. V špicah za Kulturo, Vreme, Šport nastopata na primer zelena in oranžna barva. Celostna grafična podoba oddaje je avtorsko delo in kot tako omogoča raznolike interpretacije vsebine.«

Zadnja beseda

Gledalec **I. M.** je v odzivu izrazil razočaranje, ker ni več na sporedu oddaje Zadnja beseda:

> »Zelo sem razočaran, ker TV Slovenija ne nadaljuje z oddajami Zadnja beseda. Rad bi vam povedal, da mi je bila oddaja neizmerno všeč. Užival sem ob različnih pogledih in argumentacijah na aktualne dogodke in pojave. Hkrati resne razprave, z veliko iskric duhovitosti udeleženih sogovornic. Prava sodobna oddaja tudi za tiste, ki tako

poudarjajo možnost predstavitve različnih mnenj. Prav zato me čudi, da odgovorni na TV tega ne upoštevajo. Ne verjamem, da je imela oddaja slabo gledanost. Bila je prava osvežitev in nasprotje od turobnosti pogovornih programov. (Oddaja si zasluži bolj gledan termin!)
Vljudno vas prosim za pojasnilo in morda me boste razveselili, da se Zadnja beseda vrača. Še to. Če vam ni pretežko, prosim, sporočite ustvarjalcem oddaje moje iskrene čestitke in zahvalo!«

Odgovor **varuhinje**:

»Žal vas moj odgovor ne bo razveselil, saj tudi v Programsko-produkcijskem načrtu (PPN) za leto 2023 ni predvidena vrnitev te vam ljube oddaje. V letu 2021 je imela 10-odstotni delež gledanosti, leto prej pa 11-odstotni. Oddaja Sobotno popoldne, ki jo je nadomestila, ima nekoliko višjo gledanost, po podatkih iz PPN za leto 2023 je imela lani 14-odstotni delež gledanosti. Res pa je gledanost pogojena tudi s terminom predvajanja. Morda pa se »vaša« oddaja vrne v kakšnem boljšem terminu, morda bo k temu prispevalo tudi vaše mnenje, ki ga bodo prebrali odgovorni.«

Pričevalci in Studio City: primerjava gledanosti obeh oddaj

Gledalec **A. Š.**, ki se je oktobra varuhinji odzval s pripombami na oddajo Pričevalci, jo je po prejetem odgovoru pozval še k objavi podatkov o gledanosti oddaj Studio City in Pričevalci ter hkrati vprašal po razlogu ukinitve oddaje Studio City:

»Pozivam vas, da v svojem poročilu, ali kako drugače, javno objavite, kakšna je bila v zadnjem letu 2022 primerjalna gledanost ene in druge oddaje (Studio City 10 oddaj in Pričevalci 14 oddaj) in kakšna je bila starostna struktura njunih gledalcev. V predzadnji oddaji "RTV danes in jutri" je bila ta objavljena le za oddajo Studio City. Gledalce in plačnike naše nacionalke namreč zanima razlog ukinitve Studia City in zakaj so Pričevalci še kar na sporedu. Gledanost ene in druge oddaje je vendarle eden od najpomembnejših pokazateljev upravičenosti te /…/ Mene in še marsikaterega gledalca in plačnika RTV Slovenija zanima vzrok ukinitve oddaje Studio City.«

Odgovor **varuhinje**:

»Pošiljam vam podatke o gledanosti, ki ste jih želeli - primerjavo gledanosti oddaj Studio City in Pričevalci v letu 2022 ter starostno strukturo gledalcev obeh oddaj.

Podatke je posredovala vodja Službe za programski kontroling na RTV Slovenija **dr. Barbara Zemljič**. Vodja Službe za programski kontroling ob tem poudarja:

»Pri primerjavi moramo upoštevati, da sta obe oddaji drugačne zvrsti, predvajani v različnih časovnih pasovih, ko je pred televizijskimi ekrani različno število gledalcev televizije.

Studio City v letu 2022 in

ciljna skupina Studio City		%	št. gledal.	delež	razmerja v ciljni skupini
vsi posamezniki		5,7%	108.900	15%	100,0%
STAROST	4 - 9 let	1,2%	1.500	14%	1,4%
	10 - 14 let	1,5%	1.600	13%	1,5%
	15 - 19 let	0,4%	400	3%	0,4%
	20 - 24 let	1,0%	900	10%	0,8%
	25 - 29 let	0,0%	0	0%	0,0%
	30 - 34 let	0,0%	0	0%	0,0%
	35 - 39 let	2,4%	3.200	8%	3,0%
	40 - 44 let	4,1%	6.200	12%	5,7%
	45 - 49 let	3,8%	5.500	10%	5,1%
	50 - 54 let	3,7%	5.200	8%	4,8%
	55 - 59 let	6,6%	9.700	13%	8,9%
	60 - 64 let	9,4%	13.200	16%	12,1%
	65 - 69 let	9,7%	13.000	15%	12,0%
	nad 70 let	16,9%	48.400	24%	44,4%
	18-49 let	2,1%	16.100	8%	14,8%

Pričevalci v letu 2022.

ciljna skupina Pričevalci		%	št. gledal.	delež	razmerja v ciljni skupini
vsi posamezniki		1,0%	18.500	9%	100,0%
STAROST	4 - 9 let	0,1%	100	5%	0,5%
	10 - 14 let	0,1%	100	2%	0,3%
	15 - 19 let	0,1%	100	2%	0,3%

	20 - 24 let	0,2%	200	4%	0,9%
	25 - 29 let	0,0%	0	0%	0,0%
	30 - 34 let	0,0%	0	0%	0,2%
	35 - 39 let	0,2%	300	3%	1,6%
	40 - 44 let	0,3%	500	4%	2,8%
	45 - 49 let	0,8%	1.100	6%	6,2%
	50 - 54 let	1,1%	1.600	7%	8,5%
	55 - 59 let	0,7%	1.100	5%	5,9%
	60 - 64 let	2,7%	3.800	16%	20,8%
	65 - 69 let	1,5%	2.000	8%	11,0%
	nad 70 let	2,6%	7.600	17%	41,0%
	18-49 let	0,3%	2.200	3%	12,0%

Vir podatkov: RTV Slovenija iz raziskave AGB Nielsen Media Research, panelni vzorec 450 gospodinjstev, starost nad 4 leta, gledanost znotraj istega dne.«

Ob podatkih ponavljam, da gledanost ni edino merilo za ohranjanje ali ukinjanje oddaj. Na TV Slovenija je na sporedu veliko oddaj, ki imajo manjšo gledanost kot Pričevalci. Med njimi so tudi takšne, ki so namenjene ožjim skupinam gledalk in gledalcev, a so pomembne prav zato, ker jih zaradi manjše gledanosti ne ponuja nobena komercialna televizija. Naj za ilustracijo navedem samo tri: Osmi dan, ki je v letu 2021 dosegel 7-odstotni delež gledanosti, Profil in Panoptikum s 5-odstotnim deležem gledanosti). TV Slovenija jih ne ukinja, ker z njimi izvaja zakonsko določene vsebine oziroma poslanstvo, zaradi katerega je ustanovljena.

Gledanost tudi ni bila razlog za ukinitev oddaje Studio City. 9. maja, ko se po začasnem nepredvajanju zaradi volilnih oddaj Studio City ni vrnil na spored, je vodstvo razloge navedlo v sporočilu za javnost.

V njem je zapisalo, da »vodstvo Informativnega programa nekdanjemu voditelju oddaje Marcelu Štefančiču zaradi neprimernih besed, ki bi se jih lahko razumelo celo kot grožnje nekaterim zaposlenim na RTV Slovenija, ni ponudilo nove pogodbe. Danes je celotna uredniška ekipa odgovorni urednici sporočila, da pri predstavljenem konceptu prenove oddaje ne bo sodelovala in da bo svoje delo nadaljevala v dnevnoinformativnem programu. Vodstvo RTV Slovenija je že večkrat poudarilo, da ima do kakršnekoli oblike pritiskov in napadov ničelno toleranco. Grobe besede zdaj že nekdanjega voditelja Marcela Štefančiča so po mnenju vodstva presegle meje dopustnega in profesionalnega ter predstavljajo nesprejemljiv napad na uredniško neodvisnost. Želimo, da se tako zaposleni kot tudi zunanji sodelavci, ne glede na njihova

osebna prepričanja, počutijo varne in lahko svoje delo opravljajo brez pritiskov in omalovaževanja. Vodstvo RTV Slovenija zato z zunanjimi sodelavci, ki krnijo ugled javnega zavoda RTV Slovenija, ne bo sklepalo pogodb. Vodstvo Informativnega programa je vložilo izjemne napore, da bi zagotovilo nadaljnji obstoj oddaje Studio City. Vodenje oddaje je ponudilo nekaterim uglednim novinarjem Informativnega programa, eni so vodenje oddaje takoj odklonili, dva pa sta bila – zaradi groženj in osebnih napadov zoper njih in njihove družine – sodelovanje primorana odkloniti.«
V mesečnem poročilu za september, ko naj bi se Studio City spet vrnil na spored, a ga ni bilo, pa je vodstvo sporočilo: »Ustaljeni termin oddaje Studio City ostaja rezerviran za to oddajo, ki bo umeščena v shemo takoj, ko bo to objektivno mogoče /…/ Za oddajo še vedno iščemo voditelja, razmišljamo pa tudi o prenovi koncepta oddaje, saj je iz vseh dosedanjih pogovorov z morebitnimi voditelji, ki bi bili pripravljeni prevzeti vodenje oddaje, razvidno, da bi takšno vlogo prevzeli le v primeru temeljite prenove oddaje.«

Da gledalci želijo vrnitev oddaje Studio City, sem opozorila v več mesečnih poročilih ter v Priporočilih varuhinje za Programsko-produkcijski načrt (PPN) za leto 2023. Ker v predlogu PPN oddaja za leto 2023 oddaja ni bila predvidena, sem ob zadnji razpravi o predlogu ponovno opozorila, da prav pri oddaji Studio City nastaja največji razkorak med željami gledalcev in PPN-jem. A kljub temu je bil 28. 12. 2022 sprejet PPN za leto 2023 brez oddaje Studio City.«

Nezadovoljstvo zaradi ukinjenih oddaj in drugih programskih sprememb

Gledalka M. P. L. se je odzvala na ukinjene oddaje in programske spremembe:

»Iz razprave na zadnji seji Programskega sveta RTV Slovenija dne 28. 11. 2022 je bilo mogoče ugotoviti, da v PPN za leto 2023 vodstvo "milostno" vrača le oddajo Globus, drugih ukinjenih oddaj pa ne.
Glede na množičen gnev, ki smo ga gledalci in gledalke zaradi ukinitev in zelo slabo premišljenih sprememb v programu izražali v letošnjem letu, se mi zdi odločitev vodstva nerazumljiva. Gledalci smo izražali podporo ukinjenim oddajam in ukinjenim novinarjem v mnogih javnih pismih in pismih varuhinji, spomladi je bilo zbranih 40.000 podpisov podpore oddaji Studio City, podpora ukinjenim oddajam je bila v minulih mesecih izražena tudi na več javnih prireditvah, nazadnje pa na nedeljskem referendumu. Trdim, da se je večina med 442.694 volivkami in volivci, ki smo glasovali za novelo Zakona o RTV, tako odločila zaradi grobih in nerazumnih, žal, od vas potrjenih, posegov vodstva TV Slovenija v letošnji Programsko-produkcijski načrt.
Navedenih dejstev pač ni mogoče zanikati, sprejeta podpora noveli pa predstavlja veliko odgovornost vseh udeležencev v sistemu. Srčno upam, da se te velike odgovornosti do pričakovanj in zahtev gledalk in gledalcev TV Slovenija zavedate in boste sprejeli pravo odločitev o predlogu PPN za leto 2023.«

Varuhinja je odgovorila:

> »Iz vašega zapisa sklepam, da ste zadnjo sejo Programskega sveta spremljali in tako tudi slišali moje besede glede ukinjenih oddaj. Če niste, vam jih navajam tukaj:
>
> > »**Kar nekaj priporočil pa ni bilo upoštevanih.** Med njimi vsekakor izstopajo tista o vrnitvi ukinjenih oddaj, ki sem jih napisala **na podlagi najbolj množičnih pripomb gledalk in gledalcev: gre za njihova pričakovanja in želje, da se na spored vrnejo oddaje Studio City, Točka preloma, Globus in Politično. Z novim PPN-jem se vrača samo Globus, ostale tri pa ne. Razkorak med PPN-jem in pričakovanji gledalk in gledalcev tako ostaja, največji je pri Studiu City**.««

Gledalka **O. T.** je izrazila nezadovoljstvo nad (informativnim) programom TV Slovenija:

> »Ker plačujem naročnino, menim, da imam tudi pravico povedati svoje mnenje o čedalje slabšem programu, oziroma o krnitvi programa. Nekatere oddaje so kar izginile iz programa, čeprav so imele visoko gledanost (Studio City, Globus), pojavljajo se pa nove (Panorama, Arena, Moje mnenje), ki pa so povsem enostranske, z gosti, ki skoraj vsi "trobijo v isti rog", voditelji (Vida Petrovčič, Igor Pirkovič) pa samo kimajo in jim včasih odgovore že z vprašanji "polagajo v usta". Zakaj ste skrajšali osrednja poročila, zakaj "šikanirate" odlične voditelje (Saša Krajnc, Jasmina Jamnik ...). Ne rečem, da Nejc Krevs ni dober novinar, vendar ni dorasel vodenju dnevnika. Odkar pa ste iz Nove 24 pripeljali v Odmeve Luko Svetino, pa te oddajo ne gledam več, čeprav je vsebinsko zanimiva. Vrnite nam Manico Janežič Ambrožič, Dejana Ladiko in še koga iz "stare garde", mladi novinarji pa naj se "kalijo" na terenu, za vodenje informativnih oddaj si naj tako nabirajo kilometrino.«

Gledalka **Š. T.** pa se je odzvala na (nove) voditelje informativnih oddaj:

> »Kar gledamo zadnje čase, odmikanje strokovnih kadrov z Dnevnika in nadomeščanje njih z neizoblikovanimi, špikersko neizobraženimi in na sploh nesposobnimi novinci, voditelji Dnevnika in Odmevov, je šlo čez vse meje. Tako mlačnih in nekarizmatičnih voditeljev in novinarjev jaz, gledalka, ne morem resno jemati. Njihovi napačni poudarki v povedih in nepravilna intonacija onemogočajo razumevanje sporočil. Res škoda, da je kakovost v tako kratkem času padla tako globoko.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Odzivi gledalcev na pojasnilo o izbiri gostov v oddaji Intelekta 4. 10.

V oktobrskem poročilu varuhinje so bili objavljeni odzivi, v katerih so poslušalci izrazili nestrinjanje z izbiro gostov v oddaji Intelekta 4. oktobra. Odgovorni urednik Radia Prvi **Danijel Poslek** je v odgovoru pojasnil, da »pri obravnavi t. i. ustavno zagotovljenih pravic (55. člen; svobodno odločanje o rojstvu otrok) ne moremo oddaj »uravnoteževati z druge strani« na način pro/contra, tudi zato so pričakovanja o tem, da bomo predstavili »drugačna mnenja«, ko gre za spoštovanje ustave, neutemeljena.«

Tri poslušalke in poslušalec so se odzvali na odgovor, povzemamo nekatere odzive:

> »Vaš odgovor me ne preseneča, me pa zelo žalosti. Ustava zagotavlja svobodno odločanje o rojstvu otrok, ne pa prepričevanje ljudi v to, da je splav edina možna rešitev. Če bi g. Poslek in pripravljalci oddaje želeli delati profesionalno, bi si dejansko ogledali argumente slovenskih pro life organizacij. Nikakor seveda ne gre za zavzemanje za prepoved splava, ampak za informiranje o vrednosti vsakega življenja in o možnostih, ki jih ženske imajo, da jim ne bi bilo treba na splav./…/« (**M. L.**)

> »Z vašim odgovorom ne morem biti zadovoljen, ker je segregacijski. Tudi če bi v Ustavi res pisalo, da je splav dovoljen - kar pa eksplicitno ne piše (no, pravica do splava ni zapisana niti v francoski Ustavi), pač pa eksplicitno piše, da je človeško življenje nedotakljivo -, bi moralo imeti naše gibanje Za življenje pravico povedati svoje in z argumenti odgovoriti na trditve gostov iz sporne oddaje. Samo dejstvo, da je nekaj zapisano v zakonih, še ne pomeni, da se o vsebini ne sme razpravljati in ji nasprotovati!« (**P. Z.**)

> »Hvala za sporočeno. Vsekakor se strinjam, da je potrebno ustavo spoštovati, nisem si pa mislila, da je neka pravica, ki nam jo ustava daje, hkrati tudi obveza. Če dam primerjavo z volilno pravico - to je naša pravica, nihče pa te ne more prisiliti, da jo uporabiš, vsaj ne v demokraciji.« (**A. S.**)

Pobudi: vsaj ena narodnozabavna na dan in po potrebi daljši Svetovalni servis

Poslušalec **L. K.** je v klicu varuhinji predstavil dve pobudi/predloga:

> »V jutranjem programu so pred leti zavrteli eno ali dve narodnozabavni glasbi, zdaj skoraj ne več. To je radio za vse, bi želel zjutraj vsaj eno ali dve skladbi, ne samo v

posebnih oddajah. Sem generacija, ki je poslušala tudi rock, a tudi kak dober narodnozabavni komad, kakovosten. Saj imajo urednike, ki lahko izberejo kakovostne.«

in

»Predlagam, da ga takrat, ko je zelo aktualna tema in veliko klicev poslušalcev, podaljšajo Svetovalni servis na 45 minut, ker večkrat ne uspemo s klicem. To predlagajo poslušalci tudi v zadnji oddaji Svetovalnega servisa v decembru že nekaj let, a mislim, da tega niso upoštevali.«

VI. VAL 202

Petkova centrifuga, 11. 11.: Očitek avtorici glede objektivnosti in pristranskosti

Dva poslušalca sta izrazila nezadovoljstvo nad poročanjem avtorice v oddaji Petkova centrifuga na Valu 202 11. novembra:

»Mediji javnega poročanja kot »četrta veja oblasti« naj bi v demokratični družbi nastavljali ogledalo politiki, oziroma gledali pod prste vladajočim in opozarjali na napake in pomanjkljivosti aktualne oblasti. RTV Slovenija je to poslanstvo v času prejšnje Vlade nadvse temeljito opravljala, morda kar preveč angažirano in aktivistično, saj so prav mediji z vašo medijsko hišo na čelu izdatno pripomogli k rušenju prejšnje koalicije in ustoličenju Gibanja Svoboda. V zahvalo so novoizvoljeni nekatere najaktivnejše novinarje (tudi z RTV Slovenija) povabili medse, kjer sedaj zasedajo nekatere pomembne politične ali strokovne funkcije, druge (še vedno zaposlene na RTV) pa vabijo na vodenje političnih srečanj in omizij.
Z nastopom nove vladne ekipe pa se je kritična drža (tudi) vaših novinarjev temeljito spremenila. Po novem ne kritizirajo nove Vlade, pač pa sedaj kritizirajo opozicijo. Torej se nadaljuje pogrom proti tistim, ki so z oblasti s pomočjo medijev že sestopili, kar je absurdno. Takšno nekritično in pristransko držo do trenutno vladajočih opažam vsakodnevno, ne glede na napake, ki jih nova oblast dela in navkljub nekaterim zares totalitarnim težnjam vladajočih poslancev oziroma politikov.
Vzorčni primer takšnega pristranskega poročanja je bil zaznati tudi v zadnji aktualno-politični oddaji Petkova centrifuga na Valu 202 dne 11. 11. 2022 (»Mojstri za njive, muzeje in zelnike« https://365.rtvslo.si/arhiv/petkova-centrifuga/174913014), kjer si je avtorica Tatjana Pirc /…/dala duška pri kritiziranju tistih, ki te države že nekaj mesecev ne vodijo več, hkrati pa ni našla nobene pomanjkljivosti na strani aktualne Vlade. Še tako očiten primer eskapade, kot je bil neupravičen izbris pacientov iz čakalnih vrst, je novinarka opravičevala in za to krivila vse druge, le Vlade oziroma resornega ministrstva ne. Vrhunec političnega aktivizma pa si je dotična novinarka privoščila ob koncu, kjer je ob zvočnem posnetku nekaterih njej neljubih sodelavcev televizije, ki ne trobijo v isti rog, modro zaključila: »To ni javna RTV, to je javna sramota«. Očitno jo je zmotil tudi

izbor gostov v Odmevih, kjer sta predsedniške volitve komentirala B. Požar in A. Pertinač, ki se na vaši TV hiši očitno ne bi smela prikazati. Ob tem naj opozorim, da je g. Pertinač izkazani levičar, član stranke SD, ki je celo kandidiral za predsednika te stranke, vendar je objektivno kritičen do celotne politike, kar v tej deželi očitno ni dopustno./…/ Menim, da gre za očitno pristranskost novinarke /… / in nekorekten obračun s sodelavci na RTV. Gospo Pirc bi kazalo opozoriti, da dela na javnem servisu, kjer bi morala izkazovati večjo mero objektivnosti, nepristranskosti in tolerance. /…/« (B. O.)

»Včeraj sem slučajno poslušal Petkovo centrifugo, ki se je zaključila s tem, da je bilo povedano, kako sta bila dva komentatorja povabljena v oddajo Odmevi na RTV. To je bilo označeno z besedo SRAMOTNO.
Ker ne vem, da bi bila ta dva komentatorja zaradi bilo česa sramotna, je takšna izjava z vaše strani najmanj sramotna. Gre za razgledana človeka, eden je urednik svojega portala, kjer z veseljem plačujemo naročnino. Prostovoljno, za razliko od RTV, ki jo plačujemo prisilno. Ne vem, da bi kadarkoli kje grdo govorila, tako kot vi na radiu. /…/« (V. G.)

Odgovoril je urednik Dnevno-aktualnega programa Vala 202 Luka Hvalc:

»Oddaja Petkova centrifuga je komentiran pregled tedna, gre za analizo in pregled dogajanja, ki vsebuje tudi mnenje avtorja, ki ga žanr komentarja dopušča. Avtorica Centrifuge 11. 11. 2022 je izjemno izkušena novinarka in urednica, ki že dolga leta raziskovalno-novinarsko spremlja dogajanje v medijskem svetu. Na podlagi pridobljenih informacij in dejstev se je komentatorsko-kritično odzvala na nekompetentnost povabljenih sogovornikov v nekoč elitno televizijsko oddajo.
Avtorica je pri komentiranju po mnenju uredništva upoštevala ustrezne novinarske standarde, na Radiu Slovenija smo to počeli v preteklosti, tako delamo v sedanjosti in bomo tudi v prihodnosti.«

Kritika pristranskemu navijanju za referendum

Poslušalka H. O. je bila kritična do vsebine v dopoldanskem pasu Vala 202, 25. novembra:

»Danes dopoldne, 25. 11 .2022, na Valu 202 spiker ves čas razlaga probleme zaposlenih na RTV-ju in nato pristransko navija za nedeljski referendum. Kam smo prišli?! Zanima me, ali lahko vsak za svoje zaposlitvene probleme uporabi RTV medij?«

MMC

I. NOVINARSKE VSEBINE

»Bombastičen članek z zavajajočo fotografijo«

Bralec **G. R.** je v odzivu napisal, da je članek o razbitju neonacistov, povezanih z Azov, objavljen na rtvslo.si, »bombastičen z zavajajočo fotografijo«:

> »Danes je bil na mmc objavljen članek o razbitju neonacistov, povezanih z Azov (op. a.: https://www.rtvslo.si/svet/evropa/v-italiji-razbili-domnevno-neonacisticno-skupino-s-stiki-z-azovom/647439). Zanima me:
> - kje je avtor članka dobil te informacije?
> - kako, da noben od velikih svetovnih medijev o tem ne poroča (tega ni na BBC, CNN, Guardian ...), niti italijanski mediji ne? Uspel sem dobiti le članek "Four neo nazis arrested by anti terror cops" na ANSA
> - v članku ni zapisa, da naj bi imeli neonacisti stike z Azov. Bombastičen članek z zavajajočo fotografijo tako vidim kot propagando, ki ji v javnem mediju ne bi smelo biti mesta.«

Varuhinja je odgovorila:

> »Brez vaših osebnih podatkov sem vaš dopis posredovala uredništvu MMC, od koder je urednica **Aleksandra K. Kovač** odgovorila:
>
> > »Novica je povzeta po STA
> > https://www.sta.si/3105431/v-italiji-razbili-domnevno-neonacisticno-skupino?q=azov
> > Kot vir navajajo avstrijsko tiskovno agencijo APA.«
>
> Tudi sama sem to preverila v sistemu Slovenske tiskovne agencije, kjer je prispevek skoraj v celoti enak, na koncu pa kot vir navedena avstrijska agencija APA.«

Neprimerna fotografija ob članku

Bralec **P. P.** se je odzval na fotografijo, objavljeno ob članku na rtvslo.si:

> »Ker so fotografije ob člankih pogosto namenjene manipulaciji, pripenjam povezavo na članek, kjer je fotografija v sramoto fotografu, če res ni zmogel fotografirati bolje, ali pa se je nekdo odločil za fotografijo, ki osebo kaže namerno spačeno. Sami presodite, ali fotografija pomaga k profesionalnemu neodvisnemu informiranju vaše hiše. Kakšen dobronameren opomin avtorju članka ali uredniku ne bi bil odveč.

https://www.rtvslo.si/slovenija/koalicija-za-otroke-gre-vlozila-pritozbo-na-prepoved-razpisa-referenduma-o-druzinskem-zakoniku/647014.«(**P. P.**)

Foto: Bobo

Odgovor **varuhinje z MNENJEM**:

»Vašo pripombo sem brez vaših osebnih podatkov posredovala uredništvu MMC, od koder je v. d. odgovornega urednika **Igor Pirkovič** odgovoril:

> »Spoštovani, fotografija ni primerna. Organizatorko shoda kaže v trenutku čudne grimase. Tudi fotografije namreč komentirajo. Upam, da v prihodnje takih zdrsov ne bo. Tu je nabor fotografij istega ponudnika in istega dogodka.
> https://media.bobo.si/index.php?language_count=0&module=search&pId=100&media_type%5B%5D=RM&media_type%5B%5D=RF&keyword=zevnik&cat_id=0&m_type%5B%5D=3&m_type%5B%5D=1&m_type%5B%5D=4&m_type%5B%5D=2&imageField.x=10&imageField.y=6
> Pošiljam še Aleksandri Kerin Kovač, da se s tem seznani.«

Iz seznama fotografij foto agencije Bobo z istega dogodka ugotavljam, da je imelo uredništvo MMC oziroma avtorica prispevka ta dan s tega dogodka na voljo več primernih fotografij. Fotografija, nad katero se pritožujete, glede na objavljeno vsebino vsekakor ni primerna. Zato **menim, da gre v tem primeru za kršitev točke 9.8 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, v primeru namerne izbire takšne fotografije celo za hujšo kršitev**.
Točka 9.8, ki se nanaša na oblikovanje slikovnih sporočil in se osredotoča na televizijske posnetke, smiselno pa se lahko uporablja tudi za fotografije, namreč med drugim pravi: »*Slika oziroma posnetki za informativne programe ali poročevalske zvrsti ponazarjajo objektiven potek dogajanja. To naj gledalcu omogoči, da dobi resnično in celovito predstavo o tem, kaj se je dejansko dogajalo in zgodilo. /.../*
Tudi z vizualnimi sredstvi so mogoče nehotene ali premišljene potvorbe in celo zlorabe slikovnih ponazoritev dogodkov, okoliščin dogajanja ali osebnosti. To omogočajo predvsem izbira slikovnih izrezov (snemalčevo kadriranje), montaža posnetkov in

vsebinska sprememba dogodka s tehničnim preoblikovanjem. S temi postopki je mogoče realnost in avtentičnost popolnoma prirediti, deformirati, skriviti, in tako gledalcu vsiliti praviloma enopomenske predstave.«

V točki 9.8.1, podtočka b, pa piše: *»Psihološko učinkoviti in vsebinsko različno pomenljivi so tudi bližnji posnetki ali veliki plani portretirancev. Pri informativnih zvrsteh taki posnetki niso vselej primerni, če pretirano poudarjajo fiziognomijo osebnosti in njene reakcije, ki nimajo funkcionalne in vsebinske povezave s portretirancem.««*

Kdo ima prav: pogozdovanje ali umetna obnova gozda?

Bralec **B. M.** se je odzval na članek o pogozdovanju, objavljen na rtvslo.si:

»https://www.rtvslo.si/okolje/zacelo-se-je-pogozdovanje-v-pozaru-na-krasu-unicenih-obmocij/648707

Ni se začelo pogozdovanje, začela se je umetna obnova gozda. To ni eno in isto. Pogozdovanje je sadnja gozdnega drevja na kmetijskih površinah z namenom spremembe le teh v gozd.«

Odgovor **varuhinje**:

»Hvala za komentar. Iz **uredništva MMC** so pojasnili:

»Takole pravi SSKJ 2

pogozdováti-újem nedov. (á û)

s sejanjem ali sajenjem gozdnega drevja delati, da na določeni površini začne rasti gozd: pogozdovati goličave; pogozdovati z iglavci.«

Tudi sama iz dosedanje uporabe besede pogozdovati menim, da se uporablja za vsakršno sajenje gozdnega drevja, ne glede na namen površine. V preteklosti so, zlasti na Krasu, res pogozdovali površine, ki prej niso bile gozdne, vendar tudi ne kmetijske. Večinoma je šlo za pust, nerodoviten svet, ki so ga v najboljšem primeru uporabljali za pašo. V zadnjih desetletjih pa se pogozdovanje najpogosteje izvaja na gozdnih površinah, na katerih je gozdno drevje uničil požar, žledolom, vetrolom, podlubniki ali druga naravna ujma. To, kar vi opisujete, pa se praviloma imenuje sprememba namembnosti zemljišča in ni nujno povezana s pogozdovanjem. Namembnost prej kmetijskega zemljišča v gozd lahko pristojni državni organi izvedejo tudi v primerih, ko se prej kmetijska površina po naravni poti zaraste z gozdnim drevjem in s spremembo namembnosti samo zapišejo dejansko stanje.«

Bralec se je odzval:

> »Preberite si še 81. člen Zakona o gozdovih, pa boste videli kdo ima prav … http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO270«

Varuhinja je odgovorila:

> »Hvala za poslano in za zanimive dileme. Res je, kot ste opozorili, da v Zakonu o gozdovih v 81. členu, ki predpisuje globe, piše:
>
> > »(1) kdor v gozdu pogozduje negozdna zemljišča, ki z gozdnogospodarskim načrtom niso predvidena za pogozditev (četrti odstavek 18. člena);«
> >
> > Ta člen se navezuje na 18. člen Zakona o gozdovih, ki določa:
> >
> > »(4) Negozdna zemljišča v gozdu je prepovedano pogozdovati, razen če je to predvideno v gozdnogospodarskem načrtu.«
>
> Tudi ta dva člena dodatno utemeljujeta razlago, da poteka pogozdovanje na gozdnih zemljiščih in ne na kmetijskih zemljiščih, saj pogozdovanje negozdnih zemljišč zakon celo prepoveduje, razen izjemoma.«

Bralec se je ponovno odzval:

> »Zakaj potem Zavod za gozdove Slovenije ne poroča o pogozdovanju, ampak o obnovi gozda? Zato, ker ne gre za eno in isto, najbrž, kajne? http://www.zgs.si/aktualno/sporocila_za_javnost/news_article/prostovoljci_iz_vse_slovenije_sadili_na_cerju_904/index.html«

Varuhinja se je bralcu zahvalila za dodatno pojasnilo in odgovorila, da bo o tem opravila razpravo z uredništvom MMC-ja in jezikovnimi svetovalci na RTV Slovenija, po potrebi tudi s strokovnjaki za gozdarsko terminologijo.

Napaka v kazalu na teletekstu

Bralec **G. H.** je opozoril na napako v kazalu teleteksta:

> »Na ttx 500 ste zamešali strani ttx 570 in ttx 571.«

Varuhinja je odgovorila:

> »Kazalo res napoveduje rezultate ženskega slaloma na str. 570 in moškega na 571, dejansko je ravno obratno. Na to sem tudi sama opozorila uredništvo MMC-ja.«

Uredništvo MMC je napako, na katero je opozoril bralec, popravilo.

VII. UPORABNIŠKE VSEBINE

Kdo lahko nastopi v spletni klepetalnici o referendumu

Uporabnik RTV-vsebin D. V. je v odzivu vprašal, zakaj je državljanom onemogočeno sodelovanje v MMC-jevi klepetalnici v okviru referenduma o uveljavitvi zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o RTV Slovenija:

> »Zakaj ne omogočite državljankam in državljanom Republike Slovenije, da sodelujemo v spletni klepetalnici, da povemo, kaj mislimo o javni RTVS in predlaganih spremembah zakonodaje. Po Ustavi Republike Slovenije je v naši državi na »oblasti« ljudstvo. Kako to, da smo državljanke in državljani, ki ne stanujemo v Ljubljani (več kot 90 %) brutalno diskriminirani, se nam ne omogoča, da sodelujemo na javnih razpravah ob predlogu sprememb zakonodaje o RTV Slovenija? Kako to, da v MMC-jevi klepetalnici smejo sodelovati predstavniki političnih strank, nam večini pa je onemogočeno? Kako to, da je nekemu Inštitutu 8. marec vsak na RTVS in MMC-ju omogočeno javno izražanje mnenj in politične agitacije, večini državljank in državljanov Republike Slovenije pa je to onemogočeno?«

Varuhinja je vprašanje posredovala uredništvu MMC, od koder je odgovorila dnevna urednica Aleksandra K. Kovač:

> »V MMC-ju v okviru pokrivanja referendumske kampanje organiziramo spletne klepete z uradno prijavljenimi organizatorji referendumskih kampanj. Spletni klepet je interaktivna aplikacija, v kateri sodelujejo uporabniki MMC-ja. Prav oni so tisti, ki organizatorjem zastavljajo vprašanja, ki so povezana z referendumi.«

Varuhinja je odgovoru dodala:

> »Iz odgovora je razvidno, da v klepetalnici nastopajo tisti, ki so uradno prijavljeni organizatorji referendumske kampanje. Na rtvslo.si je objavljen tudi seznam njihovega sodelovanja: https://www.rtvslo.si/slovenija/referendumi-2022/referendum-o-rtv-ju/spletni-klepeti-kaksen-naj-bo-javni-rtv/646264.
> Podobno velja tudi za TV in Radio Slovenija. Kot je znano, se je za referendum o RTV Slovenija prijavilo 27 organizatorjev referendumske kampanje, od tega 7 političnih strank in 20 posameznikov, društev, gibanj …
> Lahko pa, kot je odgovorila dnevna urednica, občani sodelujejo v spletni klepetalnici z vprašanji o referendumu.«

VIII. STORITVE

"Dodatno" zaračunavanje ogleda vsebin iz lastne produkcije

Gledalec in uporabnik RTV-vsebin **M. D.** je na varuhinjo naslovil vprašanje glede dodatnega zaračunavanja ogleda vsebin s strani ZKP:

> »Prosim za pojasnilo, s kakšno utemeljitvijo RTV svojim naročnikom DODATNO zaračunava ogled vsebin (npr. dokumentarec o Kocbeku) iz lastne produkcije, ki jo financiramo vsi naročniki?«

Varuhinja je odgovorila:

> »Vse, kar RTV Slovenija v celoti ustvari sama, je brezplačno na voljo. Brezplačno so določeno obdobje na voljo tudi druge vsebine. Posredujem pojasnilo **Mojce Menart**, vodje Založbe kakovostnih programov, o tem, za kaj in zakaj je za določene vsebine potrebno plačilo:
>
> > »Filmi, ki si jih je možno sposoditi v Filmoteki, knjižnici slovenskih filmov za določeno nadomestilo, niso lastna produkcija RTV Slovenija, ki bi bila 100 % financirana iz RTV-prispevka, ampak so koprodukcije s slovenskimi, marsikdaj tudi s tujimi neodvisnimi koproducenti, zato RTV Slovenija zanje nima vseh in neomejenih pravic. Neodvisni koproducenti morajo za produkcijo teh filmov velik del sredstev pridobiti drugje. Praviloma ima RTV Slovenija pravice pri teh filmih za TV predvajanje za določeno obdobje ter kratko neodplačno dostopnost (t. i. »Catch up« pravice od 7 do največ 30 dni neposredno po TV predvajanju) na spletnem portalu, ostale pravice pa pripadajo koproducentom. Izven omenjenega obsega si RTV Slovenija za vključitev v Filmoteko pravice lahko zagotovi le s posebnimi dodatnimi licenčnimi pogodbami, ki predvidevajo določeno fiksno finančno nadomestilo in večinski delež prihodkov od izposoje.
> > Neodvisni producenti nato s prihodki od npr. kino predvajanj, licenčnin za izposojo v različnih knjižnicah, licenčnin drugih komercialnih medijev in portalov, ki jim film lahko ponudijo po določenem obdobju od premiere na TVS, poravnavajo avtorske pravice na svojih AV delih.«
>
> Dodajam še pojasnilo vodje MMC RTV Slovenija **Anžeta Ančimerja**:
>
> > »Kolegi iz Multimedijskega centra in Založbe kakovostnih programov smo združili moči in naredili tehnično platformo, ki omogoča, da si gledalci lahko izposodijo filme slovenskih distributerjev in si jih ogledajo prek portala RTV 365. Pri tem je pomagalo tudi Ministrstvo za kulturo, ki je finančno podprlo naš projekt.

Vsebine, ki so na voljo brez plačila in si jih gledalci lahko ogledajo brezplačno, navadno ponudimo v obliki videa na zahtevo v t. i. »Catch up-u« po predvajanju na televiziji. Te dolžine dostopnih video vsebin variirajo od enega tedna do enega meseca oziroma različno od vsake oddaje in vsebine.«

Nikakor torej ne gre za dodatno zaračunavanje vsebin, ki so bile ustvarjene iz prihodkov RTV-prispevka, temveč za vsebine drugih izvajalcev, ki so zgolj dostopne prek portala RTV 365.«

»Zakaj v arhivu RTV 365 ni naloženih zadnjih oddaj Tarča?«

Gledalka **A. V.** je opazila, da v arhivu RTV 365 ni zadnjih oddaj Tarča, zato se je obrnila na varuhinjo:

»Želela sem si pogledati oddaje za nazaj in zasledila, da v arhivu ni naloženih zadnjih oddaj Tarča. Vedno je bilo vse redno naloženo. Redno plačujem RTV-prispevek in imam pravico do dostopa arhiva in njegovega rednega updata. Prosim za ukrepanje.«

Strokovna sodelavka varuhinje je odgovorila:

»Posredujemo pojasnilo glede oddaje Tarča: zadnja Tarča, ki si jo lahko ogledate v arhivu RTV 365 je z dne 27. 10. – Tarča: Volilna jesen. Oktobra so v dveh terminih oddaje Tarča potekala soočenja predsedniških kandidatov (13. 10. in 20. 10.), prav tako v dveh novembrskih terminih (3. 11. in 10. 11.). Preostala dva četrtkova večerna termina v novembru (17. 11. in 24. 11.) pa sta bili na sporedu referendumski oddaji o Zakonu o RTV Slovenija in Zakonu o vladi. Danes bo Tarča ponovno na sporedu ob 20. uri na TV SLO 1.«

RTV 365: Kako najlažje poiskati želeno vsebino

Gledalec in uporabnik RTV-vsebin **E. K.** je v odzivu napisal, da je (skoraj) nemogoče najti posnetek soočenja predsedniških kandidatov z dne 10. 11. 2022 v arhivu RTV 365:

»Dne 11. 11. 2022 sem poizkušal na iskalniku video vsebin RTV 365 pogledati posnetek soočenja kandidatov za predsednika/co Republike Slovenije in je bilo nemogoče najti posnetek. Mislim, da je ali namerno umaknjen ali pa so mu dodane napačne ključne besede … niti soočenje niti kandidata niti tarča; nič od teh besed ne ponudi posnetka ... To sem iskal 11. 11. ob 17. uri Ker iskalnik ne ponuja iskanja po sporedu, je najti to vsebino nemogoče.«

Varuhinja je odgovorila:

> »Res je zelo težko najti to vsebino, tudi sama sem imela nekaj težav in sem jo našla po kar nekaj ovinkih. Soočenje kandidatke in kandidata na predsedniških volitvah 10. 11. je dostopno na https://www.rtvslo.si/rtv365/arhiv/174912804?s=tv.
> Bom sporočila tudi na rtvslo.si, da bo oddaja lažje dostopna vsem.«

Dodala je še pojasnilo vodje MMC-ja **Anžeta Ančimerja**, kako na rtvslo.si najti oddajo s pomočjo iskalnika:

> »V iskalniku na spletni strani www.rtvslo.si gledalec mora, ko poišče ključno besedo »soočenje«, izbrati video vsebine -> sem označil z rdečo črto.

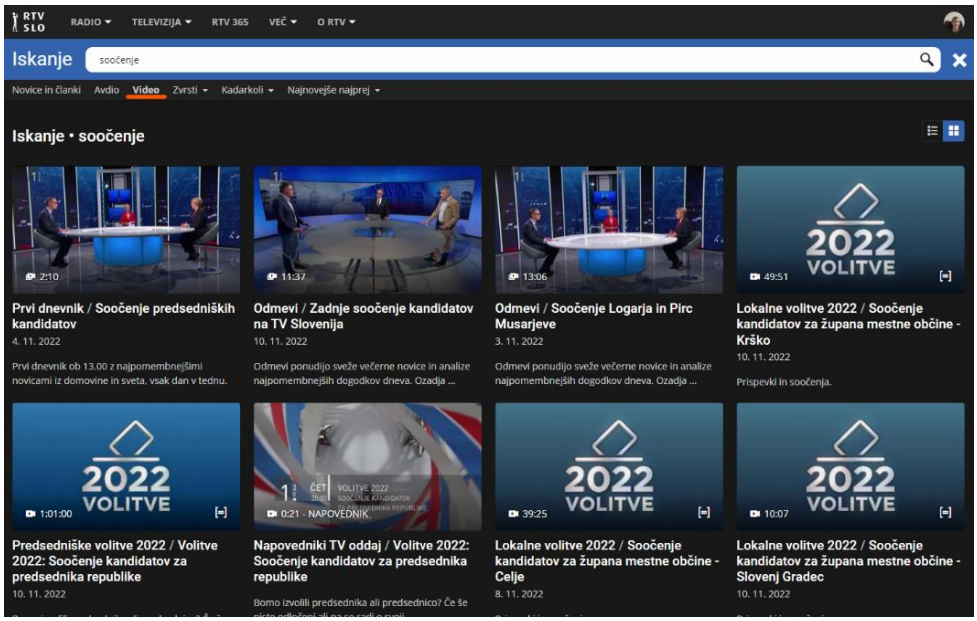

> Najprej mora torej iz nabora možnosti izbrati video vsebine in šele nato vpisati ime oddaje.«

Težave z ogledom informativnih vsebin TV Slovenija

Uporabnik in gledalec **M. V.** je v odzivu napisal, da ima že več tednov težave z ogledom informativnih oddaj na rtvslo.si. Kot je povedal, se namesto oddaje (kot primer je navedel Dnevnik, ki naj bi bil na voljo po večkratnem klikanju šele po osmi ali deveti uri) na zaslonu pojavi opravičilo – »posnetek trenutno ni na voljo.

Po posredovanju **strokovne sodelavke varuhinje** so v MMC s pomočjo tehnične ekipe težavo odpravili.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Jezikovne dileme v oddaji Narodni park Kiskunság

Gledalec **P. S.** je v odzivu opozoril na nekatere jezikovne dileme v oddaji Narodni park Kinskunság, predvajani v okviru oddaje Alpe-Donava-Jadran 29. 11. 2022 ob 17.20 na TV SLO 1:

> »V pravkar končani oddaji Narodni park Kinskunsag: »Ptica se je odselila tja, kjer je bil njen partner«. Zaboga, ali moramo tudi v žlahtne naravoslovne oddaje vnašati to proslulo govorico ? Odselila se je tja, kjer je bil njen drug (družica).
> In še v isti oddaji: »Zamenjali so nadzemne elektrovode za podzemne …« Kje je tu skrb za pravilno slovenščino ? (»Zamenjali so jih s podzemnimi«)
> Ob istem času ob pravkar končani nogometni tekmi svetovnega prvenstva Nizozemska - Katar : »Obračun se je končal« … Izraz obračun je računovodska kategorija ali pa pomeni spopad dveh tolp, nasprotnikov, ki imajo med sabo neporavnane račune. Ali mora tudi RTV vnašati to govorico /…/ športnih komentatorjev ? V istem športnem prenosu: »Gol je dosegel kdo drug kot tapata …« Narobe: »Kdo drug kot tapata gola ne bi dosegel«.«

Odgovor **varuhinje**:

> »Glede uporabe besede partner pri pticah in besed »zamenjati za« v oddaji Narodni park Kiskunság vam najprej pošiljam odgovor lektorice oddaje **Vesne Vrabič**, ki ga je posredovala urednica Uredništva izobraževalnih oddaj **Katja Stamboldžioski**:
>
> > »1. Beseda partner je pravopisno povsem ustrezna. Gledalec namesto nje predlaga besedo drug, ki pa ima oznako starinsko za prijatelj, tovariš, družabnik in oznako poudarjalno v rabi zakonski drug za moža.
> > 2. Zamenjali so nadzemne elektrovode za podzemne.
> > Prilagam kar izpis iz pravopisa:
> > zaménjati tudi zamenjáti -am in zaménjati -am dov. zaménjanje; drugo gl. menjati (ẹ/á ẹ; ẹ) *koga/kaj* ~ denar v banki; ~ igralca med tekmo; ~ poklic; poud. Tišino je zamenjal hrup |tišini je sledil|; *zamenjati kaj v kaj* ~ tolarje v devize; *zamenjati koga/kaj za koga/kaj* ~ obleko za hrano; knj. pog. ~ dan za noč |spati podnevi in biti buden ponoči|; ~ soseda za vlomilca *zamenjati koga/kaj z/s kom/čim* ~ tujca z nekom drugim
> > Uporabljata se obe obliki, torej zamenjati kaj ZA kaj in zamenjati kaj S/Z čim. Tako kot lahko zamenjamo obleko za hrano, lahko zamenjamo tudi nadzemne elektrovode za podzemne.«

Glede drugega primera menim, da bi bilo v tem primeru primerneje uporabiti obliko »zamenjali so nadzemne vode s podzemnimi«, ker je v tem primeru nedvoumno, da so pticam nevarne nadzemne elektrovode nadomestili podzemni. Pri obliki »zamenjali so nadzemne elektrovode za podzemne« je manj jasno, kaj je bilo prej in kaj je sedaj.

O zadnjih dveh pripombah pa pošiljam pojasnilo Saše Grčman iz Službe za govorno izvedbo:

> »Konceptualna metafora, osnova vsega našega zaznavanja, naj bi se kazala v vseh oblikah opisovanja abstraktnih izkušenj s konkretnimi. Tako metafore predstavljajo pomembno sredstvo za ugotavljanje, na kakšen način ljudje dojemamo različne dogodke, reči in osebe okoli nas.
> Besedišče strokovnih področij (finance, gledališče, botanika, področje vojske …) lahko živi tudi na primer v športnem izrazoslovju. Takšne besede so lahko ekspresivne, vendar postajajo del besedišča drugega področja. Gospa Katja Petan je v svoji diplomski nalogi (http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Petan-Katja.PDF) dobro razčlenila nogometno igro in besedišče, frazeme, ki sicer zadevajo druge stroke, vendar zaradi pragmatičnosti, pestrosti jezika, dinamičnosti in zaradi dodatnih možnosti izražanja postajajo tudi del športnega izrazoslovja. Dodajamo primera metafor, kot jih je v diplomski nalogi razvrstila Katja Petan:
> nogomet je vojna (napad, branilci, prosti strel, je zelo napadalen, v konici napada, so streljali, Slovenija ima nekaj odličnih strelcev …), stran 52;
> nogomet je denarna ustanova (stati koga selektorski stolček, koliko stane igralec, zapraviti zmago, zapravljena priložnost, znižati vodstvo …), stran 61.
> V dnevnoinformativnih oddajah imajo prednost nevtralnejše besede (tekma, tekmovanje …), reporterji pa poleg teh uporabljajo tudi zaznamovane, čustveno obarvane (dvoboj, srečanje, obračun, spopad …). Pogosto zaradi različnih okoliščin izberejo tisto, ki je morda po njihovi presoji ustreznejša, ki ustvarja občutek pomembnosti dogodka, glede na tekmeca tudi v duhu napetosti, izenačenosti, morda zaradi neporavnanih računov (!) med kluboma, reprezentancama s prejšnjih prvenstev, morda zaradi uvrstitve reprezentanc ali klubov na lestvici.
> Športni prenos je najzahtevnejša oblika izražanja in medijskega nastopanja. Besedilo ni vnaprej pripravljeno in se spreminja skupaj z reporterji, družbo in okoljem, v katerem živimo. Športni novinarji na RTV Slovenija se tako od svojih kolegov razlikujejo po vsakodnevnem učenju in krmarjenju med pestrostjo izrazoslovja in ustreznostjo. Ob ponavljajočih se dogodkih je tako zaželeno iskanje sopomenk oziroma metafor.
> Glede pripombe
>
> > »V istem športnem prenosu : Gol je dosegel kdo drug kot tapata...
> > Narobe : Kdo drug kot tapata gola ne bi dosegel.«

pa menimo, da takšna raba ni neustrezna: »Zveza **kdo drug kot** se je v sodobni slovenščini namreč uveljavila kot poudarjalna členkovna zveza (*ravno Dončič in noben drugi igralec je spet dosegel koš*), najverjetneje pod vplivom angleščine (*who other than*). Da gre za novejšo rabo, kaže dejstvo, da SSKJ2 zveze še ne navaja, v korpusu Gigafida pa je samo za imenovalniško obliko več kot tisoč zadetkov, zlasti iz medijskih besedil.« Podrobneje pa v odgovoru Jezikovne svetovalnice: https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/5416/kdo-drugi-kot.«

Upam, da so vam jezikovni svetovalci na RTV razložili jezikovne dileme, ki spremljajo novinarsko in uredniško delo. Vsekakor se vam za vse vaše pripombe lepo zahvaljujem, saj kažejo, da ima RTV Slovenija zelo pozorne gledalce, ki jim je pravilna in lepa slovenščina zelo pomembna. Dileme, na katere ste opozorili, kažejo tudi, kako podrobne odtenke imajo posamezni izrazi in besedne zveze, pa tudi, kako živa tvorba je jezik in kako se prilagaja posameznim govornim situacijam ter namenu rabe. RTV Slovenija je pomembna ustanova tudi za razvoj jezika prav zato, ker se mora hitro prilagajati na številne novosti, ki se najhitreje uveljavljajo ravno v medijih.«

Gledalec se je na odgovor varuhinje odzval:

»Z večino mnenj, ki ste jih navedli, se bolj ali manj (da ne uporabim sintagme do neke mere) strinjam.
Pri ugovoru besedne zveze »kdo drug kot« pa vztrajam. Ta besedna zveza v zgoraj omenjenem kontekstu je v slovenščini nelogična in za lase privlečena. Da se je uveljavila, opažam tudi sam. Zakaj? Ker je nismo preganjali. Mimogrede, sam menim, da je prej prišla iz srbohrvaške športne (ali pa nešportne) govorice (ko drugi nego) kot iz angleške.«

Oglas za Trentino: dopustna in primerna raba angleščine

Gledalka **Š. P.** se je ''pritožila'' nad oglasom za Trentino v angleškem jeziku:

»Menim, da na nacionalno tv ne sodijo reklame v angleškem jeziku, le s podnapisi v slovenščini (reklama Welcome to Trentino).«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM**:

»Najlepša hvala za vaš odziv in za pozornost, ki jo izkazujete rabi slovenščine na TV Slovenija. Za pojasnilo na vaš odziv sem se obrnila na **Službo za trženje TV-programov in oddaj**, kjer so odgovorili:

»Ker gre za oglaševanje tujih pravnih oseb, so dopustni oglasi v tujem jeziku s slovenskimi podnapisi.

Zakon o javni rabi slovenščine (ZJRS) v svojem 23. členu, ki se nanaša na oglaševanje, določa:

23. člen
(oglaševanje)

(1) Javno oglaševanje izdelkov in storitev, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja javnosti so skladno s področnim zakonom v slovenščini oziroma v potrošniku na območju Republike Slovenije zlahka razumljivem jeziku. Kadarkoli se slovenščina pojavlja skupaj s tujim jezikom, ker gre za oglaševanje, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja, ki je namenjeno tudi tujcem, različica v slovenščini ne sme biti manj poudarjena.

(2) Spletno predstavljanje in oglaševanje slovenskih pravnih oseb in fizičnih oseb z registrirano dejavnostjo mora biti v slovenščini, dodatno pa lahko tudi v tujih jezikih.

(3) V novinarskih, oglaševalskih in poslovnih besedilih, ki omenjajo kraje in druge zemljepisne danosti z območij sosednjih držav, kjer avtohtono prebiva slovenska narodna manjšina, je obvezna slovenska ali dvojezična raba krajevnih in drugih zemljepisnih lastnih imen.«

Menim, da so v Službi za trženje TV programov in oddaj primerno pojasnili, da je raba angleščine dopustna in primerna. Z utemeljitvijo verjetno ne boste zadovoljni, saj je angleščina v oglasu res močno poudarjena. Tudi sama sem, ko sem videla oglas, dvignila obrvi. Najprej sem pomislila na naše sosede Italijane in se vprašala, čemu so pripravili oglas za tujo javnost v angleškem jeziku. Ne samo zato, ker so Italijani kar ponosni na svoj jezik in se tudi ne učijo prav radi tujih jezikov, temveč tudi zato, ker je prav v turizmu del privlačnosti in identitete določenega območja tudi jezik. A tako so se pač odločili, tak oglas so namenili tuji javnosti. Sinhronizacija oglasa bi pomenila tudi poseg v oglas, saj gre za jezikovno zelo poudarjeno vabilo, ki so ga oglaševalci namenoma oblikovali v angleškem jeziku. »Izvirni greh« so torej naredili že ustvarjalci oglasa, **TV Slovenija je s podnapisi v slovenščini uskladila oglas s slovensko zakonodajo in ga naredila razumljivega vsem gledalkam in gledalcem**.«

»Zakaj se na RTV SLO odločate za napačno rabo ženskega priimka v neimenovalniških sklonih?«

Gledalec **K. P.** se je odzval na stavek, zapisan v članku na rtvslo.si, ki se nanaša na sklanjatev ženskega priimka:

Včeraj sem v novinarskem prispevku na vaši strani zasledil naslednji stavek:

> "Pirc Musar je čestital tudi premier Robert Golob." (https://www.rtvslo.si/slovenija/predsedniske-volitve-2022/slovenija-ima-prvo-predsednico-drzave/647184). Na POP TV-ju pa so pravilno zapisali: "Golob čestital Pirc Musarjevi."

Mi lahko pojasnite, zakaj se na RTV SLO odločate za napačno rabo ženskega priimka v neimenovalniških sklonih? Zgornji primer ni edini, gre za stalno prakso.
Glede podobnega vprašanja je slovenska strokovnjakinja Helena Dobrovoljc letos med drugim zapisala:
"... jezikovni uporabniki [...] se morajo zavedati, da uvajajo nove prakse in da morajo biti pripravljeni na različne družbene odzive, tudi nestrinjanja. Zato morajo svoje slovnične izbire primerno argumentirati z vidika slovnice, sloga in pomena (razumljivosti)."
Prosil bi vas, da mi argumentirate (vi ali odgovorni na RTV SLO) takšno slovnično izbiro, da bo mogoča javna diskusija o tem vprašanju.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Na vašo konkretno pripombo je odgovoril vodja lektorjev na MMC-ju Marko Prša:

»Pri svojem delu – odpravljanju pravopisnih napak in slogovnih nedoslednosti, upoštevanju oblikoslovnih in skladenjskih značilnosti ter ustreznem sledenju besedotvornim zakonitostim – se ravnamo oziroma se poskušamo v največji mogoči meri opirati na normo oz. zakonitosti, ki nam jih podajajo normativni priročniki slovenskega knjižnega jezika, včasih pa tudi raba izzove kak premislek več o določeni jezikovni »dogmi«, ki to ni več. Ko gre za nedvoumne in dovolj ustaljene rešitve, ki imajo tudi v strokovni in splošni oziroma širši javnosti konsenz, po navadi velikih dilem ni, v takih primerih je naša temeljna naloga čimprejšnja odprava tovrstnih pomanjkljivosti.
Mnogokrat pa naletimo tudi na področne tematike, ki v rabi in splošnih debatah terjajo vedno znova nove premisleke in tudi sprotno družbenokritično odzivanje na spreminjajoče se okoliščine jezikovnega in metajezikovnega diskurza. In problematika sklanjanja pridevniških oblik priimkov, ko ti označujejo ženske, sodi v tovrstno diskusijo. Prvi razlog, zakaj smo se na MMC-ju odločili, da uporabljamo oblike, *kot je: Bratušek je poslala zakon v obravnavo (ko imamo v mislih Alenko Bratušek)*, je, da so tovrstni primeri slovnično sprejemljivi in jih noben novejši normativni priročnik ne prepoveduje oz. odsvetuje.
Drugi vidik, ki smo ga upoštevali, je, da si je s perspektive enakosti družbenih spolov smiselno prizadevati za ustrezno senzibilizacijo govorcev in govork ter promocijo oblik za naslavljanje žensk, ki niso (dodatno) spolno zaznamovane (doslednejša raba priimkov žensk v njihovi izvorni obliki). Kadar je mogoče iz konteksta z dovoljšnjo gotovostjo razbrati spol osebe, na katero se priimek nanaša, ni racionalne potrebe, da bi ženski priimek »svojinili«. Naloga tudi javnega servisa, kot je RTV Slovenija, je priporočati tista jezikovna sredstva, v katerih prepozna jezikovni in tudi družbeni konsenz, hkrati pa opisovati tudi nove jezikovne manire, ki dosežejo stopnjo ustaljenosti, četudi le v knjižnem jeziku manjših družbenih skupin.

Tretji vidik pa nekako že presega jezikovnega in obsega temeljno razumevanje in sprejemanje posameznih prvin in izraznih možnosti samih uporabnikov jezika. In v uredništvu smo tudi med novinarji zaznali občutljivost pri omenjenih oblikah, kar smo si drznili posplošiti tudi v malo širši del populacije, znotraj katerega določene svojilne oblike priimkov, ko ti označujejo ženske, ta del populacije čuti kot neenakopravnost oz. celo prisvajanje. In če lahko s tovrstno nevtralnostjo dodatno vzbudimo občutek večje enakopravnosti med spoloma v jeziku, potem so naši zadržki tu res minimalni. Se pa zavedamo, da s tem nase sprejmemo tudi tveganje za kako kritiko več ali morda celo nerazumevanje vas, bralcev, vendar verjamemo, da z ustreznimi in spoštljivimi pojasnili lahko skupaj orjemo ledino tudi pri prilagajanju in odzivanju jezika na sprotne družbene potrebe, ne da pri tem v temelje zamajemo jezikovni sistem. Hkrati pa tudi znanstvena zvrst jezika ponekod že dosledno uporablja tovrstne oblike, ker nas utrjuje v prepričanju, da gre še za kako stopnjo višje v kultiviranju medsebojne jezikovne komunikacije, čemur je sledilo tudi ministrstvo za delo v priporočenih smernicah pri tovrstni rabi jezika.«

Zapisanim podrobnim utemeljitvam vodje lektorjev dodajam, da kot varuhinja **podpiram napore RTV Slovenija za razvijanje slovenskega jezika, tudi pri prilagajanju družbenim spremembam in prispevanju jezika k večji enakopravnosti**. Vse to kaže, da gre za bogat, živ in prožen jezik, na katerega smo lahko ponosni. Obenem pa **opozarjam tudi na premišljeno uporabo posameznih jezikovnih sredstev in oblik glede na komunikacijsko situacijo**. Navedba »Pirc Musar je čestital tudi premier Robert Golob«, na katero opozarjate, bi lahko bila bralcem nerazumljiva in zato neprimerna ali celo napačna, če bi stala samostojno v naslovu ali na začetku sestavka. Ker pa je umeščena v sredino besedila, ko bralka ali bralec že izve, kdo je nova predsednica, je povsem razumljivo, kdo je komu čestital.
Zahvaljujem se vam za pozorno branje, ki spodbuja ustvarjalce in lektorje na RTV Slovenija k razmišljanju o rabi jezika.«

Tuji govorci: RTV Slovenija je dolžna imeti vse vsebine v slovenskem jeziku

Gledalka **L. Z.** je v odzivu izrazila nestrinjanje, ker komentarji in pogovori v tujem jeziku včasih niso prevedeni:

»Na TV SLO1 pogosto slišimo opravičila, ker komentarji in pogovori v tujem jeziku niso bili prevedeni (včasih se niti ne opravičijo). To je po mojem mnenju nedopustno, saj se tako oddaljujemo od pravice do spremljanja novic v maternem jeziku.
Upam, da to ne bo postala rutina in vas pozivam, da bdite nad temi kršitvami in reagirate.«

Varuhinja je odgovorila:

> »RTV Slovenija je dolžna imeti vse vsebine v slovenskem jeziku, pri tujih govorcih prevedene v slovenščino z govorom ali podnapisi. Včasih se zaradi tehničnih ali drugih razlogov zgodi, da kak prevod umanjka, a kot opažam, se to zgodi zelo redko. Ker kljub temu, da iz poklicne dolžnosti zelo veliko spremljam zlasti TV Slovenija, ne morem zaznati vseh morebitnih napak, vas vabim, da me na vsako konkretno napako (pogovori v tujem jeziku brez prevoda v slovenščino) na to opozorite. S konkretnimi navedbami namreč lahko ugotovimo razlog napake in tako zmanjšamo njihovo število v prihodnje.«

Izgovorjava voditeljice Dnevnika in kuharice v oddaji Šef doma

Gledalki sta se odzvali na izgovorjavo voditeljice Dnevnika in ljubiteljske kuharice v oddaji Šef doma.

Nerazločna izgovorjava voditeljice Dnevnika

> »Že nekaj časa opažam, da na TV Slovenija ne posvečate pozornosti izgovorjavi. To me zelo moti pri poslušanju Poročil in Dnevnika. Včeraj (22. 11. 2022) je vodila Dnevnik voditeljica Valentina Plaskan. Njena izgovorjava je dokaj nerazločna, govori prehitro. Je sicer izvrstna imitatorka in rada poslušam Radio GA - GA. Na TV Slovenija pogrešam nekdanje voditelje, ki so govorili razločno. To ni samo moje mnenje, ko se pogovarjam z znanci, se tudi oni pritožujejo, ker na TV nič več ne posvečate pozornosti izgovorjavi.« (**M. P.**)

Varuhinja se je gledalki zahvalila za mnenje in odgovorila:

> »TV Slovenija še vedno posveča precej pozornosti izgovorjavi, za voditelje redno izvaja tudi govorna usposabljanja. Je pa tega že nekaj let manj kot na Radiu Slovenija, zato bom na to opozorila tudi v pristojni komisiji in na Programskem svetu RTV Slovenija.«

Oddaja Šef doma: izgovorjava ljubiteljske kuharice

> »Slovenci imamo res precej kulinaričnih strokovnjakov, sposobnih ljudi, ki na TV znajo posredovati svoje znanje glede načina kuhanja, posredujejo inovativne recepte, itd. In kaj zdaj gledamo ? Petro, ki ne pozna niti osnov slovenskega jezika. Njena govorica je primerna za kakšno lokalno tv in lepo vas prosim, da na TV1 gledalcem, ki bi sicer spremljali to kuharsko oddajo, prizanesete s to obupno /.../, ki jo govori Petra. To je res tortura za vsakogar, ki ljubi slovenski jezik.
> Resnično menim, da mora TV1 skrbeti za svoj ugled, ne podcenjevati svojih gledalcev in nam prizanesti s tako izgovorjavo besed kot jo uporablja kuharica Petra v oddaji Kuhamo z Mašo in Petro.

Nisem zadovoljna, da vam to pišem, vendar je besedišče Petre za moja ušesa res prehudo!! Naučite jo izgovorjave, šele nato snemajte oddajo, v kateri bo govorila.« (T. G.)

Varuhinja je odgovorila:

»Podobno kritiko na jezik obeh kuharskih strokovnjakinj v oddaji Šef doma (vsak delavnik, 18.05, TV SLO 1) sem prejela že zgodaj jeseni in z njo seznanila v. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija. Takrat je odgovoril, da so se z obema ustvarjalkama pogovorili glede izboljšanja jezika. Dodal pa je, da bodo spremembe vidne šele čez čas, ker so bile nekatere oddaje posnete vnaprej in naj bi se zato izboljšava pri jeziku poznala šele čez čas.«

IX. OGLAŠEVANJE

»Božič ni v Mercatorju«

Gledalka D. B. se je odzvala na Mercatorjev "božični" oglas, ki jo, pravi, kot katoličanko žali:

»Poskušala sem najprej stopiti v stik z Mercatorjem in njihovimi sodelavci v reklamni službi, pa njihov kontaktni center tega ne omogoča, zato se obračam kar na vas, saj sem reklamo, ki me je res močno zmotila, pravzaprav užalila, že večkrat videla na RTV Slovenija. Gre za tisto reklamo, ko nek fant sredi bleščeče/novoletno okrašene scene nestrpno vpraša nekako takole: ”Pa kje je zdaj ta božič?” Pa se od nekje oglasi odgovor: “Božič je v Mercatorju.” Kot katoličanka nikakor ne morem sprejeti te popolnoma komercialno popačene podobe, ki jo reklama vsiljuje gledalcem.
Mimogrede, ko se že toliko govori o “enakosti” me prav zanima, kako bi odreagirali nekateri muslimanski verniki, če bi jim reklamo priredili tako, da bi se njihov prerok znašel v Mercatorju.
Razumem, da gre trgovinam predvsem za promet in dobiček, a je tudi pri tem treba biti dostojen in dobro premisliti, kje so meje sprejemljivega.
Prosim Vas za Vaše mnenje in morebiten umik oziroma predelavo reklame, ki se bo verjetno v tem času ponavljala v nedogled.«

Varuhinja se je gledalki zahvalila za vaše mnenje in ga brez njenih osebnih podatkov posredovala Službi za trženje TV programov in oddaj, kjer so odgovorili:

»V Službi za trženje lahko oglas zavrnemo le v primerih, ki so navedeni v točki 19.2 Poklicnih meril in načel novinarske etike (https://www.rtvslo.si/rtv/kdo-smo/zakoni-predpisi-in-dokumenti/pravilnik-o-poklicnih-standardih/475078#19). Menimo, da oglas ne izpolnjuje nobenega od navedenih kriterijev, zato ga težko zavrnemo.«

Obenem je gledalkino pripombo (prav tako brez njenih osebnih podatkov) posredovala tudi Službi za stike z javnostmi pri Mercatorju, saj ob pripravi oglasa morda niso niti pomislili, da bi z njim lahko užalili del občinstva.

Tanja Durin, ki v Mercatorju skrbi za korporativno komuniciranje, je na poslani odziv s strani varuhinje odpisala:

> »Spoštovani, hvala za korektno obvestilo.«

Odzvala se je tudi gledalka, ki z odgovorom ni bila zadovoljna:

> »Zahvaljujem se Vam za Vaš prijazen in dokaj hiter odgovor, ki pa me vsebinsko žal ni prepričal, saj omenjena reklama očitno krši Etična merila oglaševanja. Naj navedem le nekaj najbolj očitnih:
> -sporočila v oglasih morajo biti resnična (božiča v Mercatorju vsekakor ni možno kupiti);
> -reklamna sporočila ne smejo žaliti dobrega okusa in verskih in drugih čustev poslušalcev in gledalcev (dotični del reklame resnično žali moja čustva);
> -posebna skrb velja oglasnim sporočilom, namenjenim otrokom … saj ogroža njihovo vzgojo ... (božiča pač ni mogoče kupiti in otroke vzgajamo v smislu, da vsega ni moč kupiti);
> -vsebina oglasa je žaljiva za fizično osebo (pa čeprav sem v Sloveniji to le jaz);
> -božič vsekakor ni IZDELEK, ki bi ga bilo moč kupiti in je reklama v bistvu zavajajoča in je v tej obliki ne bi smeli objaviti.
> Vljudno Vas prosim, da te moje pripombe posredujete Službi za trženje programov RTV Slovenija.
> Tudi jaz Vam želim lep, miren božič in prepričana sem, da ga ne boste poiskali, še manj pa našli v Mercatorju, niti kje drugje, ampak v svojem srcu in duši.«

Varuhinja je gledalki na dodatno pripombo odgovorila:

> »Oglas, na katerega ste se pritožili, ni bil izdelan na RTV Slovenija. V kolikor ocenjujete, da krši določila Slovenskega oglaševalskega kodeksa, lahko vložite pritožbo na Oglaševalsko razsodišče. Posredujem povezavo z opisom postopka: https://www.soz.si/oglasevalsko_razsodisce/postopki/pritozba_oglasevalskemu_razsodiscu.«

X. TEHNIČNE ZADEVE

Na območju, kjer živim, ne morem spremljati vseh programov RTV Slovenija

Gledalka in poslušalka M. Š. je napisala, da živi na območju, kjer ne more spremljati vseh RTV-programov in vprašala varuhinjo o tem, kako bi lahko spremljala celotno ponudbo RTV Slovenija:

> »Sem Slovenka z obmejnega območja, živim neposredni bližini Slovenije, le par kilometrov od meje (blizu Reke). Na žalost ne morem spremljati vsega programa RTV Slovenija in prosim, če mi kot pripadnici Slovenske narodne skupnosti na Hrvaškem poveste možnosti za sprejem. Prosim tudi, če so kakšne olajšave za nas pri nakupu satelitske kartice.«

Varuhinja je odgovorila:

> »O tem, kje in na kakšen način je možno okrog Slovenije spremljati programe RTV Slovenija, je bilo precej govora na zadnji seji Komisije Programskega sveta za zamejce 20. oktobra v Kopru. Tam je vodja enote Oddajniki in zveze predstavil tehnične možnosti spremljanja programov RTV Slovenija v sosednjih državah. Te so zelo različne, odvisne od geografskih, tehničnih in drugih pogojev.
> Če želite izvedeti konkretne možnosti na konkretni lokaciji, bi se morali s konkretno lokacijo obrniti na oddelek Oddajniki in zveze. Kontakt z njimi: ozm@rtvslo.si ali pokličite brezplačno številko 080 28 68.
> Če imate kje možnost dostopa do spleta, lahko nekaj podatkov o možnih dostopih najdete na njihovi spletni strani https://www.rtvslo.si/oz.
> Kot varuhinja moram spoštovani vašo anonimnost, zato vaših osebnih podatkov ne smem poslati enoti oddajniki in zveze, razen če me za to izrecno prosite.«

XI. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

XII. VARUHINJA

Želja, naslovljena na varuhinjo

Varuhinja s strani gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov RTV-vsebin dobi zelo raznovrstne prošnje, med njimi tudi takšne:

> »Prosim, da mojo željo posredujete voditeljici soočenja ga. Eriki Žnidaršič, in sicer :
> Še vedno sem v dilemi, katerega od obeh kandidatov za PR obkrožiti, zato prosim za pomoč oziroma, da na zadnjem soočenju zahtevate od ga. N. P. Musar pojasnilo:
> - o izvoru premoženja in sodelovanju njenega moža z Darkom Horvatom,
> - o spornem računu, poslanem Rdečemu križu.

Če se bom odločil za kandidatko, želim, da je vse transparentno in pojasnjeno pred izvolitvijo. Najlepša hvala !« (I. Š.)

Varuhinja je gledalcu odgovorila:

»Kot varuhinja ne smem posegati v program, ki šele bo na sporedu, lahko pa svoj predlog pošljete sami na e-naslov soočenj: https://www.rtvslo.si/slovenija/predsedniske-volitve-2022/soocenja-na-rtv-slovenija/641721 ali na tarča@rtvslo.si.«

Demokracija enakih možnosti: Predlog sprememb Zakona o RTV Slovenija

Varuhinja je s strani Demokracije enakih možnosti prejela dopis, naslovljen na ministrico za kulturo in generalnega direktorja RTV Slovenija, v katerem pozivajo k odprtju javne razprave o predlogu Zakona o RTV Slovenija. Izpostavili so, da je pomembno, da se na nivoju statističnih regij mediji vključijo v javne razprave, ki zadevajo aktualne družbene teme in v to razpravo povabijo vsa civilna gibanja, ki se za to zanimajo, saj ljudje bolj spremljajo lokalne medije.

V predlogu Zakona o RTV Slovenija predlagajo spremembe, ki se nanašajo na Svet RTV Slovenija (vodenje in upravljanje ter nadzor), in sicer, da Svet RTV Slovenija sestavljajo po trije predstavniki deležnikov RTV Slovenija iz vsake slovenske pokrajine: Gorenjska, Štajerska, Prekmurje, Koroška, Dolenjska, Notranjska in Primorska, skupaj 21 članov. Poleg omenjenih predlagajo, da:
- enega člana imenuje madžarska narodna skupnost;
- enega člana imenuje italijanska narodna skupnost;
- tri člane izvolijo izmed sebe zaposleni v RTV Slovenija na neposrednih volitvah tako, da so zastopane informativna dejavnost, kulturno umetniška dejavnost in gospodarstvo in znanost.
Vsakega člana RTV Slovenija se lahko kadarkoli odpokliče, če tako odloči več kot polovica deležnikov v pokrajini na referendumu.
Poleg tega predlagajo zakonsko spremembo na način, da bi RTV Slovenija v času volilne kampanje namenila enak čas parlamentarnim in neparlamentarnim strankam.

XIII. SPLOŠNO

Se RTV Slovenija res financira izključno iz RTV-prispevka?

Gledalec K. Š. pa je v odzivu napisal, da ga po ogledu soočenj o zakonodajnem referendumu o noveli Zakona o Radioteleviziji Slovenija zanima, ali se RTV Slovenija res financira izključno iz RTV-prispevka:

»Spoštovana, malo sem zmeden glede reklam in RTV-prispevka. Na soočenjih slišim, da se RTV financira izključno iz RTV-prispevka državljanov. Medtem pa se med vsako oddajo objavljajo reklame, a nobena stran, ki so za ali pa proti, ne omenja reklam. Naročniki

objavljenih reklam verjetno plačajo objavo teh. In če je tako, kam je namenjen ta denar? Toliko, da se bom lažje odločil, kako bom glasoval na referendumu.«

Odgovor **strokovne sodelavke varuhinje**:

»Naj uvodoma pojasnimo, da je RTV Slovenija javni zavod, ki se financira iz več virov, in sicer iz RTV-prispevka, tržnih dejavnosti, sredstev državnega proračuna ter iz sponzoriranja in drugih virov, skladno z zakonom in statutom. RTV-prispevek je glavni vir prihodkov, vendar ne edini. Tak način financiranja RTV Slovenija je določil zakonodajalec. V letu 2021 je bilo ustvarjenih 131.915.046 evrov celotnih prihodkov, iz naslova RTV-prispevka 96.800.255 evrov, prihodki iz naslova oglaševanja pa v znesku 16.046.645 evrov. Sestava ustvarjenih prihodkov je razvidna iz slike, objavljene v Letnem poročilu RTV Slovenija za leto 2021 (str. 184) – posredujemo povezavo: https://img.rtvslo.si/_files/2022/09/09/39_424763950651932692_l-letno-porocilo-2021_24-2-2022-lektorirano.pdf.

RTV-prispevek je posebna oblika javne dajatve, predpisana z Zakonom o RTV Slovenija. Zavezanec za plačilo RTV-prispevka je vsak, ki ima oz. uporablja radijski ali televizijski sprejemnik oz. katero koli drugo napravo, ki omogoča sprejem radijskih/televizijskih programov na območju Republike Slovenije, kjer so zagotovljeni tehnični pogoji za sprejem vsaj enega programa RTV Slovenija. Z zbranimi sredstvi se financira delovanje celotnega javnega medijskega servisa, ki ne vključuje le 5 televizijskih programov (TV SLO 1, TV SLO 2, TV SLO 3, TV Koper-Capodistria, TV Maribor), temveč tudi osem radijskih programov, teletekst, novičarski spletni portal, digitalni spletni arhiv, dostopnost vsebin za gluhe in slepe, raznovrstne izvirne vsebine in programe, ki so javnega pomena (otroške, izobraževalne, kulturne, verske, za avtohtone narodnostne skupnosti itd.), glasbeno produkcijo s Simfoničnim orkestrom, digitaliziranje filmske dediščine, oskrbo prizemnega digitalnega omrežja, sofinanciranje neodvisne slovenske filmske produkcije itd.

Poleg prihodkov od RTV-prispevka veljavni Zakon o RTV Slovenija omogoča tudi prihodke od oglaševanja, ki Televiziji Slovenija omogočajo, da se v programih predvajajo vsebine, ki jih sicer zgolj iz RTV-prispevka ne bi bilo mogoče financirati. RTV Slovenija tako dobro desetino vseh sredstev za delovanje in produkcijo programih vsebin in storitev pridobiva s prodajo oglasnega prostora. Pravila oglaševanja v programih RTV Slovenija so opredeljena v Zakonu o medijih in Zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah. Nadzor nad upoštevanjem pravil izvaja Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS).

Oglasi morajo biti predvajani v skladu z zakonskimi omejitvami, ki so za javno radiotelevizijo strožje, kot za ostale izdajatelje televizijskih n radijskih programov. Kot ste zagotovo opazili, na Televiziji Slovenija z oglasi ni dovoljeno prekinjati državnih proslav in verskih obredov. Prav tako ne informativnih oddaj, oddaj z versko vsebino in

otroških oddaj, ki so krajše od 30 minut. Na TV Slovenija pa poleg tega z oglaševanjem ni dovoljeno prekinjati celovečernih in televizijskih filmov.
Varuhinja je v zadnjih mesecih prejela kar nekaj pripomb gledalk in gledalcev, da jih oglasi motijo, zato je ta problem izpostavila tudi Programskemu svetu RTV Slovenija ob pripravi Programsko-produkcijskega načrta za prihodnje leto. Med priporočili zanj je tako zapisala: »*Moteči oglasi: skoraj ni meseca brez pripomb gledalcev, da je preveč oglasov; motijo jih zlasti znotraj ene oddaje, veliko pritožb je na TV prodajo«. Na septembrski seji, na kateri je ta priporočila predstavila, je o tem še povedala: »Deloma na radio, še bolj na televizijo, se nanaša priporočilo za premislek o oglasnih oddajah oziroma TV prodaji. Pri televiziji je na oglase še eno priporočilo – oddaj z več gosti, kjer se razvije razprava, ne prekinjati z oglasnimi bloki*.«
Varuhinja ob tem dodaja: »*Konkretnega učinka mojih priporočil za zdaj žal še ni. Na vprašanje, ali in kako so to moje priporočilo upoštevali pri pripravi PPN za leto 2023, je generalni direktor RTV Slovenija na seji povedal, da je tudi sam zagovornik televizije brez oglasov, še zlasti brez TV prodaje, a da trenutno finančne razmere tega ne dopuščajo, ne da bi to pomenilo krčenje programov.*
Vsekakor upam, da bo v prihodnje država kot ustanoviteljica RTV Slovenija dala državljanom, stroki in odločevalcem priložnost za razmislek o tem, kako financirati RTV Slovenija in ali je to možno brez ali z manj oglasi.«
Upamo, da smo uspešno pojasnili nastale dileme in vas lepo pozdravljamo.«

Raven komunikacije in odnos do sodelavcev

Trije gledalci so se odzvali na besede predsednice generalnega vodstva stavkovnega odbora in predsednice Koordinacije novinarskih sindikatov:

»Protestiram, ker vodstvo javne RTVS ne odpusti /…/, ki je že večkrat dokazala, da sovraži drugače misleče kolege, 14. 11. pa jih je primerjala s psi, ki služijo gospodarju. Gre za nivo komunikacije in odnos do sodelavcev, ki ne sodi v nobeno delovno okolje, še najmanj pa na javno RTVS, ki naj bi Slovencem postavljala standarde nivoja profesionalne komunikacije, strpnosti in kulture obnašanja.« (K. E.)

»Sprašujem vas, ali se vam zdi korektno in dopustno, da nekateri novinarji RTV Slovenija svoje novinarske kolege in vodstvo TV poimenujejo »PSI«? Ali to prispeva k umirjanju razmer na vaši javni RTV hiši? Nestrpno in prostaško izjavo predsednice enega od novinarskih sindikatov je objavila tudi vaša televizija na informativnem programu in kaže pristranskost in nestrpnost nekaterih novinarjev, ki sicer pozivajo k strpnosti in objektivnosti (depolitizaciji). Takšnega javnega servisa si poslušalci in gledalci ne želimo.« (B. O.)

»Ne more 15 ali 30 novinarjev urejati zadeve v kolektivu z 2200 zaposlenih. To, kar se je in se še dogaja, je zloraba; mobing sodelavca nad sodelavcem, ker je povedal drugače,

kot si je on želel. To ne obstaja. A si predstavljate, recimo v Gorenju, da bi nekdo vstavil del v TV, ki tja ne paše? Zaposleni imajo svoje pravice, a tudi dolžnosti, in spoštovati morajo vsakega sodelavca. Kako lahko predsednica sindikata označi svoje sodelavce za pse? Vaši sodelavci bodo sesuli do konca ta RTV.« (P. G.)

Priponka "38"

Dva gledalca sta izrazila nestrinjanje, ker sta na TV zaslonih opazila, da nekateri voditelji na TV Slovenija nosijo priponko z oznako "38":

> »Zanima me, kaj promovira Saša Krajnc z znakom na zavihku suknjiča v Dnevniku na TVS 31. 10. in 1. 11.? Je to nova oblika trženja na TVS, podobno kot znak pri uri, pred pričetkom Dnevnika? Meni je taka oblika promocije na nacionalni TVS moteča oziroma neprimerna.« (K. E.)

> »Moti me, da voditelj TV Dnevnika nosi značko "38", za kar sem po videnem ugotovil, da gre za akcijo Inštituta 8. marec, torej nosi aktivistično značko. Menim, da je to skrajno neprimerno za strokovno, nepristransko vodenje tako pomembne informativne oddaje, ki bi morala obveščati, ne pa nas prepričevati. Bolje bi bilo, če bi nosil modro pentljo (ozaveščanje o moških težavah v mesecu novembru oz. Movembru).« (L. K.)

Odgovor voditelja osrednjih informativnih oddaj TV Slovenija Saše Krajnca:

> »Bedž z izpisano in prečrtano številko 38 ničesar ne promovira in ni nova oblika trženja. Tudi nikogar ne prepričuje in ne vpliva na strokovno in nepristransko vodenje oddaje Dnevnik.
> Vodstvo RTV Slovenija je lani jeseni izdalo opomine pred prekinitvijo delovnega razmerja 38 zaposlenim, ki so v studiu TV Slovenija izrazili solidarnost s šikaniranima kolegoma. Novinarsko solidarnost so javno podprli številni državljani, izrek opominov pa obsodile številne stanovske, sindikalne in nevladne organizacije ter tudi Svet delavcev RTV Slovenija - označili so ga za nedopusten pritisk na novinarsko neodvisnost.«

STATISTIKA

	NOVEMBER 2022	OKTOBER 2022	NOVEMBER 2021
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	**141**	**102**	**108**
Informativni program	102	74	81
Kulturno umetniški program	2	6	13
Razvedrilni program	9	9	1
Športni program	7	3	2
Program plus	0	0	5
Ostalo	21	10	6
REGIONALNI CENTER / TV program			
Televizija Koper	0	0	0
Televizija Maribor	0	0	0
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	**7**	**20**	**5**
Radio Prvi	4	14	5
Val 202	3	5	0
Ars	0	0	0
Koper	0	0	0
Radio Maribor	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	0	1	0
MMC			
SKUPAJ	**25**	**30**	**15**
Novinarske vsebine	6	11	4
Uporabniške vsebine	14	19	11
Storitve	5	0	0
PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI			
SKUPAJ	**0**	**0**	**0**
TV Capodistria	0	0	0
Radio Capodistria	0	0	0
MMR	0	0	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	**95**	**99**	**79**
Jezikovna kultura	7	7	7
Oglaševanje	3	2	2
Dostopnost in prilagojeni programi	0	0	1
RTV prispevek	1	1	2
Tehnične zadeve	1	2	6
RTV SLO - splošno	7	7	37
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	4	3	2
Ostalo	11	10	0
Zavrnjena obravnava	61	67	22
VSI ODZIVI	**268**	**251**	**207**

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	268
Pritožba	7
Mnenje	172
Vprašanje	24
Pohvala	3
Pobuda	1
Zavrnjeno	61

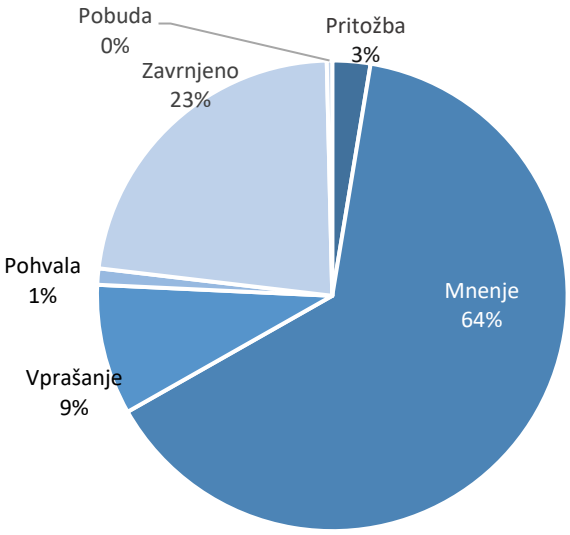
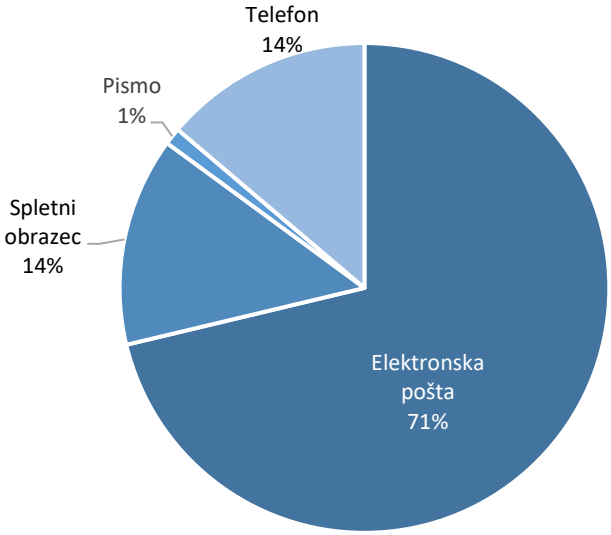
SKUPAJ	268
Elektronska pošta	191
Spletni obrazec	37
Pismo	3
Telefon	37